

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 609/ 499 230, 603/ 933 732, e-mail: dsig@dsig.pl
NIP: 766-123-54-71

Analiza zapotrzebowania na pracowników z wykształceniem zawodowym i kwalifikacjami rzemieślniczymi na wielkopolskim rynku pracy

Poznań 2010

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu

**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Spis treści

Wstęp	3
Ogólna charakterystyka rynku pracy w Województwie Wielkopolskim	7
Reforma systemu edukacji a sytuacja na rynku pracy	18
Szkolnictwo zawodowe.....	23
Kształcenie zawodowe w ramach rzemiosła	32
Rynek pracy w Wielkopolsce	44
Charakterystyka rynku pracy w poszczególnych subregionach	65
Subregion kaliski	65
Subregion pilski	68
Subregion leszczyński	73
Subregion koniński	76
Subregion poznański i miasto Poznań	80
Podsumowanie	82
Załączniki	87

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Wstęp

Prezentowany raport powstał w ramach projektu pt.: "Rzemiosło a kształcenie zawodowe w regionie", który jest współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego i realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytet VI - "Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach", Działanie 9.2 - "Podniesienie atrakcyjności i jakości kształcenia zawodowego". Instytucją Wdrażającą jest Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu.

Projekt realizowany jest przez Wielkopolską Izbę Rzemieślniczą w Poznaniu w partnerstwie z firmą Doradztwo Społeczne i Gospodarcze, jego przedmiotem są badania i analizy dotyczące dostosowania oferty szkolnictwa zawodowego do potrzeb rynku pracy w województwie wielkopolskim.

Poniższe opracowanie stanowi jedną z analiz danych zastanych, realizowanych w ramach przedmiotowego Projektu. Głównym celem Projektu jest wypracowanie kompleksowej diagnozy w zakresie roli i znaczenia rzemiosła w kształcenia zawodowego w Województwie Wielkopolskim. Stworzenie swoistej monografii wielkopolskiego rzemiosła pozwoli na zidentyfikowanie problemów, a zarazem potencjału rzemiosła w aktywizacji kształcenia zawodowego w Wielkopolsce.

Analizy danych zastanych zostały sporządzone w oparciu o dostępne źródła i dane statystyczne pozyskane z WIR (Wielkopolska Izba Rzemieślnicza), GUS (Główny Urząd Statystyczny), WUP (Wielkopolski Urząd Pracy w Poznaniu), kuratorium, powiatowych urzędów pracy. Wykorzystano ponad to opracowania WBPP (Wielkopolskiego Biura Planowania Przestrzennego), dokumenty prawne, dostępne raporty z badań oraz literaturę przedmiotu. Dostępne dane statystyczne i liczbowe zostały poddane agregacji i obliczeniom statystycznym w celu analizy podmiotów terytorialnych wchodzących w skład Województwa Wielkopolskiego.

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Analiza danych (źródeł) zastanych opiera się na kwerendzie dostępnych danych pochodzących z różnych opracowań, raportów z badań danych statystycznych, literatury przedmiotu, itp. Narzędziem wykorzystanym przy użyciu metody analizy danych zastanych jest wykaz poszukiwanych informacji związanych z problematyką badawczą. Wykaz ten miał charakter listy poszukiwanych informacji wraz ze szczegółowym opisem wynikającym z postawionych celów i problemów badawczych. Do każdej z poszukiwanych informacji przyporządkowane zostały źródła, na podstawie których pozyskiwane był materiał badawczy.

Uzasadnieniem wykorzystania tego narzędzia badawczego przy analizie danych zastanych jest relatywnie szeroki zakres informacji, jakie można pozyskać stosując tą metodę. Określenie listy poszukiwanych informacji wynikających wprost z postawionych celów i pytań badawczych pozwala na adekwatny, celowy i spójny logicznie wybór materiału badawczego, który został poddany dalszej analizie. Ponadto dokładne określenie źródeł materiału badawczego pozwoliło na trafny i rzetelny dobór poszukiwanych informacji.

Kształcenie zawodowe i rynek pracy to dwie sfery życia społecznego powiązane ze sobą na wielu płaszczyznach i wzajemnie na siebie wpływające. Z jednej strony kształcenie zawodowe powinno odpowiadać na potrzeby gospodarki i rynku pracy, bowiem to właśnie struktura gospodarki, a w konsekwencji struktura popytu na pracę według kwalifikacji określa popyt na kwalifikacje zawodowe według ich poziomów i rodzajów. Pracodawcy kształtują wymagania kwalifikacyjne, ich oczekiwania oraz potrzeby rynku pracy powinny wyznaczać wymiar jakościowy i ilościowy absolwentów. Z drugiej strony edukacja zawodowa wpływa na wzrost gospodarczy, produktywność i konkurencyjność gospodarki. Od jakości kształcenia zawodowego zależy w dużej mierze postęp i rozwój gospodarki. To właśnie absolwenci szkół zawodowych powinni być „motorem” postępu, innowacji, wdrażania nowych rozwiązań do procesów wytwarzania, dystrybucji i usług, nowych technik i technologii wytwarzania. Zasoby ludzkie są jednym z najważniejszych zasobów, bowiem to

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

właśnie ludzie akumulują kapitał, wykorzystują zasoby naturalne, tworzą organizacje społeczne, ekonomiczne i promują rozwój.

W krajach Unii Europejskich standardem jest, iż europejski rynek pracy wpływa na rynek krajowy, jednak dostosowanie podaży i popytu na pracę dokonuje się ostatecznie na regionalnych i lokalnych rynkach pracy. W celu zwiększenia przydatności zawodowej absolwentów szkół zawodowych potrzeby gospodarki i rynku pracy powinno się rozpatrywać w skali mikro, w ujęciu regionalnym. W Polsce mamy wiele zawodowo-terytorialnych rynków pracy, na których jest różne zapotrzebowanie na poszczególne zawody, dlatego sprawy kształcenia zawodowego należy rozwiązywać globalnie – w skali kraju, ale również lokalnie – w skali województwa, a nawet powiatu. Diagnoza i prognoza popytu na pracę według kwalifikacji w skali makro (całego kraju) daje ogólny obraz, który nie odbiega daleko od rzeczywistości, ale jest ona mało użyteczna dla określenia potrzeb w zakresie kształcenia zawodowego. Informacje płynące z regionalnego i lokalnego rynku pracy są podstawą do podejmowania decyzji w sprawach kształcenia w określonych kierunkach oraz opracowywania programów kształcenia.

Zmiany na rynku pracy zapoczątkowane po roku 1989 są konsekwencją przemian politycznych i gospodarczych. Upadek wielu przedsiębiorstw państwowych, rosnące wymagania pracodawców spowodowały na początku lat dziewięćdziesiątych masowe bezrobocie. Efektem zmian w strukturze rynku pracy są jednoczesne zmiany w sferze szkolnictwa zawodowego. Brak możliwości podjęcia pracy w upadających zakładach i zmiany w świadomości Polaków – ich uznanie dla wykształcenia ogólnego i umniejszenie uznania dla wykształcenia zawodowego spowodowało mniejsze zainteresowanie wśród społeczeństwa szkołami zawodowymi. Priorytetem młodego pokolenia, a zarazem głównym założeniem reformy szkolnictwa stało się rozpowszechnienie wykształcenia ogólnego na bardzo szeroką skalę. W rezultacie zmniejszyła się liczba zasadniczych szkół zawodowych, a te które zostały charakteryzuje niski poziom kształcenia, związany głównie ze słabym

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu

**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805, fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

zapleczem technicznym. W efekcie przygotowanie zawodowe absolwentów tych szkół nie jest w stanie sprostać wyzwaniom postępu związanego z rozwojem technicznym i technologicznym, który ma miejsce również w rzemiośle. Dlatego za jedno z najważniejszych wyzwań stojących przed polską oświatą uznaje się dostosowanie systemu kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy oraz rozwijanie szkolnictwa zawodowego zgodnie z oczekiwaniami pracodawców.

Należy zwrócić uwagę na dość powszechny fakt negatywnego sposobu postrzegania szkół zawodowych, jako tych, które kształcą absolwentów o niskich kwalifikacjach, na dodatek sprawiających problemy wychowawcze w trakcie zajęć. Na to nakłada się jeszcze stosunkowo niski prestiż społeczny niektórych zawodów rzemieślniczych, które funkcjonują w społecznej świadomości jako negatywne stereotypy. Te wszystkie elementy, w powiązaniu z ostatnią reformą systemu edukacji, prowadzą w konsekwencji do obniżenia rangi szkolnictwa zawodowego i wchłanianie w swoje struktury nielicznych i na dodatek słabszych uczniów. Promocja zarówno wykształcenia zawodowego, jak i poszczególnych zawodów, leży w interesie wszystkich: instytucji rynku pracy, władz wszystkich szczebli, szkół, ale przede wszystkim pracodawców. W związku z tym, że istnieje zapotrzebowanie na pracowników z wykształceniem zawodowym, a zauważa się małe zainteresowanie szkolnictwem zawodowym niezbędne jest także badanie motywacji wyboru profilu kształcenia wśród młodzieży szkół gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych.

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805, fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Ogólna charakterystyka rynku pracy w Województwie Wielkopolskim

Województwo Wielkopolskie to trzecie pod względem liczby ludności i trzecie pod względem powierzchni województwo w Polsce. Ludność liczy ponad 3,4 mln osób, zaś przeciętna gęstość zaludnienia wynosi 113 osób na km². Najwyższy poziom wskaźnika gęstości zaludnienia notuje się w centralnej części województwa, najniższy na północy i północnym zachodzie. Największą jednostką osadniczą jest aglomeracja poznańska. Mieszka w niej ponad 900 tys. osób, co stanowi ponad 26% ludności regionu. Kolejnym podregionem pod względem wielkości i znaczenia gospodarczego jest aglomeracja kalisko-ostrowska znajdująca się w południowej części regionu, licząca około 200 tys. mieszkańców. Trzecim dużym podregionem jest aglomeracja konińska, czwartym leszczyńska.

Administracyjnie województwo tworzą 4 miasta na prawach powiatu i 31 powiatów ziemskich. Na szczeblu gminnym wyróżnia się 19 gmin miejskich, 90 miejsko-wiejskich oraz 117 wiejskich. W Wielkopolsce jest 109 miast w których łącznie mieszka około 57% ludności regionu.

Województwo cechuje wzrostowy trend liczby ludności, zarówno z tytułu przyrostu naturalnego, jak i salda migracji. Dodatkowo saldo migracji świadczy o dużej atrakcyjności województwa na tle innych regionów kraju. Prawie 1/3 mieszkańców to ludzie młodzi w wieku 18-39 lat. Grupa produkcyjna liczy około 2 mln osób, co stanowi 60% ogólnej liczby ludności. Struktura wiekowa, a także umiejętność szybkiej adaptacji do działalności w warunkach gospodarki rynkowej sprzyjają powstawaniu nowych firm i nowych miejsc pracy. Dzięki temu województwo znajduje się w grupie 4 regionów o najniższym wskaźniku bezrobocia. Pozytywnie wyróżnia się aglomeracja poznańska, gdzie bezrobocie praktycznie nie występuje. Istnieją jednak obszary o znacznej nadwyżce rąk do pracy, często nawet wśród ludzi młodych o wysokich kwalifikacjach i różnych zawodach. Należą do nich powiaty

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

wschodniej części województwa wielkopolskiego: koniński, kolski, pleszewski, słupecki, turecki oraz położony w północnej części regionu powiat złotowski.

Jak wynika z opracowanego przez Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego Planu Zagospodarowanie Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego głównym ośrodkiem osadniczym skupiającym funkcje społeczno-gospodarcze jest Poznań a zarazem łącznikiem na skalę Europy środkowo-wschodniej. W Poznaniu też mają swój początek promieniście rozchodzące się korytarze wzmożonej aktywności społeczno-gospodarczej. Ośrodkami o ponadregionalnym znaczeniu są Ostrów Wielkopolski i Kalisz wspólnie tworząc ponadregionalne ośrodki równoważenia rozwoju. Miasta o regionalnym znaczeniu społeczno-gospodarczym to Leszno, Piła, Konin i Gniezno.

Ze względu na charakter gospodarki lokalnej można wyróżnić obszar centralny województwa a więc Miasto Poznań wraz z powiatem Poznańskim i nielicznymi gminami przylegającymi będący główną osią rozwoju skupiającą napływ wysokich technologii, znaczny udział usług i wysoką urbanizację. Ośrodkami o największym uprzemysłowieniu są obszary wokół Konina a przede wszystkim strefa ostrowsko-kaliska oraz ostrzeszowsko-kępińska. Obszary wzmożonej aktywności w sektorze rolniczym to głównie obszar wschodniej i południowej Wielkopolski.

Człowiek najlepsza inwestycja

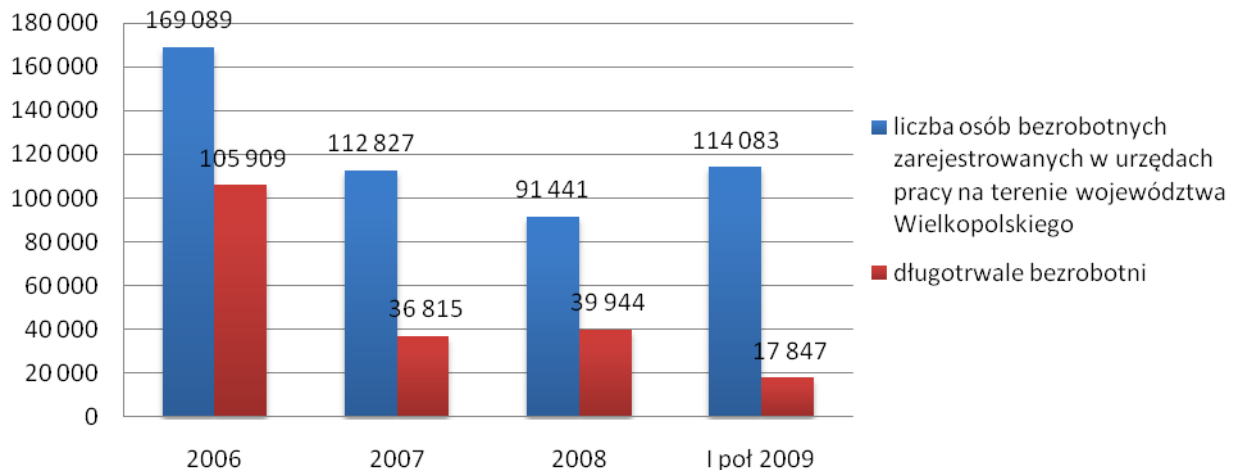
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 1. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy na terenie województwa Wielkopolskiego

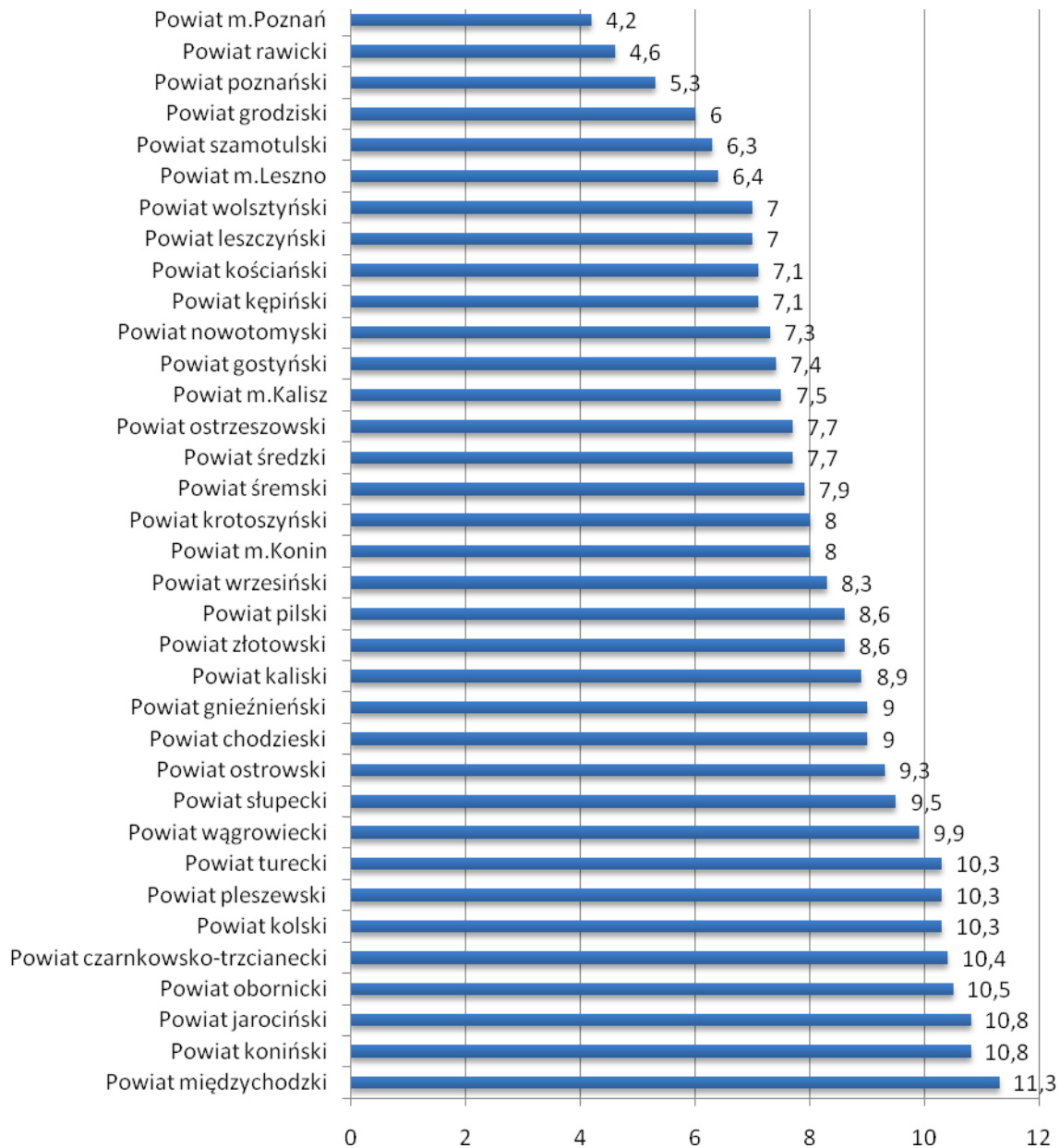

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP

Wykres przedstawiony powyżej obrazuje zarejestrowaną w urzędach pracy liczbę osób bezrobotnych w Wielkopolsce. Dane te zestawiono z danymi przedstawiającymi liczbę osób zarejestrowanych jako pozostających długotrwale bez pracy. Analiza danych wskazuje na systematyczny spadek bezrobocia w regionie do roku 2008. Dane z pierwszego półrocza roku 2009 charakteryzują się wyższym poziomem ogółu bezrobotnych, natomiast znaczącym spadkiem osób uznanych za trwale bezrobotne. Przyczynami takiego obrazu jest niewątpliwie efekt globalnego kryzysu ekonomicznego odbijający się także na wielkopolskim rynku pracy, jak i fakt sezonowości prac nie objętych danymi za rok 2009. Należy zwrócić uwagę na pozytywny trend zmniejszania się liczby osób długotrwale bezrobotnych, można z dużym prawdopodobieństwem założyć, że trend ten oparł się także fali kryzysu. Wskaźnik ten jest niejako mocniejszym świadectwem polepszającej się w ostatnich latach sytuacji na wielkopolskim rynku pracy.

Człowiek najlepsza inwestycja

Wykres 2. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2008r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

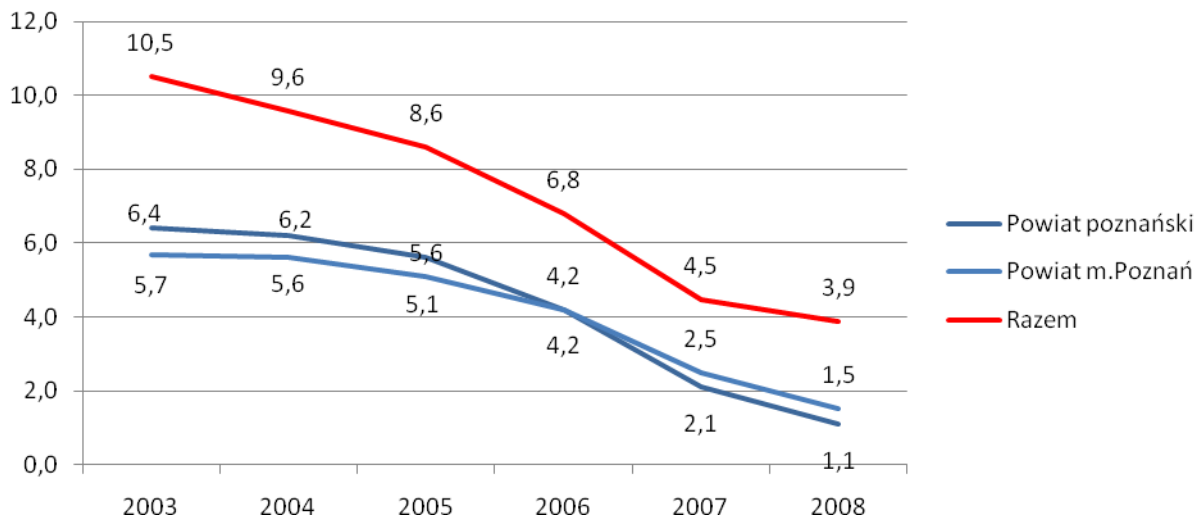
Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Powyżej zobrazowano rozkład procentowy liczby bezrobotnych w populacji osób w wieku produkcyjnym z podziałem na powiaty. Najmniejszy poziom tego wskaźnika w roku 2008 zanotowano w Poznaniu, co tłumaczyć można dużą podażą pracy w centralnym mieście regionu. Korzystna sytuacja, jeśli chodzi o podaż pracy ma także miejsce w podregionie leszczyńskim (m. Leszno, powiat leszczyński, rawicki i kościański), oraz kaliskim. Najgorzej sytuacja prezentuje się w powiecie międzychodzkiem, co można tłumaczyć m.in. stosunkowo dużą odległością od największych w województwie ośrodków miejskich. Uwidacznia się także słabość powiatów konińskiego, jarocińskiego i obornickiego, w których mimo stosunkowo niedużej odległości do ośrodków centralnych, poziom bezrobocia pozostaje dużym problemem.

Wykres 3. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Dynamika 2003-2008 [w pkt %]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Dynamikę zmiany stopy bezrobocia rejestrowanego wśród ludności w wieku produkcyjnym w województwie wielkopolskim w latach 2003-2008 przedstawiono powyżej i zestawiono z tym samym wskaźnikiem dla powiatu poznańskiego i samego miasta Poznania. Jak widać poziom bezrobocia w wybranych powiatach jest znacząco niższy niż dla wartości zagregowanych dla całego województwa. Należy jednak zaznaczyć, że pozytywna tendencja spadkowa występuje we wszystkich powiatach. Przy tym nie należy zapominać, że dane dotyczą jedynie okresu do 2008 roku, a więc nie uwzględniają efektu globalnego kryzysu ekonomicznego, który wpłynął, choć nieznacznie, na wzrost bezrobocia w regionie w roku 2009.

Człowiek najlepsza inwestycja

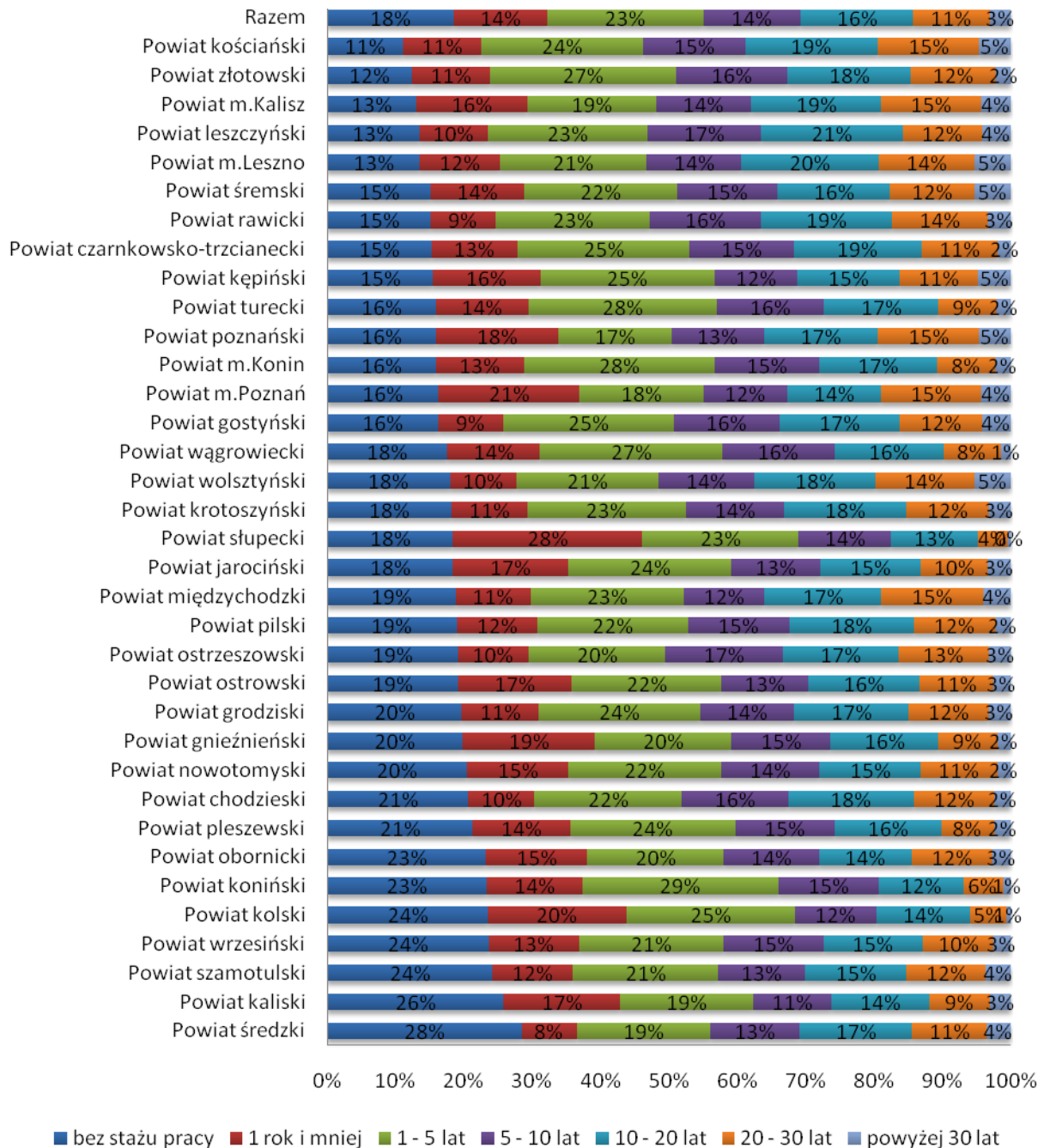
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 4. Bezrobotni według stażu pracy w 2008r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Człowiek najlepsza inwestycja

**UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY**

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Ważnym wskaźnikiem przy analizie sytuacji na rynku pracy jest struktura bezrobocia. W rozbiciu na staż pracy struktura bezrobotnych w wielkopolskich powiatach została zaprezentowana powyżej. Średni rozkład dla województwa to 18% bezrobotnych bez stażu pracy, 14% 1 rok i mniej, 23% 1-5 lat, 14% 5-10 lat, 16% 10-20 lat, 11% 20-30 lat, 3% powyżej 30 lat. Struktura bezrobotnych według stażu pracy powinna cechować się rozkładem malejącym wprost proporcjonalnie do długości stażu pracy. Najmniej korzystną sytuacją jest ta, gdy mamy do czynienia z dużym odsetkiem osób o najdłuższym stażu pracy, gdyż najczęściej są to osoby starsze, będące blisko wieku emerytalnego, ale bez dużych szans na znalezienie pracy w najbliższej przyszłości z uwagi na szereg niekorzystnych czynników, do których należy zaliczyć m.in. niską motywację do zmiany kwalifikacji, nieaktualne kwalifikacje zawodowe, mniejszą mobilność i elastyczność na rynku pracy. Relatywnie najkorzystniejsza zaś sytuacja występuje wtedy, gdy stosunkowo liczna jest grupa osób o pewnym doświadczeniu zawodowym, ale w wieku optymalnym do podjęcia kolejnej pracy i z perspektywą uzupełnienia kwalifikacji/zmiany zawodu. Udział procentowy bezrobotnych o najdłuższym stażu pracy w regionie jest stosunkowo wyrównany i oscyluje wokół 3%, przyjmując maksymalnie wartość 5% w powiatach: kościańskim, m. Leszno, śremskim, kępińskim, poznańskim i wolsztyńskim. W grupie osób o wysokim stażu pracy 20-30 lat największy odsetek (15%) zanotowano dla powiatów: kościańskiego, m. Kalisza, poznańskiego, międzychodzkiego i m. Poznań. Odsetek bezrobotnych o stażu pracy 10-20 lat oscylował wokół 15-17% a największe odchylenia zanotowano dla miasta Leszno (20%) oraz powiatu konińskiego (12%). W grupie 5-10 lat średnia to 14%, a największe odchylenia (17%) zanotowano w powiatach leszczyńskim i ostrzeszowskim oraz (11%) w kaliskim. Grupa bezrobotnych o stażu pracy powyżej roku, do 5 lat to średnio w Wielkopolsce grupa najliczniej reprezentowana (23%). Najwyższe odchylenia zanotowano w powiatach m. Konin (28%), konińskim i tureckim (po 27%) (a więc wschodniej Wielkopolsce), oraz aglomeracji

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu

**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

poznańskiej – m. Poznań (17%) i powiecie poznańskim (18%). W kategorii 1 rok i mniej średnia dla województwa wyniosła 14%, najwyższe odchylenia zaobserwowano w powiatach: słupeckim (28%) i średzkim (8%). W kategorii ostatniej, a więc bezrobotnych absolwentów (bez stażu pracy) średnia wyniosła 18%. Najniższy odsetek zanotowano w powiatach kościańskim (11%), złotowskim (12%), a stosunkowo najwyższy w powiecie średzkim (28%) i kaliskim (26%).

Człowiek najlepsza inwestycja

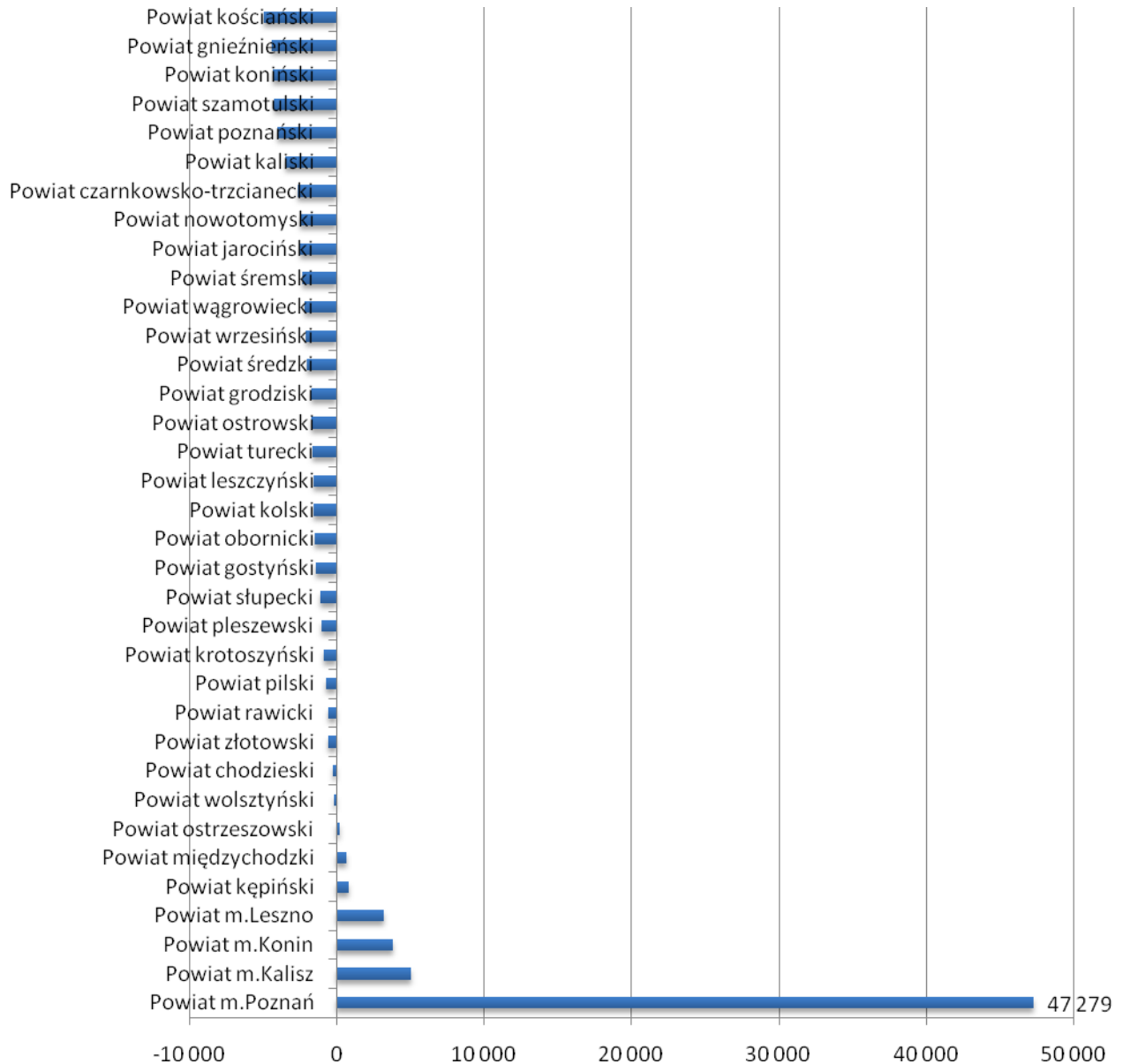
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 5. Saldo wyjazdów/dojazdów do pracy w 2006r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powyżej zilustrowano rozkład wskaźnika salda wyjazdów i dojazdów do pracy według rozkładu powiatowego w Wielkopolsce dla 2006 roku. Wskaźnik ten z jednej strony obrazuje

Człowiek najlepsza inwestycja

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805, fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

codzienne ruchy migracyjne ludności, z drugiej zaś wskazuje na relacje pomiędzy centrami lokalnej i regionalnej gospodarki, a ich peryferiami. Dane jednoznacznie wskazują na dominację w tej kwestii Poznania i ukazują skalę tej dominacji. Wartość wskaźnika salda na poziomie ponad 47 tysięcy wskazuje na lokalizację i znaczną koncentrację funkcjonalną lokalnego rynku pracy. Jednocześnie można wskazać strefy zdominowane przez największe miasta oraz ich zasięg terytorialny. Tak więc dla Poznania będą to powiaty gnieźnieński, szamotulski, poznański, nowotomyski, jarociński, śremski, wągrowiecki, wrzesiński, średzki, grodzki, obornicki. Dla Kalisza będą to powiaty: kaliski, ostrowski, krotoszyński; dla Konina powiaty: koniński, turecki, kolski; dla Leszna: leszczyński, gostyński, rawicki. Warto zwrócić uwagę na wartość salda przy wymienionych powiatach peryferyjnych, co w dużej mierze odzwierciedla siłę oddziaływania poszczególnych centrów. Powiat kościański o najmniejszej wartości salda nie został jednoznacznie przypisany do jednego z centrów z racji swego dogodnego położenia na szlakach komunikacji drogowej i kolejowej, nie bezzasadnym jest jednak przypuszczenie że powiat ten ciąży bardziej ku stolicy Wielkopolski. Warto również wskazać na powiaty o najbardziej płaskiej strukturze salda codziennych migracji: międzychodzki, ostrzeszowski, wolsztyński, a także złotowski czy kępiński – powiaty położone peryferyjnie w stosunku do regionalnych centrów gospodarczych są nie jako zmuszone do prowadzenia aktywnej gospodarki na własnym obszarze; z racji jednak stosunkowo małych zasobów i perspektyw lokalnego rynku, powiaty te cechują się dużą stałą migracją do miast centralnych dla regionu, w szczególności do Poznania, jak i innych dużych miast w Polsce jak np. Warszawy czy Wrocławia. Dodatkowo zwraca uwagę ujemna wartość salda dla powiatu pilskiego, które niejako z racji swego położenia jak i procesów historycznych powinno odgrywać rolę lokalnego centrum dla północnej Wielkopolski, jak można sądzić z przedstawionych danych, Piła jako centrum subregionalne w ostatnich latach mocno straciła na znaczeniu.

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Reforma systemu edukacji a sytuacja na rynku pracy

Punktem wyjścia do prowadzenia rozważań na temat sytuacji na rynku pracy w Wielkopolsce, ze szczególnym uwzględnieniem zapotrzebowania na osoby z wykształceniem zawodowym, jest prześledzenie zmian w systemie edukacji. Reforma polskiego systemu edukacji zapoczątkowana została 1 września 1999 roku, nowy rok szkolny rozpoczął się w 6-klasowej szkole podstawowej i pierwszej klasie 3-letniego gimnazjum. Kolejny etap reformy dotyczył szkół ponadgimnazjalnych i rozpoczął się 1 września 2002 roku. Wprowadzono wówczas: 3-letnie licea ogólnokształcące, 3-letnie licea profilowane (na wzór liceum technicznego – o kilkunastu profilach), 4-letnie technika, 2-3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe – z możliwością zdawania matury po dwuletnim liceum uzupełniającym lub trzyletnim technikum uzupełniającym.¹

Fakt wprowadzenia w życie reformy odbił się w dużej mierze na strukturze osób wpływających w kolejnych latach na rynek pracy. Obowiązujący model systemu edukacji w Polsce został przedstawiona na zamieszczonym niżej rysunku.

¹ Kwiatkowski S.M., *System edukacji zawodowej w kontekście rynku pracy i procesów integracyjnych w Europie*, s.59 [w:] Jeruszka U. (red.), *Optymalizacja kształcenia zawodowego z punktu widzenia potrzeb rynku pracy*, IPiSS, Warszawa 2002

Człowiek najlepsza inwestycja

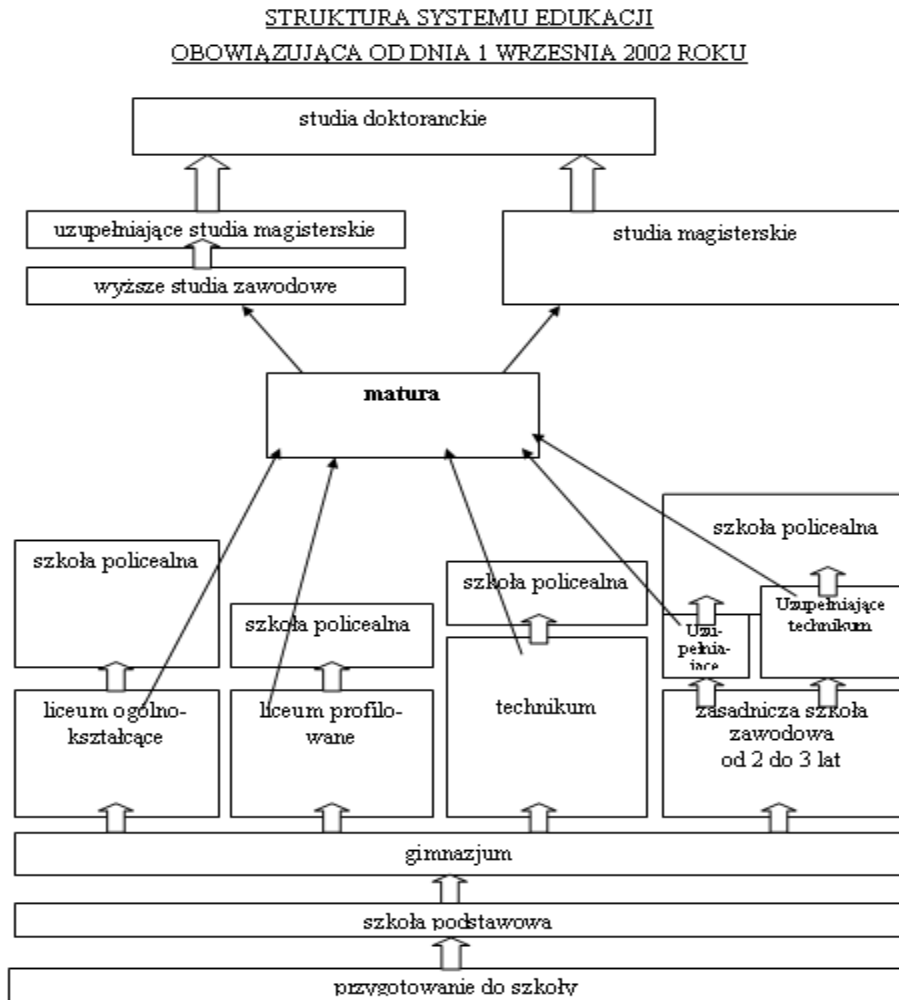
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Rysunek 1. Struktura systemu edukacji obowiązującego od 2002 r.

Źródło: Narodowe Obserwatorium Kształcenia i Szkolenia Zawodowego, Raport 2001, Biuro Koordynacji Kształcenia Kadr Fundacja „Fundusz Współpracy”, Warszawa 2002 [za] Ministerstwo Edukacji Narodowej

Głównym założeniem reformy było, „aby w celu podnoszenia wykształcenia społeczeństwa do pożądanego poziomu, wykształcenie średnie poświadczone egzaminem maturalnym zdobywało w najbliższych latach około 80% młodych Polaków, zaś pozostałe
 Człowiek najlepsza inwestycja

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805, fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

20% młodzieży kończyło szkoły zawodowe”.² Należy stwierdzić, że przyjęta w Polsce formuła 80:20 doprowadziła do daleko posuniętej marginalizacji kształcenia zawodowego i jest daleko odbiegająca od systemów działających w krajach Europy Zachodniej (gdzie dominuje model 30-70 gdzie 70% to szkoły zawodowe i techniczne). Jeżeli wziąć pod uwagę strukturę uczniów uczących się w szkołach zawodowych i ogólnokształcących w krajach Unii Europejskiej to proporcje te wyglądają następująco: 60% uczniów uczących się w szkołach zawodowych i 40% w ogólnokształcących.³ Wykształcenie zawodowe przeważa w Niemczech (77% uczących się), Austrii (77%), Węgrzech (73%), Szwajcarii (69%) oraz Słowacji (67%). Zaś najczęściej występujący model stosunku pomiędzy przygotowaniem ogólnym a zawodowym absolwentów wchodzących na rynek pracy w roku 1997 = 50:50, w roku 2004 = 40:60. Kraje, w których proporcje obu typów kształcenia są równe: Dania, Finlandia, Szwecja, Norwegia, Francja

Wysoki odsetek przygotowania zawodowego i niski przygotowania ogólnego: Czechy, Niemcy, Holandia, Węgry, Słowacja, Austria, Szwajcaria.

Wysoki odsetek przygotowania ogólnego i niski przygotowania zawodowego: Japonia, Grecja, Portugalia, Polska, Włochy, Hiszpania.⁴

System kształcenia ponadgimnazjalnego w Polsce zdecydowanie odbiega od średniej unijnej Proporcje kształcenia ogólnego do kształcenia zawodowego na przełomie ostatniej dekady uległy bardzo dużej zmianie, na niekorzyść kształcenia zawodowego. Struktura zbliżona do średniej krajów UE (40:60) w Polsce występowała w roku szkolnym 1999/2000, trzy lata później (2002/2003) osiągnęła proporcje 61:39 zbliżając się do określonej w

² *Reforma systemu edukacji. Szkolnictwo ponadgimnazjalne*, MEN, Warszawa 2000, s. 5-6

³ Juchnowicz M., *Polityka edukacyjna wobec potrzeb rynku pracy*, [za]
http://www.fundacja.edu.pl/przedsiębiorczosc/_referaty/sesja_IIIb/28.pdf

⁴ Nowakowska-Siuta B., *Kształcenie zawodowe w krajach UE*, Broszura o egzaminie zawodowym dla uczniów 2- i 3-letnich zasadniczych szkół zawodowych

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

reformie formuły 80:20. Mieczysława Kabaj mówi nawet o afrykanizacji szkolnictwa ponadgimnazjalnego w Polsce opierając się na porównawczych badaniach.⁵

Na decyzje młodzieży, która przy obecnym systemie częściej wybiera szkoły i oddziały ogólnokształcące w znacznym stopniu wpływa dostępność kierunków studiów, a ta zależy od kosztów kształcenia, np. z tego powodu w prywatnych szkołach wyższych 80% słuchaczy studiuje zarządzanie i marketing. Także niskie nakłady na edukację publiczną promują rozwój tanich kierunków kształcenia i tanich form, tj. studia zaoczne o skróconym wymiarze czasu pracy.⁶ Twórcy polskiej reformy edukacji przyjęli założenie, iż nieograniczony wzrost kształcenia na poziomie wyższym, doprowadzi nieuchronnie do zmniejszenia bezrobocia, bowiem w okresie wdrażania zmian stopa bezrobocia osób z wykształceniem wyższym była bardzo niska. W tej chwili jasnym jest, że założenie to nie sprawdziło się, rozmiary kształcenia wyższego znacznie przekroczyły potrzeby gospodarki, powodując nowe bezrobocie. Zjawisko, które jest odczuwalne na rynku pracy od kilku lat to niedobór specjalistów na poziomie średnim (techników, rzemieślników, robotników wykwalifikowanych).

Kolejny z celów reformy polskiego systemu kształcenia traktował, o tym, iż „[...] ewentualne niedobory wykwalifikowanych robotników i rzemieślników powinny być uzupełnione na kursach zawodowych lub w pomaturalnych szkołach zawodowych”.⁷ Założeniem było zapewnienie młodym ludziom elastycznego, szerokoprofilowego nauczania, tak, aby przyszłych pracowników cechowała poliwalencja, czyli zdolność do wykonywania różnych jakościowo zadań. Ewentualne braki, luki w wiedzy praktycznej miałyby być zdobywane w trybie zaocznym, krótkoterminowym. Kształcenie bez „fachu” wydaje się

⁵ Kabaj M., *Optymalizacja struktur kształcenia zawodowego i popytu na pracę*, s.33 [w]: Jeruszka U. (red.), *Optymalizacja kształcenia zawodowego z punktu widzenia potrzeb rynku pracy*, IPISS, Warszawa 2002

⁶ Juchnowicz M., *Polityka edukacyjna wobec potrzeb rynku pracy*, [za] http://www.fundacja.edu.pl/przedsiębiorczosc/_referaty/sesja_IIIb/28.pdf

⁷ *Reforma systemu edukacji. Szkolnictwo ponadgimnazjalne*, MEN, Warszawa 2000, s.6

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

jednak pomysłem nietrafionym, zwłaszcza, że żaden z krajów Unii Europejskiej głoszący hasło gospodarki opartej na wiedzy nie zdecydował się na tego typu posunięcia. Kształcenie młodzieży pod kątem zawodowym na trzymiesięcznych kursach doszkalających na pewno nie będzie konkurencją dla fachowców uczących się zawodu przez dwa lub trzy lata.⁸

Kształcenie zawodowe od czasu przeprowadzenia reformy straciło swą rangę i zainteresowanie, choć potrzeby rynku pracy i popyt na wykwalifikowaną kadrę jest bardzo duży i stale rośnie. Wzrost aspiracji młodzieży, niska pozycja „zawodówek” w hierarchii wartości młodych ludzi, brak prognoz dot. rynku pracy oraz likwidacja szkół zawodowych to podstawa tak głębokiej destrukcji szkolnictwa zawodowego. Zmiany w systemie edukacji zawodowej miały przede wszystkim na celu podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, wyrównanie szans edukacyjnych oraz poprawę jakości kształcenia. Reformatorzy zakładali, iż kształcenie zawodowe powinno spełniać trzy podstawowe funkcje:

- zapewnić elastyczność kształcenia poprzez krótsze okresy nauczania na bazie dobrego wykształcenia ogólnego i szerokokoprowalowego przygotowania ogólnozawodowego;
- powiązać z rynkiem pracy;
- zapewnić wysoką jakość kształcenia i porównywalności uzyskiwanych kwalifikacji.⁹

Twórcy reformy zakładali, iż odejście od kształcenia w poszczególnych zawodach na rzecz zdobywania kwalifikacji na kilku poziomach pomoże dostosować kształcenie do aktualnych potrzeb pracodawców. W rezultacie przyczyni się do zwiększenia mobilności absolwentów, tym samym przygotowując ich lepiej do elastycznego działania na zmieniającym się rynku pracy.

⁸ Kabaj M., *Optymalizacja struktur kształcenia zawodowego i popytu na pracę*, s.28 [w]: Jeruszka U. (red.), *Optymalizacja kształcenia zawodowego z punktu widzenia potrzeb rynku pracy*, IPiSS, Warszawa 2002

⁹ *Ministerstwo Edukacji Narodowej o edukacji na rynku pracy, część I*, Biblioteczka Reformy zeszyt 38, MEN, Warszawa 2001, s.7

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Szkolnictwo zawodowe

Zgodnie z założeniami, rozpoczętej w 1999 roku reformy systemu edukacji, prowadzeni i zarządzanie szkolnictwem ponadgimnazjalnym, w tym zawodowym, przekazano samorządom powiatowym. Zadaniem przydzielonym stało się prowadzenie placówek i szkół oraz podejmowanie decyzji w sprawach kształtowania sieci szkolnej.. Władze oświatowe liczyły na to, że nastąpi odejście od wąskiego a więc specjalistycznego kształcenia zawodowego na etapie szkoły w kierunku edukacji ustawicznej w miarę potrzeb już w toku pracy zawodowej. Jednocześnie system kształcenia ustawicznego nie stał się przedmiotem zainteresowania reformatorów i w efekcie reforma kształcenia zawodowego uznana jest za mało przemyślaną.¹⁰

W świetle doświadczeń ostatnich kilku lat do głównych problemów kształcenia zawodowego w Polsce, będącego wynikiem reformy oświatowej można zaliczyć:

- niedostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy;
- brak nowoczesnych technik nauczania;
- niska jakość kształcenia zawodowego;
- kłopoty z finansowaniem szkolnictwa zawodowego;
- przekazanie szkolnictwa zawodowego powiatom – rozpatrywanie jedynie regionalnego rynku pracy;
- deprecjacja szkolnictwa zawodowego w oczach społeczeństwa.

Na dzień dzisiejszy po zmianach wprowadzonych w roku szkolnym 2002/2003 kiedy to powołano do życia szkoły ponadgimnazjalne szkoła zawodowa jest dwu- lub trzyletnią szkołą na podbudowie programowej gimnazjum, przygotowującą ucznia w ramach realizacji obowiązku nauki do podjęcia pracy zawodowej. Szczególną rolą szkoły zawodowej jest

¹⁰ Osiecka – Chojnacka J., *Szkolnictwo zawodowe wobec problemów rynku pracy* [w] *Infos, zagadnienia społeczno-gospodarcze*, Biuro analiz sejmowych, nr 16, 12 czerwca 2007

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805, fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

potwierdzenie kwalifikacji zawodowych w zewnętrznym systemie egzaminacyjnym. Jednym z podstawowych zadań szkoły zawodowej, wynikającym z szybkich przeobrażeń obecnego rynku pracy w Polsce, jest zapoznanie ucznia z tym rynkiem i przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w nim oraz do kształcenia ustawicznego.

Kształcenie w szkole zawodowej odbywa się na dwóch obszarach:

- Kształcenie ogólne, którego zadaniem jest ułatwienie uczniom odpowiedniego funkcjonowania w różnych obszarach życia społecznego. Ma ono charakter bardziej wychowawczo-stymulujący niż dydaktyczny. Przeznacza się na około 35% całkowitego czasu nauczania.
- Kształcenie zawodowe, które jest oparte na pełnej realizacji podstaw programowych kształcenia w zawodzie szeroko profilowanym na poziomie robotniczym (czeladniczym). Kształcenie to powinno być szczególnie silnie związane z rynkiem pracy, a co za tym idzie, z oczekiwaniami pracodawców. Przeznacza się na nie około 65% całkowitego czasu nauczania.¹¹

Urszula Jeruszka przedstawia pewne czynniki, które mogą stanowić klucz do rozwiązania problemów pojawiających się na styku edukacja zawodowa – rynek pracy. Do zmiennych, które mają wpływ na poprawę efektywności kształcenia zawodowego z punktu widzenia potrzeb rynku pracy zaliczamy:

- **system orientacji i poradnictwa zawodowego** – jego celem byłoby przygotowanie młodych ludzi do dalszej edukacji poprzez umożliwienie im kontaktów z doradcami zawodowymi, którzy korzystając z swej fachowej wiedzy pomagaliby młodzieży w wyborze dalszej kariery;
- **system informacji o zawodach deficytowych, nadwyżkowych i wykazujących równowagę na lokalnym rynku pracy** zakładałby monitoring tychże zawodów na

¹¹ *Reforma systemu edukacji. Szkolnictwo ponadgimnazjalne*, MEN, Warszawa 2000, s.22
Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

poszczególnych rynkach zawodowo-terytorialnych oraz opracowywanie corocznych katalogów zawodów dla wszystkich województw, powiatów;

- **dualny system kształcenia zawodowego** byłby połączeniem nauki szkolnej z praktyką w zakładzie pracowniczym, stworzyłby szansę współpracy dyrektorów szkół zawodowych z przedsiębiorcami oraz podstawy prawne regulujące zasady i formy ich współpracy;
- **system oceniania i dokumentowania wyników kształcenia zawodowego** - do jego zadań należałoby badanie na rynku pracy przydatności świadectw ukończenia szkół zawodowych, ocenianie poszczególnych kwalifikacji zawodowych wyodrębnionych w danym zawodzie i potwierdzenie ich świadectwem kwalifikacyjnym oraz uznawanie w systemie szkolnym kwalifikacji zdobytych poza nim i odwrotnie;
- **badanie losów i karier absolwentów szkół zawodowych** miałoby na celu dostosowanie kierunków, zawodów i treści kształcenia zawodowego, realizowanych w poszczególnych szkołach zawodowych, do potrzeb rynku pracy.¹²

Powyższe elementy stanowią podsystemy szerokiego systemu działań, integrującego działania resortu edukacji i resortu pracy w zakresie kształcenia zawodowego, stanowią układ, który rozpatrywany od zewnątrz jest całością, od wewnątrz natomiast jest zbiorem wzajemnie zależnych czynników.

Przyglądając się danym na temat szkół zawodowych w Polsce, dostrzega się wyraźny spadek ich liczby rzędu 40 pkt. % w roku szkolnym 2007/08 w porównaniu do lat 1990/91. Trend ten odpowiada drastycznemu spadkowi zainteresowania młodzieży kształceniem zawodowym, której spora część w obliczu wysokiego bezrobocia strukturalnego z początku

¹² Jeruszka U., *Elementy programu dostosowywania kształcenia zawodowego do popytu gospodarki na kadry wykwalifikowane*, s.84-102 [w]: Jeruszka U. (red.), *Optymalizacja kształcenia zawodowego z punktu widzenia potrzeb rynku pracy*, IPiSS, Warszawa 2002

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

transformacji i ponownego jego wzrostu pod koniec lat 90-tych podjęła strategię „na przeczekanie”, wydłużając ścieżki edukacyjne.

W ciągu ostatnich lat wyraźnie zaznacza się bowiem w Polsce zjawisko wzrostu aspiracji edukacyjnych, które powoduje, że na rynek pracy trafia coraz więcej absolwentów ze średnim oraz wyższym wykształceniem. Jednakże za tym pozytywnym zjawiskiem kryje się swoisty „paradoks zawyżonych aspiracji edukacyjnych”¹³(Bondyra, Kołodziejczyk 2009), które nie odpowiadają realiom rynku pracy. W latach 90. upowszechniło się przekonanie – tak w szerokich kręgach społeczeństwa jak i wśród elit politycznych – o znaczeniu wykształcenia wyższego w karierze zawodowej. Ów wzrost aspiracji edukacyjnych zaowocował m. in. powstaniem wielu prywatnych szkół wyższych oraz niechęcią rodziców i młodzieży do kształcenia zawodowego na poziomie zasadniczym, w tym do zawodów rzemieślniczych.

Obecnie można jednak odnieść wrażenie, że trend spadkowy liczby szkół zawodowych został nieco wyhamowany zarówno na poziomie kraju, jak i Wielkopolski. Sytuacja ta ma także miejsce w odniesieniu do kategorii szkół zawodowych dla młodzieży (bez oddziałów specjalnych), gdzie w r. 2008 ich liczba utrzymuje się na podobnym poziomie jak w r. 2004 (1414 dla Polski i 129 dla Wielkopolski).

¹³ Bondyra, Krzysztof, Kołodziejczyk, Marcin. 2009. *System edukacyjny w Polsce wobec potrzeb rynku pracy*. „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 3: s. 164.

Człowiek najlepsza inwestycja

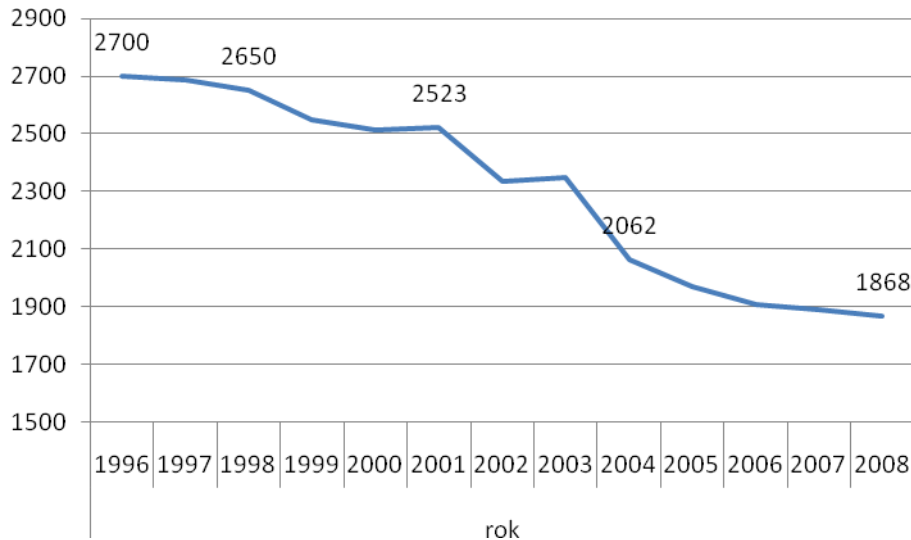

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wykres 6. Liczba szkół zawodowych (wszystkich typów) w latach 1990-2008 w Polsce

Źródło: „Czy zawody rzemieślnicze powrócą do łask?”, Sedlak & Sedlak 2009

Nie bez znaczenia okazała się także reforma systemu edukacji a konkretnie jej drugi etap zakładający zmiany w strukturze szkół ponadgimnazjalnych. Innym problemem okazało się skrócenie cyklu kształcenia na poziomie szkół ponadgimnazjalnych i wprowadzenie liceów profilowanych, będących konkurencją w walce o ucznia ze szkołami zawodowymi. Rynek pracy zweryfikował jednak umiejętności absolwentów tego typu szkół, którzy jak się ostatecznie okazało, nie wykazywali się ani dostatecznym przygotowaniem ogólnym pozwalającym bez przeszkód podejmować studia, ani dostatecznym przygotowaniem do pracy zawodowej.

Apogeum spadku zainteresowania kształceniem zawodowym nastąpiło w 2003 roku. W zasadniczych szkołach zawodowych kształciło się 10% Polaków w wieku 16-18 lat. Przyczyną takiej sytuacji była realizowana w tamtym czasie reforma szkolnictwa. W efekcie przyjętej koncepcji, liczba zasadniczych szkół zawodowych w latach szkolnych 2002/2003-2006/2007 zmniejszyła się o 514 placówek (21,5%).

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

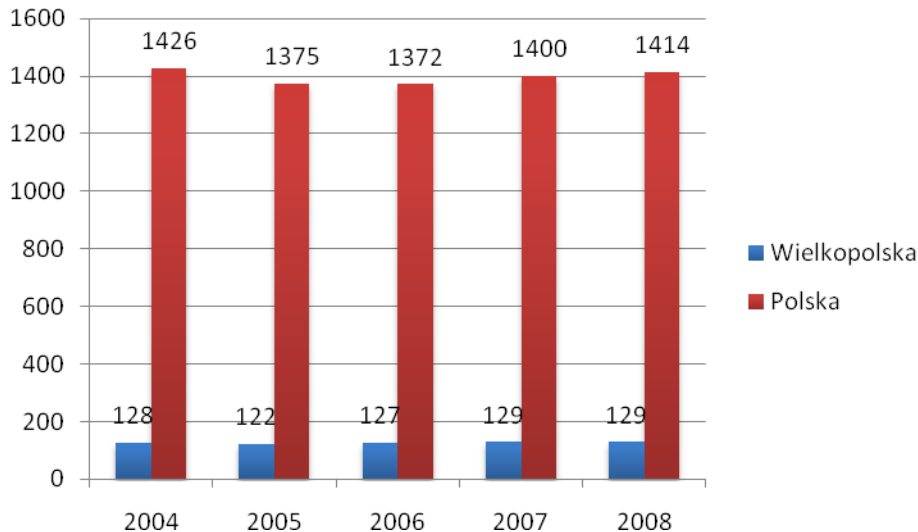

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Wykres 7. Liczba szkół zawodowych - porównanie trendów; Polska i Wielkopolska w latach 2004-2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

O zahamowaniu trendu spadkowego nie można mówić natomiast w odniesieniu do absolwentów szkół zawodowych; od lat ich liczba systematycznie spada. Sytuacja ta dotyczy najbardziej dotkliwie ZSZ dla młodzieży (bez oddziałów specjalnych), gdzie dynamika spadku jest największa. Na przestrzeni zaledwie 4 lat tę tylko kategorię szkół zawodowych kończy rocznie o ponad 6 tys. absolwentów mniej na poziomie kraju. Sytuacja ta tyczy się poza nielicznymi wyjątkami praktycznie wszystkich zawodów na zasadniczym poziomie; od prostych czy tradycyjnych, po nowoczesne, jest jednak zauważalne zróżnicowanie na płaszczyźnie rozmieszczenia terytorialnego głównie w dychotomicznej perspektywie miasto-wieś. Zarówno dane publicznych służb zatrudnienia, jak i sami pracodawcy biorący udział w badaniach¹⁴ wskazują¹⁵ na niedopasowanie struktury kształcenia zawodowego do potrzeb

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

rynku pracy. Nie chodzi w tym wypadku wyłącznie o ogromne trudności z zaspokojeniem popytu pracodawców na fachowców w poszczególnych branżach. Problemem są nie wystarczające przygotowanie praktyczne, absolwentów i brak odpowiedniego poziomu motywacji do pracy.

Przyglądając się sytuacji szkolnictwa zawodowego w Wielkopolsce należy zaznaczyć, że podlega ona tendencjom ogólnokrajowym, łącznie z systematycznym spadkiem liczby absolwentów szkół zawodowych. W kategorii szkół zawodowych dla młodzieży (bez oddziałów specjalnych) wielkopolscy absolwenci stanowili 13%. Jednak przyglądając się dynamice spadku liczby absolwentów z ZSZ dla młodzieży w Polsce w latach 2005-2008 wynoszącej -6054 , to Wielkopolanie mieli w niej swój 20% udział w analizowanym okresie. Na danych tych w dużym stopniu zaważyła sytuacja w Poznaniu. W tym czasie dynamika spadku liczby absolwentów w wymienionej kategorii szkół¹⁶ wyniosła -256 osób – najwięcej w porównaniu z dużymi polskimi miastami takimi jak Kraków, Wrocław, Łódź, Szczecin, Gdańsk. Stan taki zdaje się być szczególnie dotkliwy w regionie szczycącym się bogatymi tradycjami rzemieślniczymi i dotychczasowym przeświadczeniem o relatywnie dobrej kondycji szkolnictwa zawodowego na tle kraju. W Wlkp. – w porównaniu z innymi województwami – największa liczba uczniów wybiera kształcenie zawodowe, to jest ona nadal niska (szczególnie wśród kobiet) - Liczba absolwentów ZSZ w Wlkp. charakteryzuje się tendencją zniżkową (2003r. – 15405, w tym 5510 kobiet; 2008r.- 7882, w tym 2610 kobiet¹⁷). Niski prestiż zawodów rzemieślniczych spowodowany jest m.in. negatywnym stereotypem ZSZ jako szkół drugiego i trzeciego wyboru oraz brakiem promocji, czego rezultatem jest też niska świadomość młodych osób wybierających ścieżkę edukacji. Oferta edukacyjna szkół zawodowych charakteryzuje się często niską elastycznością, niedostosowaniem do

¹⁵ „Czy zawody rzemieślnicze powrócą do łask?”, Sedlak & Sedlak 2009

¹⁶ Należy zaznaczyć, że dane podane w liczbie bezwzględnej osób nie uwzględniają absolwentów szkół zawodowych specjalnych oraz dla dorosłych.

¹⁷ dane: WUP w Poznaniu

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

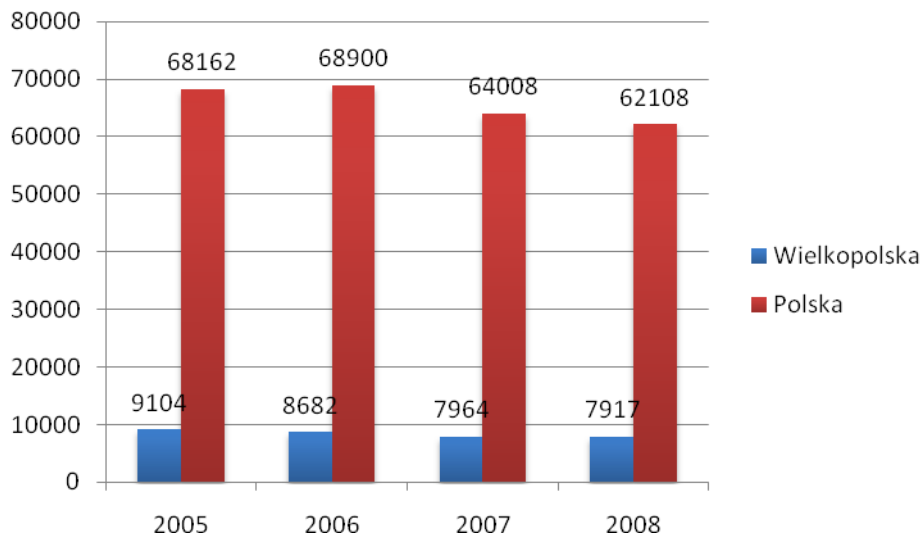
Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

współczesnych wymogów bazy szkoleniowej i tym samym nie odpowiada w pełni aktualnym wymogom rynku pracy.

Wykres 8. Absolwenci - porównanie trendów; Polska i Wielkopolska w latach 2005-2008

Źródło opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wobec powyższych rozważań zastanawiająca wydają się rosnąca liczba oddziałów w szkołach zawodowych, szczególnie tych dla młodzieży (bez specjalnych). W Wielkopolsce przyrost ten w latach 2005 – 2008 charakteryzował się większą dynamiką niż w kraju ogółem (+164 dla Wlkp. i +1260 dla Polski). Trendy te należy powiązać ze zwiększeniem się liczby uczniów szkół zawodowych a raczej wyhamowaniem jej spadku – w analizowanym okresie na poziomie kraju było to +5 pkt. % (11495) a Wielkopolski +2 pkt. % (558). Warto jednak podkreślić, że w Wielkopolsce nadal kształci się najwięcej uczniów w szkołach zawodowych spośród wszystkich województw. Najprawdopodobniej źródło tego niewielkiego wzrostu nie tkwi w przyczynach demograficznych, bowiem w grupie osób znajdujących się w wieku, w którym podejmuje się edukację ponadgimnazjalną, odnotowuje się systematyczny spadek

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

liczebności.¹⁸ Pewnym wytłumaczeniem tegoż faktu może być inicjatywa dyrektorów szkół którzy chcąc zachęcić potencjalnych uczniów otwierają oddziały na atrakcyjniejszych kierunkach kształcenia. Marginalnym zjawiskiem, ale godnym zaznaczenia jest coraz bardziej powszechna praktyka otwierania klas patronackich, będących wynikiem umów zawieranych pomiędzy szkołą a prywatnymi firmami.

Analiza danych dotyczących bezrobocia i konfrontacja ich ze statystykami dotyczącymi liczby uczniów ZSZ wszystkich typów od transformacji ustrojowej 1989 roku w Polsce, daje się zauważyć, że ich liczba była generalnie odwrotnie proporcjonalna do wysokości stopy bezrobocia rejestrowanego. Potwierdza to wcześniej przywołaną niechęć do kształcenia zawodowego, powiązanego w świadomości wielu uczniów i ich rodziców z większymi trudnościami na rynku pracy. Wydaje się to zrozumiałe w sytuacji, kiedy restrukturyzowany przemysł ciężki, czy prywatyzowane zakłady zwalniały w głównej mierze osoby z wykształceniem właśnie zawodowym. Jednak za stabilizacją sytuacji gospodarczej i przezwyciężeniem kryzysu z roku 2002, spadkiem stopy bezrobocia rejestrowanego w Polsce oraz wzrostem popytu na fachowców z wykształceniem zawodowym wśród pracodawców nie poszedł proporcjonalny wzrost zainteresowania tą formą kształcenia. Należy zaznaczyć, że spadek stopy bezrobocia w tej kategorii osób miał miejsce także w Wielkopolsce i charakteryzował się również dużą dynamiką. Dane za I kwartał 2009 wskazują co prawda nieznaczny wzrost tego wskaźnika, jednak należy go wiązać z sezonowością niektórych branż. Dane na koniec roku mogą być jednak gorsze z uwagi na kondycję zakładów, związaną z kryzysem gospodarczym, którego echa dotknęły także dość sporo zakładów w Polsce.

¹⁸ GUS, Bank Danych Regionalnych, Ludność wg pojedynczych roczników wieku i płci, agregaty: Polska, Wielkopolska, 2010

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

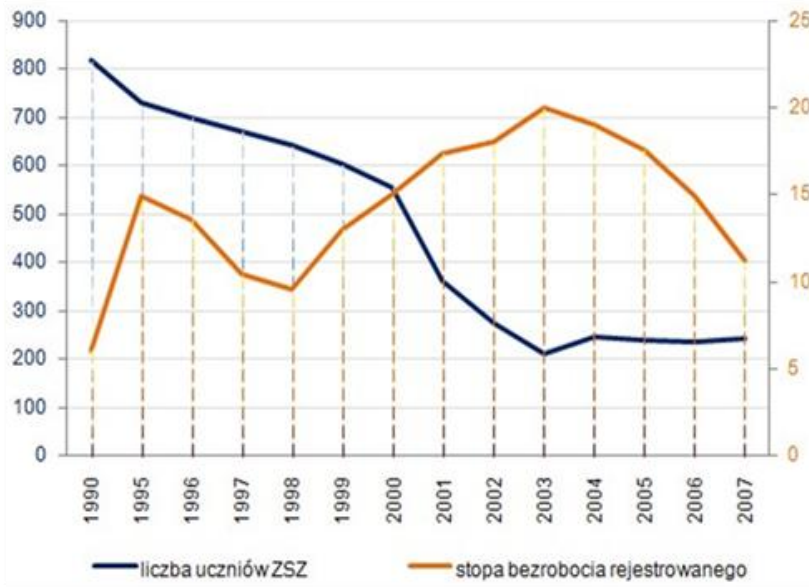
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 9. Liczba uczniów w ZSZ wszystkich typów w (tys.) oraz stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 1990-2007 (w %)

Liczba uczniów w ZSZ wszystkich typów w (tys.) oraz stopa bezrobocia rejestrowanego w (%) w latach 1990-2007

„Apogeum spadku zainteresowania kształceniem zawodowym nastąpiło w 2003 roku. W zasadniczych szkołach zawodowych kształciło się 10% Polaków w wieku 16-18 lat. Przyczyną takiej sytuacji była realizowana w tamtym czasie reforma szkolnictwa. W efekcie przyjętej koncepcji, liczba zawodowych szkół w latach szkolnych 2002/2003-2006/2007 zmniejszyła się o 514 placówek (21,5%).„

Źródło: Czy zawody rzemieślnicze powrócą do łask? Sedlak & Sedlak, 2009

Źródło: „Czy zawody rzemieślnicze powrócą do łask?”, Sedlak & Sedlak 2009

Kształcenie zawodowe w ramach rzemiosła

Niezmiennie, pomimo wcześniejszego korzystnego rozstrzygnięcia problemów natury formalno-prawnej, znikomym zainteresowaniem młodzieży cieszą zawody pozaszkolne jak

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

np. witrażownik, czy szklarz budowlany. Uczniowie rzemiosła w przeważającej części doksztalcają się w szkołach zasadniczych, jednakże spora grupa młodocianych obowiązków doksztalcania teoretycznego realizuje w systemie pozaszkolnym. Obserwuje się jednak proces społeczny, w którym i mistrzowie szkolący i rodzice młodocianych przywiązują coraz większą wagę do realizacji nauki teoretycznej w szkole. Wiąże się to z perspektywami młodzieży na dalsze kształcenie po ukończeniu nauki zawodu. Taka sytuacja przyczynia się zapewne także do małego zainteresowania nauką w zawodach pozaszkolnych.¹⁹

Mówiąc o sytuacji w szkolnictwie zawodowym nie można pominąć kształcenia w zawodzie w ramach rzemiosła. Także w tym wypadku zidentyfikowano trendy wzrostowe w roku 2008, zakładające m. in. zwiększenie się liczby uczniów kształconych w praktycznej nauce zawodu u pracodawców, jak również wzrost liczby samych zakładów rzemieślniczych szkolących.

Już przy pobieżnemu przyjrzeniu się danym²⁰, można zauważyć trend zakładający zwiększenie się liczby młodocianych kształcących się w zawodzie u pracodawcy będącego rzemieślnikiem. W roku 2007 w zakładach rzemieślniczych ogółem kształciło się 90 227 uczniów (uczący się zawodu i ci w ramach przyuczenia do zawodu łącznie), podczas gdy w roku kolejnym liczba ta wyniosła 94 297 uczniów. To o ponad 4 tys. więcej osób w skali kraju, co stanowi potwierdzenie przełamania spadkowego trendu długookresowego (które nastąpiło już w roku 2007).

Większe zainteresowanie kształceniem zawodowym nie przejawia się jedynie większą liczbą uczniów w zakładach rzemieślniczych; trend ten jest obserwowany także w szkołach zawodowych notujących po raz pierwszy od dawna w roku szkolnym 2007/2008 wzrost liczby uczniów. Skupiając się jednak tylko na kształceniu w ramach rzemiosła, za kolejny

¹⁹ Sprawozdanie WIR 2006-2007

²⁰ dane udostępnione przez Zespół Oświaty Zawodowej i Problematyki Społecznej, działający w ramach Związku Rzemiosła Polskiego

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

wskaźnik pewnej poprawy sytuacji można uznać także wzrost liczby zakładów szkolących uczniów – z 24 815 w 2007 r. do 26 348 w 2008 r. ogółem. Sytuacja taka nie ma jednak miejsca w odniesieniu do wszystkich izb rzemieślniczych zrzeszonych w Związku Rzemiosła Polskiego.

Na tle pewnego wyhamowania negatywnych tendencji ilościowych w kształceniu rzemieślniczym szczególnie niebezpieczny wydaje się także fakt zasygnalizowany przez ZRP – porównanie wielkości obrazujących stan młodocianych w pierwszym roku nauki w 2007 r. (35 096 umów o naukę zawodu) ze stanem młodocianych w drugim roku nauki w 2008 r. wskazuje, że 7% uczniów przerwało naukę na tym etapie.

Spośród izb rzemieślniczych zrzeszonych w ZRP, pod względem liczby uczniów kształconych w zawodzie, najlepiej w liczbach bezwzględnych wypadły te z takich miast jak Poznań (14 466 w 2008 r.), Katowice (7 876 w 2008 r.) , Bydgoszcz (6 325 w 2008 r.), Gdańsk (5 498 w 2008 r.). Zwraca na siebie uwagę fakt, że kształcenie w zawodzie w zakładach rzemieślniczych podległych WIR prawie dwukrotnie przewyższają liczebnie uczniów pozostających pod kuratelą izby z Katowic. Wśród izb, które uzyskały wynik znacznie powyżej średniej znalazła się także Izba Rzemieślnicza i Przedsiębiorczości w Kaliszu (3 983 w 2008 r.), co lokuje Wielkopolskę na dobrej pozycji wśród regionów, potwierdzając tym samym bogate tradycje rzemieślnicze.

Zwraca uwagę fakt wysokiego poziomu wskaźników odnotowanych dla Kaliskiej Izby Rzemieślniczej i Przedsiębiorczości. Niemal 4000 tysięcy uczniów uczących się zawodu i będących na przyuczeniu zarówno w 2007 jak i 2008 roku plasuje KIRiP na dziewiątym miejscu w kraju. Biorąc pod uwagę uwarunkowania, a więc bliskość silnych ośrodków takich jak pierwszy w rankingu Poznań czy szósty Wrocław, oraz stosunkowo mały zasięg (subregion kaliski – a więc osiem powiatów: M. Kalisz, kaliski, ostrowski, ostrzeszowski, krotoszyński, kępiński, pleszewski, jarociński) tak wysoki wynik odzwierciedla jak silną pozycję szkolnictwa zawodowego w Południowej Wielkopolsce tak i skuteczne działania Kaliskiej Izby

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Rzemieślniczej i Przedsiębiorczości, która wraz ze szkołami odpowiednio przyciąga młodzież do nauki w rzemiośle. Dodatkowo wartym podkreślenia jest fakt najwyższego miejsca Kalisza spośród wszystkich miast nie będących stolicami regionów.

Należy jednak zaznaczyć, co ma odniesienie do wszystkich izb z rankingu, łącznie z jego liderami – stosunkowo duża liczba kształconych uczniów w ramach rzemiosła na tle pozostałych izb nie przekłada się na zaspokojenie popytu lokalnych gospodarek na dobrze wykwalifikowaną siłę roboczą z wykształceniem zawodowym. Głównymi problemami poza zbyt małą liczebnością tej kategorii pracowników stają się niedopasowanie struktury kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnych gospodarek i niedopasowanie do potrzeb pracodawców nabywanych w szkole zawodowej umiejętności. Potwierdziły to badania pracodawców z terenu aglomeracji łódzkiej oraz wrocławskiej²¹, podczas których problemy z pozyskaniem zmotywowanych i posiadających odpowiednie umiejętności praktyczne pracowników zgłaszała większość pracodawców (spośród zainteresowanych fachowcami z wykształceniem zawodowym). Co więcej pracodawcy zgodnie wymieniali najczęściej wśród zawodów deficytowych na tamtejszych rynkach pracy rzemieślników i robotników wykwalifikowanych.

²¹ DSiG, Raport z badań w ramach Projektu „Dostosowanie oferty szkolnictwa zawodowego do wymogów dolnośląskiego rynku pracy”, Działanie 9.2 Programu Operacyjny Kapitał Ludzki, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz budżetu Państwa, Wrocław 2009

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

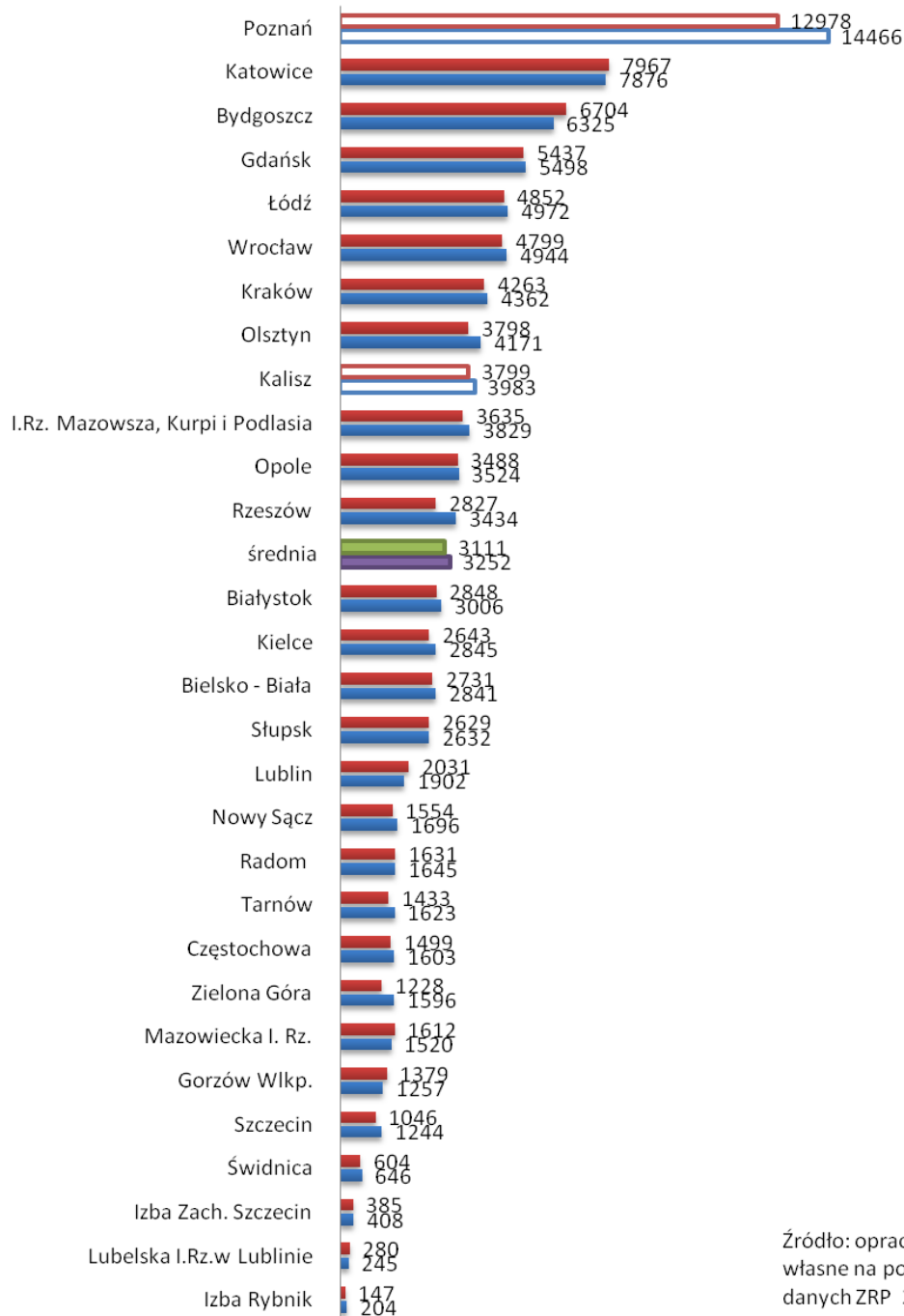
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 10. Ranking izb rzemieślniczych

■ nauka zawodu i przyuczenie - liczba uczniów 2007 ■ nauka zawodu i przyuczenie - liczba uczniów 2008

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ZRP 2009

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu

**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Niektóre izby rzemieślnicze, pomimo ogólnokrajowego trendu - zwiększania się liczby uczniów kształconych w rzemiośle, odnotowały spadki na przestrzeni lat 2007 -2008. Należały do nich izby z Bydgoszczy (-397 uczniów), Lublina (-129 uczniów), Gorzowa Wielkopolskiego (-122 uczniów), Mazowiecka Izba Rzemieślnicza (-92 uczniów), Lubelska Izba Rzemieślnicza (-35 uczniów).

Spośród izb z czołówki rankingu liczebności uczniów za 2008 r. w liczbach bezwzględnych największy dodatni przyrost odnotowały **Poznań (+1488)**, Olsztyn, I. Rz. Mazowska, Kurpi i Podlasia (+194) oraz **Kalisz (+184)**. Stosunkowo wysoką dynamiką wykazały się także ośrodki jak: Rzeszów (+607), Olsztyn (+373) oraz Zielona Góra (+368).

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

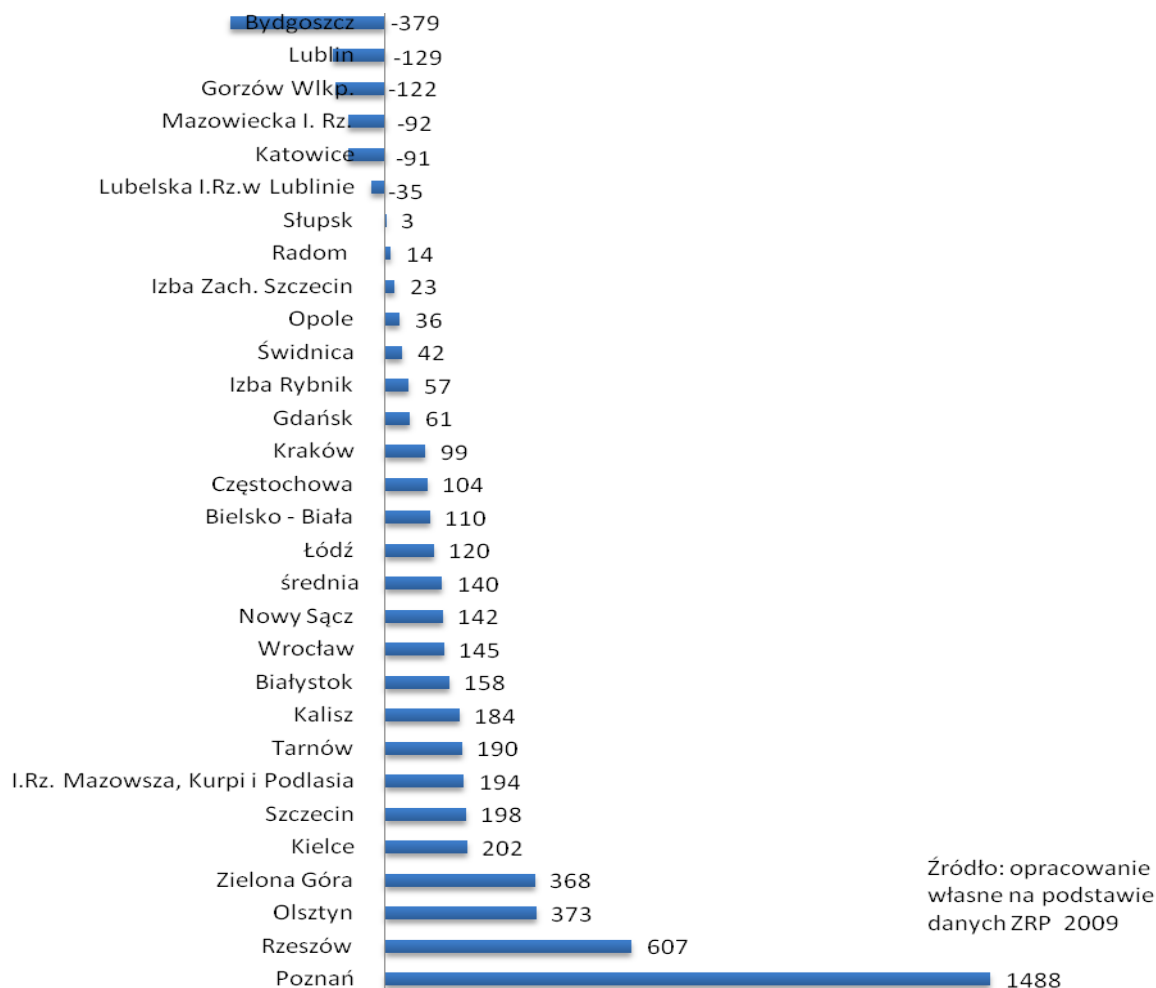

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Wykres 11. Dynamika zmian liczby uczniów w ramach nauki zawodu i przyuczenia zawodowego w latach 2007 - 2008 z podziałem na izby

Pod względem liczby zakładów rzemieślniczych biorących aktywny udział w kształceniu uczniów w zawodzie i przyuczeniu zawodowym bezwzględnym liderem po raz kolejny okazała się **Wielkopolska Izba Rzemieślnicza (4303 w r. 2008)**. To prawie dwukrotnie więcej podmiotów gospodarczych partycypujących w systemie oświatowym niż w Katowicach (2292 w r. 2008). Na trzeciej lokacie uplasowała się izba z Krakowa (1755 zakładów w r. 2008).

Człowiek najlepsza inwestycja

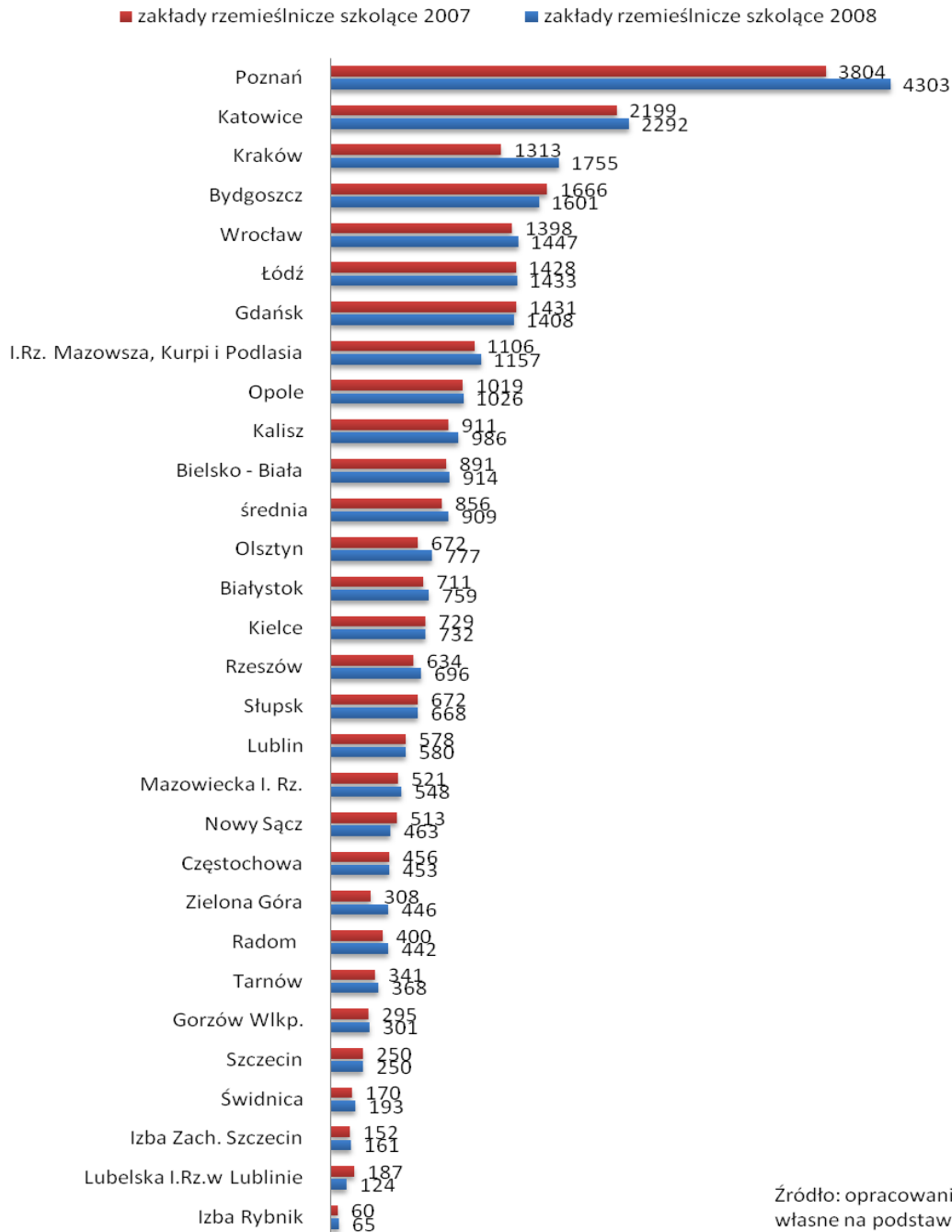
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 12. Ranking izb rzemieślniczych wg liczby zakładów rzemieślniczych szkolących w r. 2008

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ZRP 2009

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu

**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Od 2004 r. zauważalny jest znaczący spadek zainteresowania wszystkimi zawodami związanymi z przetwórstwem żywności, w szczególności w ramach zawodu piekarza. Trend wzrostowy w skali kraju od 2005 r. objął liczbę młodocianych kształcących się u rzemieślników w zawodach motoryzacyjnych (szczególnie mechanika samochodowego) oraz budowlanych. W ramach tej kategorii szczególny wzrost odnotowano w ramach zawodu murarz, monter instalacji sanitarnych, elektryk, czy malarz tapeciarski. Za bardzo dynamiczny przyrost w ramach zawodów związanych z pielęgnacją ciała człowieka odpowiada rosnąca popularność fryzjerstwa, jako kierunku kształcenia zawodowego. Wyraźnie odczuwalna jest tendencja zakładająca wymieranie wobec zawodów związanych z obróbką skór i futer, takich jak kaletnik, kuśnierz, garbarz, kozusznik, cholewkarz. Z pozostałych zawodów „ginących” można wymienić chociażby introligatora, zdobnika szkła, czy witrażownika.

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

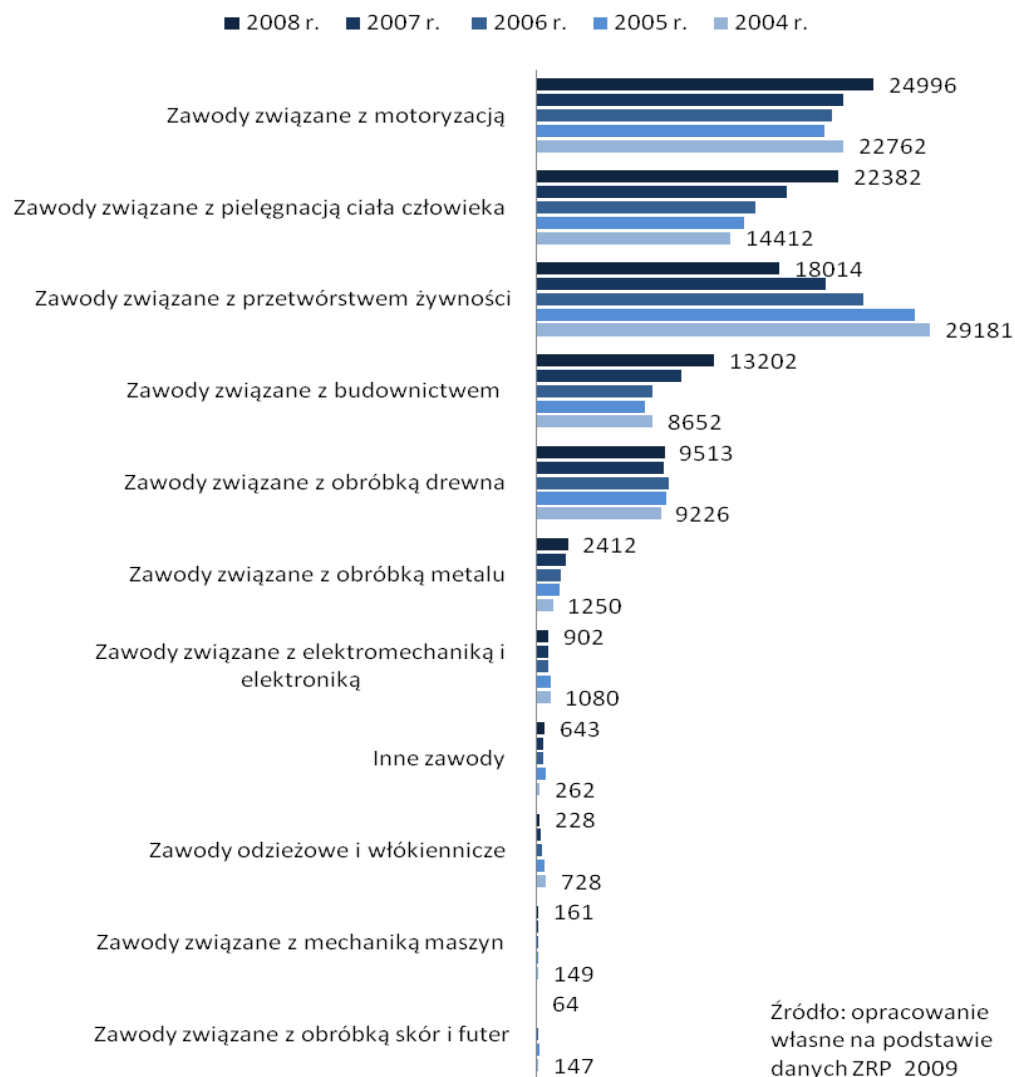

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Wykres 13. Liczba zatrudnianych młodocianych pracowników w celu przygotowania zawodowego w latach 2004-2008

Od wielu lat najpopularniejszymi, a więc najczęściej wybieranymi zawodami w ramach nauki przez młodocianych są fryzjer, mechanik samochodowy i zawodu budowlane.

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu

**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**

61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Właśnie te zawody wraz z cukiernikiem, stolarzem, piekarzem – stanowią ponad 2/3 zawodów w których najczęściej uczą się młodociani. O ile jednak w odniesieniu do fryzjera mamy do czynienia ze wzrostem zainteresowania aż o 20 pkt. procentowych a mechanika samochodowego o 10 pkt. procentowych, to pozostałe 3 zawody odnotowały jednak ujemną dynamikę wzrostu zainteresowania. Innymi słowy naukę podjęło w tych zawodach mniej osób – najbardziej dotkliwie w przypadku zawodu piekarza.

Człowiek najlepsza inwestycja

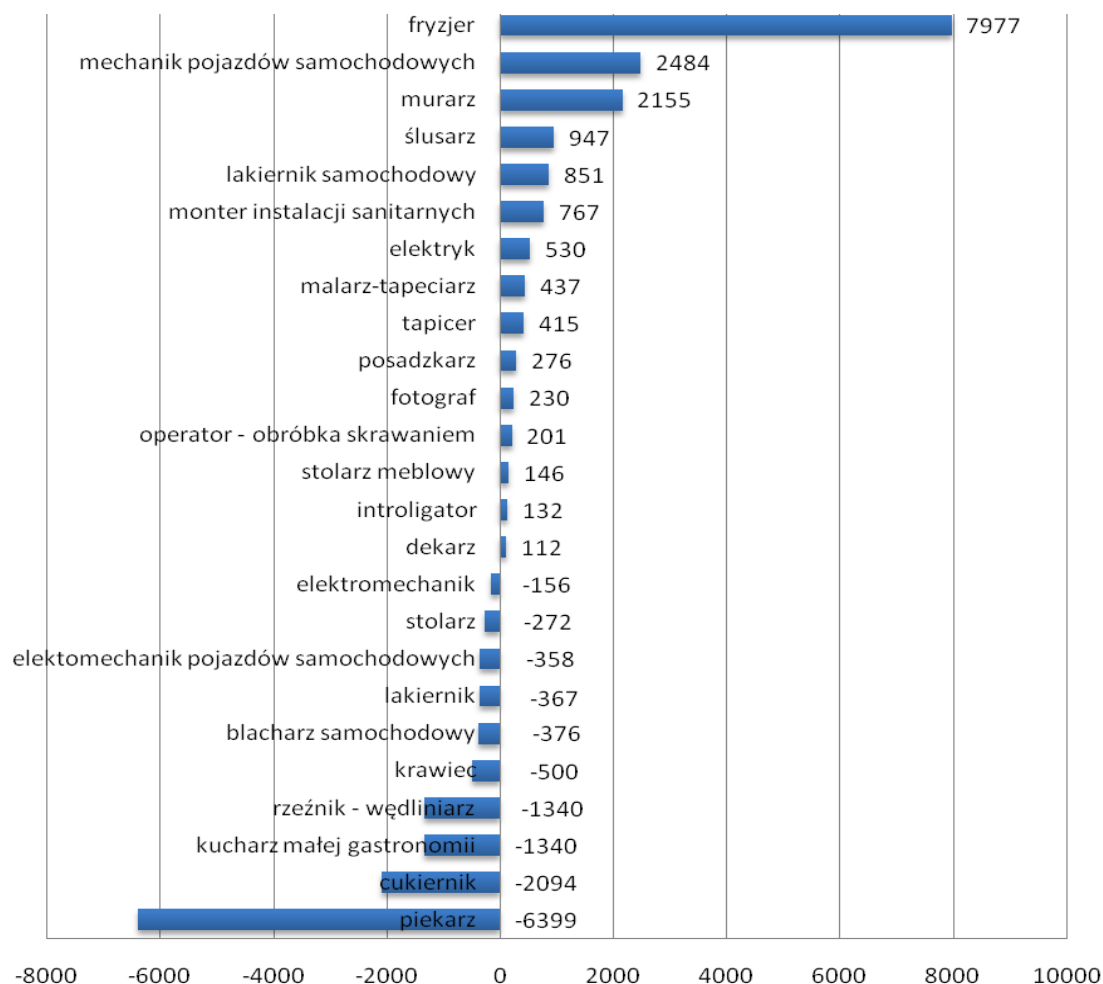
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 14. Dynamika zmian liczby zatrudnionych młodocianych w ramach nauki zawodu w latach 2004 - 2008

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ZRP 2009

Człowiek najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Rynek pracy w Wielkopolsce

Kilkuletnie pozytywne tendencje na wielkopolskim rynku pracy uległy załamaniu w roku 2009. Dane Wielkopolskiego Urzędu Pracy notują wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych z około 90 tys. osób w grudniu 2008 roku do ponad 133 tys. w końcu grudnia 2009 r.. Natomiast stopa bezrobocia wzrosła z 6,4 do 9,1 %. Pogorszenie sytuacji gospodarczej odczuwalne było już w czwartym kwartale 2008 r., a nasilenie negatywnych zjawisk nastąpiło w minionym roku. Jak wynika z raportu rocznego WUP trudności z odnalezieniem miejsca na rynku pracy dotyczą w dużej mierze osób do 25 roku życia. Ich udział w rejestrach powiatowych urzędów pracy wzrósł z 21 proc. w 2007 r. do 26,3 proc. w roku 2009. Mimo że jest to populacja lepiej wykształcona niż większość osób bezrobotnych, w żadnej innej grupie wiekowej bezrobocie nie wzrosło tak gwałtownie. Zauważalnie zwiększył się też udział bezrobotnych posiadających wykształcenie średnie i wyższe w ogólnej liczbie zarejestrowanych w urzędach pracy osób. Wynika to z ułatwionego dostępu do szkolnictwa wyższego i rosnącej z roku na rok liczby osób kończących studia, niedopasowania kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy oraz posiadania wykształcenia ogólnego po ukończeniu szkoły średniej, które nie daje podstaw teoretycznych i praktycznych do wykonywania zawodu.

W ubiegłym roku pracodawcy zgłosili do powiatowych urzędów pracy 63.221 ofert pracy, o ponad 26 proc. mniej niż rok wcześniej. Na to nałożyły się duże zwolnienia grupowe; 222 zakłady zgłosiły zamiar zwolnień grupowych 11.063 osób, a faktycznie zwolniły później 8.730 osób, o 6.099 osób więcej niż w roku poprzednim.

Człowiek najlepsza inwestycja

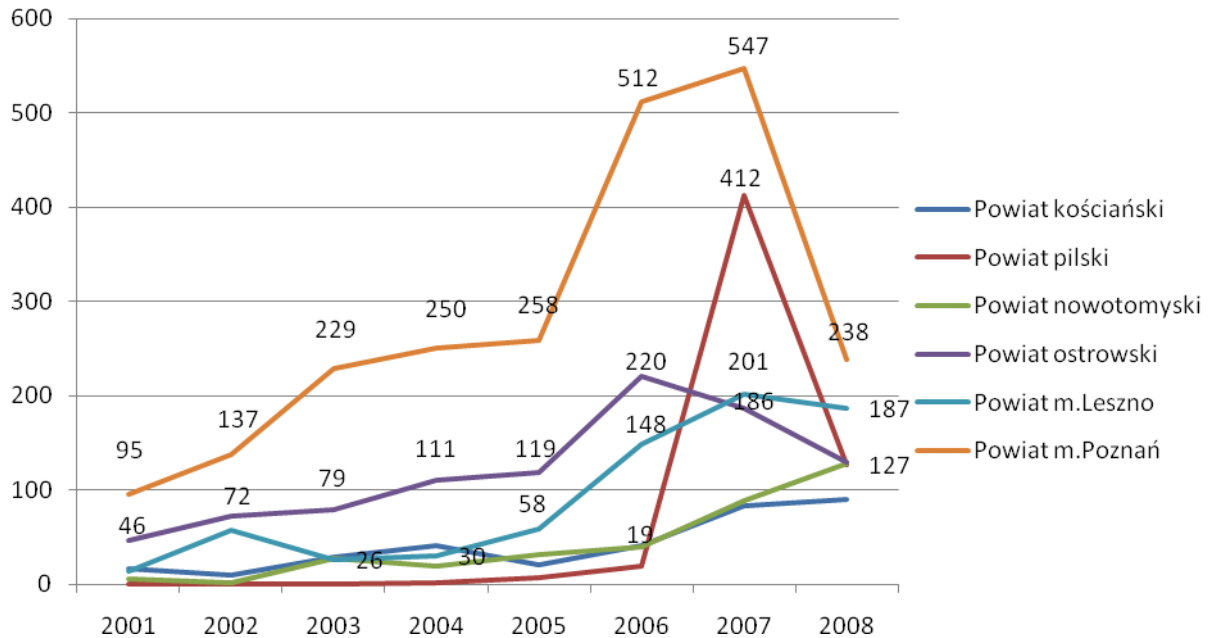
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 15. Oferty pracy w wybranych powiatowych urządzeniach pracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na powyższym wykresie przedstawiono liczbę zgłoszonych ofert pracy w wybranych powiatowych urządzeniach pracy. Generalna tendencja jest podobna jak w przypadku innych wskaźników dotyczących sytuacji na rynku pracy, a więc stopniowy wzrost ofert, po czym następuje załamanie. Dane wskazują, iż to załamanie było rozłożone w czasie i punkt kulminacyjny w zależności od powiatu następował w 2006 lub 2007 roku.

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

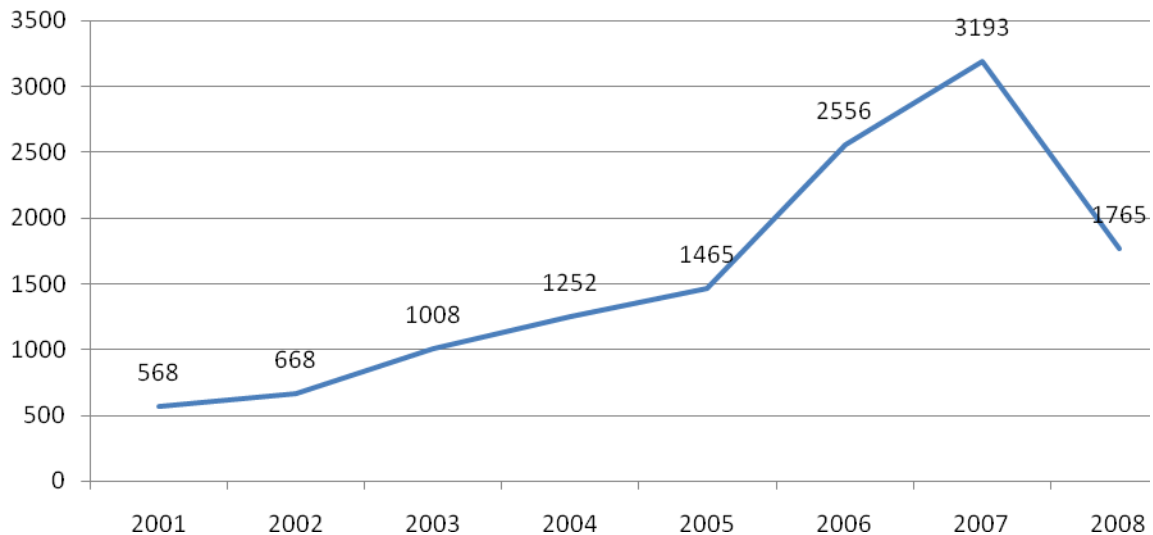

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Wykres 16. Oferty pracy w powiatowych urzędach pracy na terenie Wielkopolski

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zagregowane oferty pracy ze wszystkich powiatowych urzędów pracy w województwie dla lat 2001 – 2008 przedstawiono w formie graficznej powyżej. Uwidacznia się trend wzrostowy od roku 2001, mający apogeum w roku 2007 i spadek w roku 2008. Należy przewidywać, że w kryzysowym roku 2009 wartość wskaźnika będzie również na poziomie niższym. Warto zwrócić uwagę na fakt że przyrost ofert pracy był szczególnie dynamiczny od roku 2004, a więc roku przystąpienia Polski w struktury Unii Europejskiej. Zmniejszenie ilości ofert pracy w latach 2007-2008 o prawie połowę należy wiązać z kryzysem ekonomicznym, który choć w Polsce był stosunkowo mało odczuwalny w porównaniu do krajów Europy Zachodniej, to przełożył się widocznie na kondycję przedsiębiorstw nastawionych na eksport, co ma swoje odzwierciedlenie również w analizowanym wskaźniku.

Człowiek najlepsza inwestycja

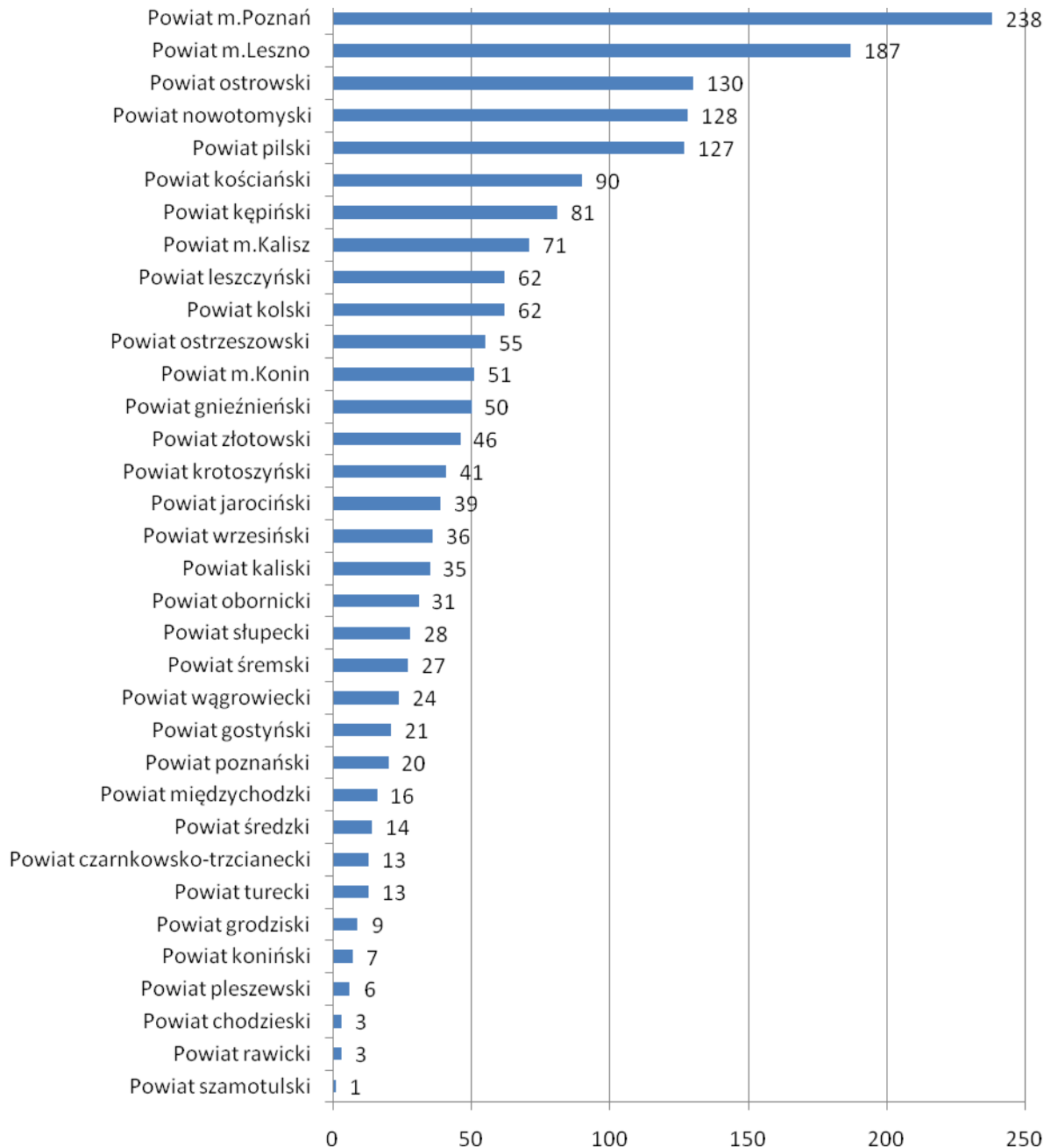
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 17. Oferty pracy w powiatowych urzędach pracy w 2008r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Powyższe dane obrazują liczbę ofert pracy zgłaszanych do poszczególnych urzędów pracy. W województwie Wielkopolskim największa ilość ofert zgłaszana jest w powiatach grodzkich, będących jednocześnie największymi regionalnymi ośrodkami gospodarczymi, a więc przede wszystkim w Poznaniu, a także Lesznie, Kaliszu i Koninie, oraz w powiatach gdzie zlokalizowane są duże przedsiębiorstwa np. ostrowskim, nowotomyskim, pilskim. Należy pamiętać o tym, że jak wynikało z analizy poprzednio przedstawianych danych, rok 2008 był punktem zwrotnym (zatrzymanie wzrostu liczby miejsc pracy z uwagi na bardzo niski poziom bezrobocia), a rok 2009 był już rokiem kryzysu podaży pracy w Wielkopolsce. Najbardziej odczuwalny był on w subregionie konińskim (Konin, powiaty koniński, turecki, kolski).

Analizując wykres poniższy przedstawiający strukturę rozkładu liczby uczniów szkół ponadgimnazjalnych według typów szkół w rozbiciu na podregiony warto zwrócić uwagę na fakt że zmniejszający się udział procentowy uczniów liceów ogólnokształcących odpowiada zwiększonemu udziałowi uczniów szkół zawodowych.

Człowiek najlepsza inwestycja

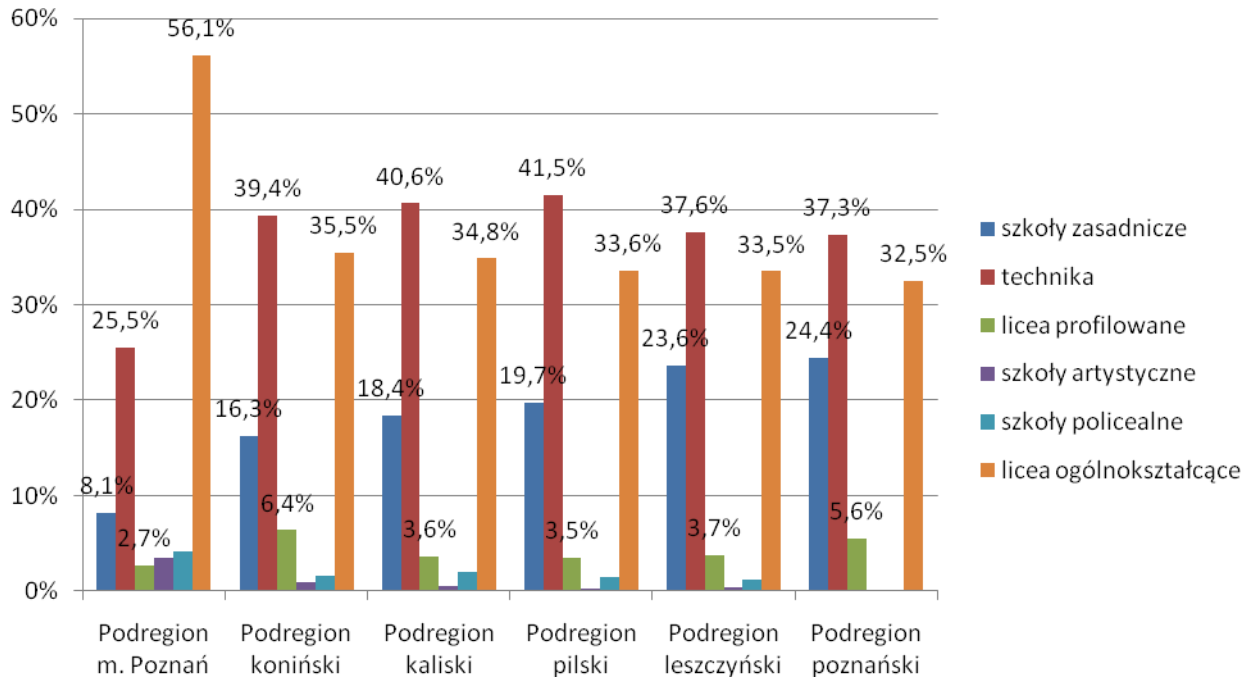
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 18. Udział procentowy uczniów wg typów szkół ponadgimnazjalnych w podregionach Województwa Wielkopolskiego w 2008r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza udziału procentowego uczniów wg typów szkół ponadgimnazjalnych w rozbiciu podregionalnym przynosi wnioski o stosunkowo zbliżonych rozkładach w subregionach kaliskim, konińskim, leszczyńskim, pilskim i poznańskim i zupełnie odbiegającym od nich Poznaniu. Bez wątplenia specyfika centrum regionalnego, największego miasta i ośrodka edukacyjnego w zachodniej Polsce wpływa na fakt dużych różnic między Poznaniem a innymi subregionami. Warto zwrócić uwagę na specyfikę podregionu Poznań i poznańskiego gdzie poszczególne funkcje się uzupełniają – jeżeli w mieście usytuowane są przede wszystkim licea ogólnokształcące czy szkoły artystyczne to w

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

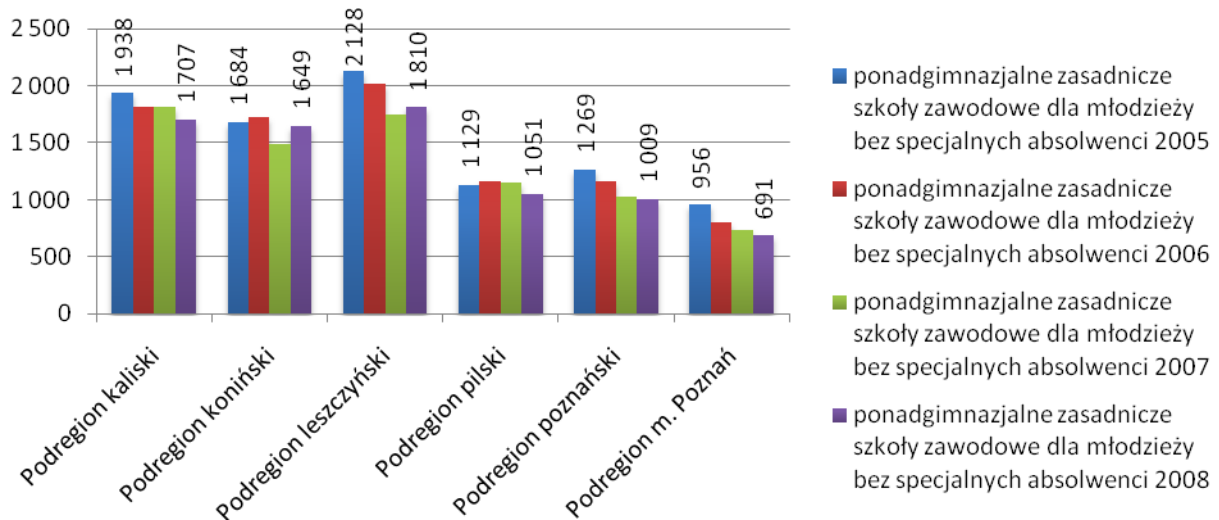
UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

podregionie poznańskim przewagę mają technika, więcej też jest szkół zasadniczych i liceów profilowanych.

Wykres 19. Napływ absolwentów szkół zawodowych (bez specjalnych) na rynek pracy w Wielkopolsce w latach 2005-2008

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przedstawiony powyżej wykres prezentuje dane o napływie absolwentów szkół zawodowych na wielkopolski rynek pracy w rozbiciu na poszczególne podregiony. Zauważalna jest ogólna tendencja związana ze spadkiem liczby absolwentów w latach 2005-2008. Główną przyczyną tego stanu rzeczy należy upatrywać w trendach demograficznych i postępującym w tych latach niżu. Co ciekawe wyraźnie rysuje się różnica z jednej strony między podregionami kaliskim, konińskim i leszczyńskim gdzie napływ absolwentów szkół szczebla zawodowego jest zdecydowanie wyższy we wszystkich latach niż w podregionach poznańskim, pilskim i samym Poznaniu.

Człowiek najlepsza inwestycja

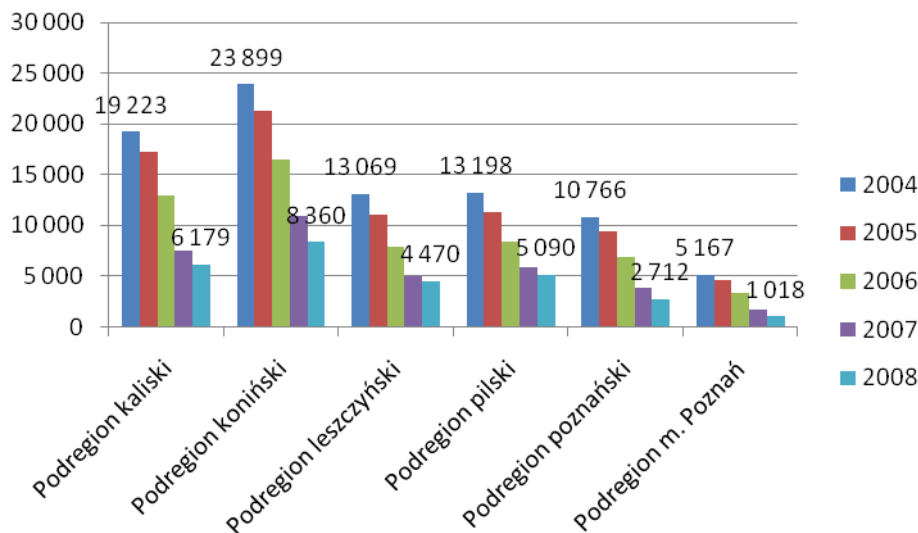
KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 20. Bezrobotni z wykształceniem zawodowym w Wielkopolsce w latach 2004-2008

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres powyższy przedstawiający liczbę osób z wykształceniem zawodowym zarejestrowanych jako bezrobotni w poszczególnych podregionach wskazują jednoznacznie na trend zmniejszania się ilości tych osób w latach 2004-2008. Główną determinantą tego obrazu jest bez wątpienia ogólnopolska sytuacja gospodarcza i mający w tych latach miejsce dynamiczny wzrost gospodarczy. Właśnie koniunktura gospodarcza w największym stopniu wpływa na kondycję przedsiębiorstw sektora wytwórczego gdzie najczęściej znajdują pracę osoby z wykształceniem zawodowym. Trzeba przy tym mieć na uwadze, że kolejne lata przyniosą zmianę trendu ze względu na odbijający się, mniej lub bardziej na polskiej gospodarce globalny kryzys skutkujący spowolnieniem rozwoju sektora wytwórczego.

Człowiek najlepsza inwestycja

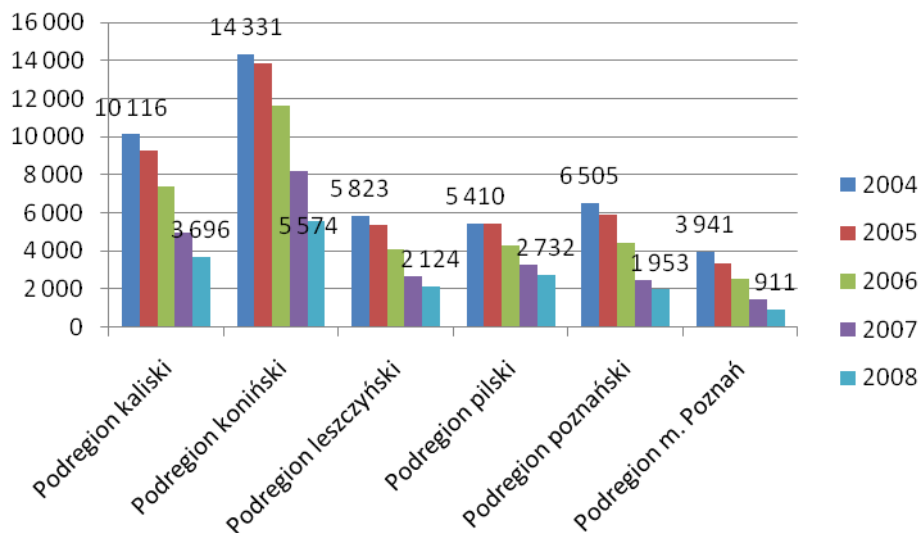
KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 21. Bezrobotni bez stażu pracy w Wielkopolsce w latach 2004-2008

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Również kolejny wykres obrazujący liczbę osób bezrobotnych bez stażu pracy (absolwentów) daje jednoznaczna odpowiedź na pytanie o kierunek tendencji w latach 2004-2008. Przyglądając się trzem powyższym wykresom trzeba stwierdzić, że ogólne tendencje wpływają determinująco na sytuację osób z wykształceniem zawodowym na wielkopolskim rynku pracy. Stosownym nawet jest powiedzieć, że sytuacja osób z wykształceniem zawodowym jest miarodajną wykładnią sytuacji wielkopolskiej gospodarki w ogóle.

Na tle całego województwa wyraźnie negatywnie wyróżniają się subregiony kaliski i koniński gdzie liczba bezrobotnych absolwentów jest zdecydowanie wyższa w każdym kolejnym roku niż na pozostałym obszarze województwa. Nie jest zaskoczeniem, że najkorzystniejsze dane statystyczne dotyczą Poznania, gdzie absolwenci – najczęściej lepiej wykształceni (więcej osób z wyższym wykształceniem) mają zdecydowanie więcej możliwości znalezienia zatrudnienia.

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

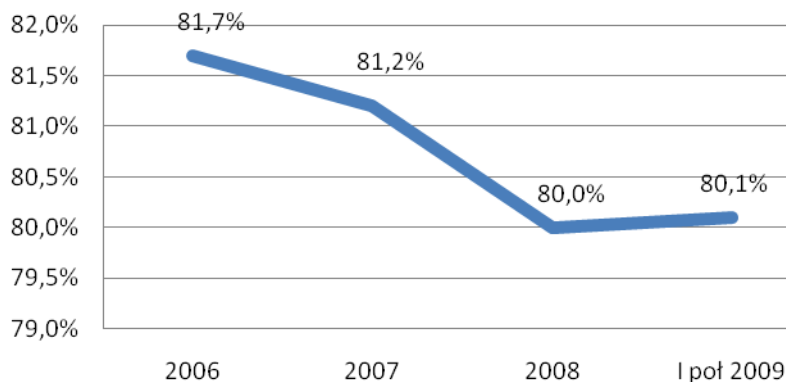

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805, fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Wykres 22. Procent populacji bezrobotnych z wyuczonym zawodem w Wielkopolsce

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Bezrobotni z wyuczonym zawodem stanowią około 80% całej populacji bezrobotnych zarejestrowanych w Wielkopolsce. Jak widać, mimo iż trend zmiany wartości wskaźnika jest mniej więcej zbliżony do trendu ogółu liczby bezrobotnych i ma charakter spadkowy do roku 2008 oraz zwiększający w okresach następnych, to zmiana ilościowa w populacji bezrobotnych pod względem posiadania kwalifikacji zawodowych jest bardzo nieznaczna.

Człowiek najlepsza inwestycja

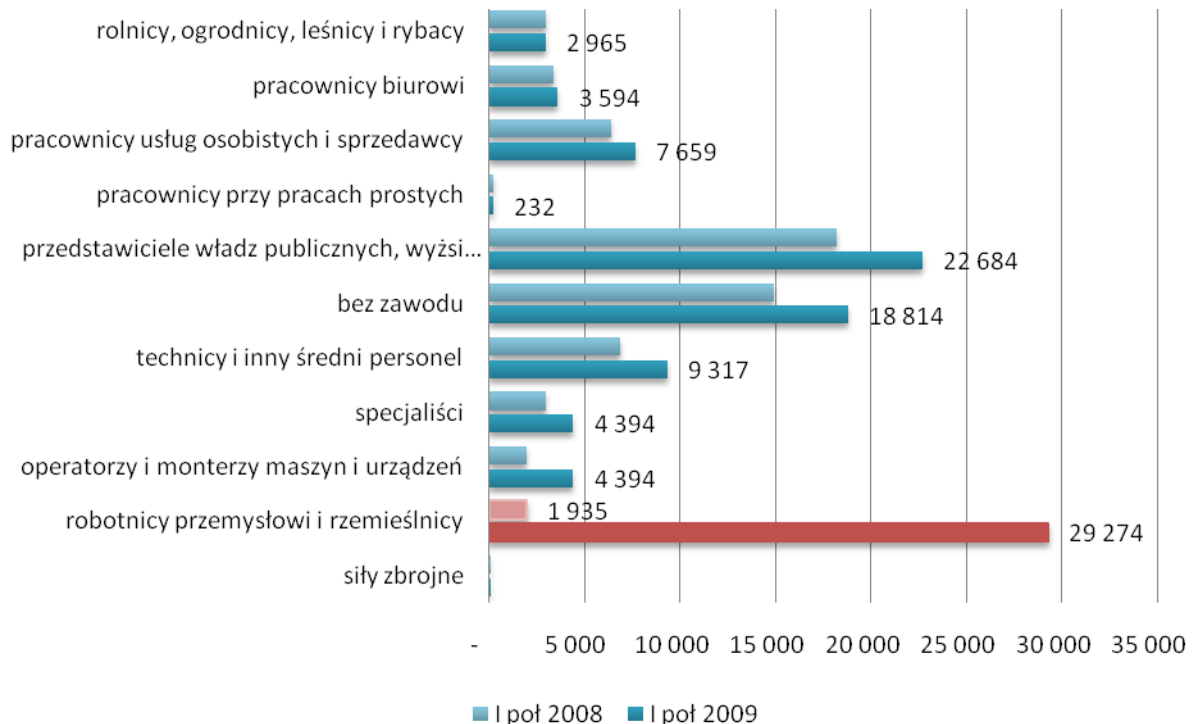
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 23. Struktura bezrobotnych wg wielkich grup zawodów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP

Analizując dane przedstawione powyżej dotyczące zmiany w strukturze bezrobotnych w przekroju poziomym wielkich grup zawodowych należy zwrócić uwagę na drastyczny wzrost liczby zarejestrowanych w kategorii robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy. Jeżeli bezrobotnych zakwalifikowanych do tej kategorii w I połowie 2008 roku w Wielkopolsce było niecałe 2 tys. to w analogicznym okresie roku 2009 było ich aż 29 274, co oznacza że z jednej z najmniej licznych grup stali się grupą najliczniej reprezentowaną w całej populacji bezrobotnych. Tak drastyczny wzrost należy tłumaczyć na pewno zwolnieniami, przede wszystkim grupowymi w wielkich przedsiębiorstwach. Ta fala zwolnień spowodowana globalnym załamaniem rynków międzynarodowych dotknęła w Wielkopolsce ponad 150

Człowiek najlepsza inwestycja

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

firm, między innymi Hutę Konin, Konwart z Konina, Zakłady H.Cegielskiego w Poznaniu, Inter Groclin, SEWS w Rawiczu czy oddziały PKP Cargo.

Podobnie jak struktura bezrobocia ogółem kształtuje się struktura osób bezrobotnych poprzednio pracujących i pozostających bez pracy powyżej 12 m-cy. Do grup zawodów o najwyższym odsetku bezrobotnych w powyżej wymienionej kategorii należą:

- sprzedawcy i demonstratorzy 13,6% (więcej niż w całej populacji bezrobotnych o 3,6 punktu proc.),
- pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani 3,7% (mniej o 0,2 punktu),
- kucharze 3,6% (więcej o 0,3 punktu),

w następnej kolejności krawcy, kapelusznicy i pokrewni, pomoce i sprzętaczk biurowe, hotelowe i podobne, robotnicy przy pracach prostych w przemyśle oraz ślusarze i pokrewni.

Wśród osób zarejestrowanych do 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły, w Wielkopolsce według stanu z końca czerwca ponad połowa była sklasyfikowana w grupach: pracownicy ds. finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani 10,6%, specjaliści ds. ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej nie sklasyfikowani 7,4%, archeolodzy, socjolodzy i pokrewni 5,4%, ekonomiści 4,4%, dietetycy i żywieniowcy 4,2%, agenci ds. sprzedaży (handlowcy) 3,3%, technicy mechanicy 3,0%, nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych 2,8%, sprzedawcy i demonstratorzy 2,7%, technicy budownictwa, ochrony środowiska i pokrewni 2,7%, organizatorzy turystyki i pokrewni 2,7%, technicy informatycy 2,3%.

Człowiek najlepsza inwestycja

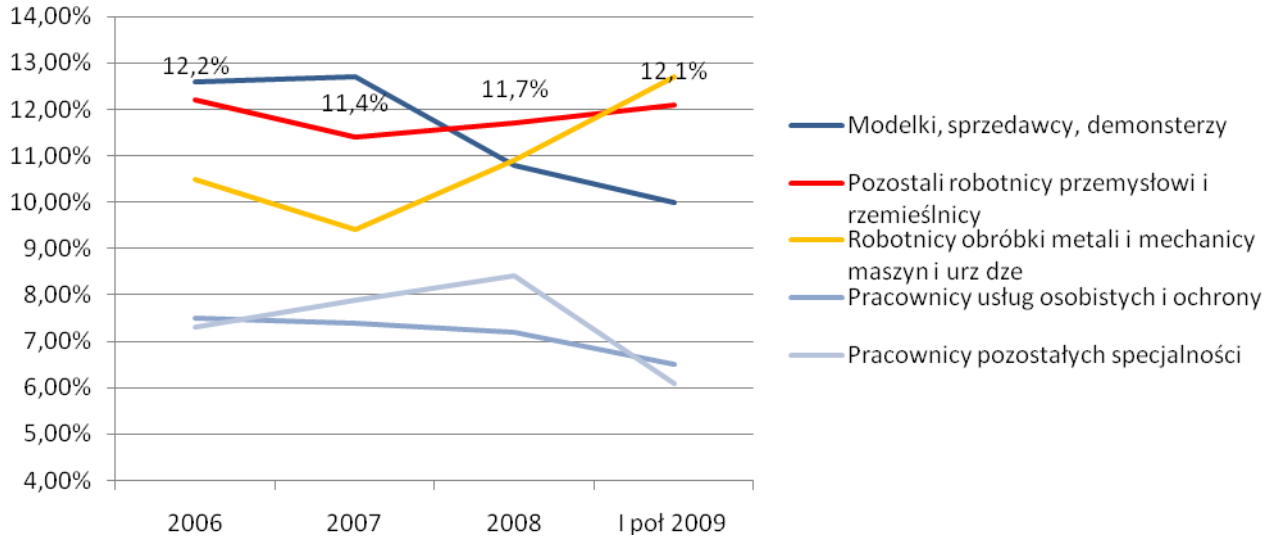
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 9. Bezrobotni wg grup zawodowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP

Na kolejnym wykresie widać nieznaczne pogorszenie się sytuacji osób z wykształceniem zawodowym w Wielkopolsce w ciągu ostatnich 2 lat. Na wykresie przedstawiono grupy zawodów będące największym odsetkiem bezrobotnych w całej populacji. Generalnie, jak było to przedstawione wyżej, dane wskazują na wzrost bezrobocia w przeciągu ostatniego roku, jednak procentowy wzrost bezrobocia w przekroju poziomym według grup zawodowych przyjmuje nieco inny obraz. Stosunkowo w największej mierze właśnie osoby z wykształceniem zawodowym i rzemieślniczym rejestrują się w urzędach pracy w ostatnich dwóch latach. Wnioskiem który można z przedstawionych danych wyciągnąć jest ten mówiący o tym, że duże zakłady produkcyjne zwalniały osoby o kwalifikacjach zawodowych mieszczących się w dużej mierze w grupie zawodów przedstawionych powyżej. Większość osób zwalnianych nie znalazła w szybkim czasie zatrudnienia. Często powodem problemu ze znalezieniem pracy jest też fakt nieaktualnych

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805, fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

certyfikatów potwierdzających kwalifikacje zawodowe, szczególnie w przypadku zawodów produkcyjnych i przetwórczych w branży metalowej i przemysłu ciężkiego.

W I półroczu 2009 roku do powiatowych urzędów pracy w Wielkopolsce zgłosiło się 116 036 osób, w tym 56 964 kobiety (tj. o 39,3% więcej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego). Spośród nowo zarejestrowanych 15 307 osób tj. 13,2% to **absolwenci szkół**. Ponad 22% (tj. 25 968 osób) ze wszystkich osób nowo zarejestrowanych **nie posiadało żadnych kwalifikacji zawodowych**, z czego ponad połowa to kobiety. Najliczniej rejestrowali się **sprzedawcy** (7 471 osób), asystenci ekonomiczni (zawód szkolny: technik ekonomista; 3 132 osoby), **ślusarze** (3 092 osoby), **krawcy** (2 508 osób), technicy mechanicy (2 158 osób), **kucharze** (1 908 osób), **murarze** (1 803 osoby), **szwaczki** (1 686 osób), **mechanicy samochodów osobowych** (1 639 osób), **stolarze** (1 442 osoby), handlowcy (1 385 osób) oraz pracownicy biurowi (zawód szkolny: technik prac biurowych; 1 317 osób). Analiza napływu wykazała, że najwięcej bezrobotnych rejestrowało się w tych samych zawodach co w analogicznym okresie roku ubiegłego.

Z analizy struktury napływu osób bezrobotnych według dużych grup zawodowych wynika, że najliczniejszą grupę tworzyli **robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń** (14,0%). W następnej kolejności znajdują się takie kategorie zawodowe jak: **pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** (12,1%), modelki, **sprzedawcy i demonstratorzy** – 8,4%, średni personel techniczny 8,4%, pracownicy pozostałych specjalności – 8,3%, **górnicy i robotnicy budowlani 7,2%**.

Największe zapotrzebowanie na rynku pracy, według ofert pracy, które napłynęły do powiatowych urzędów pracy w okresie od stycznia do czerwca 2009r. wystąpiło na: robotników gospodarczych (3 926 ofert; w I półroczu 2008 - 4 279 ofert), pracowników biurowych (2 859 ofert; w I półroczu 2008 - 2 845 ofert), **sprzedawców** (2 827 ofert; w I półroczu 2008 - 4 175 ofert), pracowników administracyjnych (1 291 ofert; w I półroczu 2008 - 1 343 oferty), **robotników budowlanych** (741 ofert; w I półroczu 2008 - 1 801 ofert),

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

murarzy (713 ofert; w I półroczu 2008 1 029 ofert), **robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym** (676 ofert; w I półroczu 2008 - 883 oferty), sprzątaczk (601 ofert; w I półroczu 2008 - 1 076 ofert), przedstawicieli handlowych (558 ofert; w I półroczu 2008 - 469 ofert), **szwaczki** (448 ofert; w I półroczu 2008 - 1 115 ofert), **kucharzy** (430 ofert; w I półroczu 2008 - 582 oferty), magazynierów (429 ofert; w I półroczu 2008 - 1 005 ofert), kierowców samochodów ciężarowych (423 oferty; w I półroczu 2008 - 878 ofert) oraz **stolarzy** (381 ofert; w I półroczu 2008 – 489 ofert).

Grupy zawodowe o najwyższym poziomie wskaźnika nadwyżki (zarejestrowani bezrobotni do oferowanych miejsc pracy w danym zawodzie) w województwie:

- **robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni** – 0,52 (w I półroczu 2008r. - 0,22),
- nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy – 0,27 (w I półroczu 2008r. - 0,28),
- pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach – 0,26 (w I półroczu 2008r. - 0,25),
- kierownicy dużych i średnich organizacji – 0,26 (w I półroczu 2008r. - 0,22),
- pracownicy obsługi biurowej – 0,23 (wielkość nie uległa zmianie),
- kierowcy i operatorzy pojazdów – 0,15 (w I półroczu 2008r. - 0,26),
- **robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie** – 0,14 (w I półroczu 2008r. - 0,22),
- pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów - 0,13 (w I półroczu 2008r. - 0,81%).

Najtrudniej znaleźć pracę w zawodzie w województwie wielkopolskim osobom wykształconym w zawodach grupujących się w poszczególnych kategoriach:

- rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby,
- rolnicy,
- średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia,
- średni personel techniczny,

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

- **robotnicy zawodów precyzyjnych, ceramicy, wytwórcy wyrobów galanterijnych, robotnicy poligraficzni i pokrewni**
- **robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń,**
- **pozostali specjaliści,**
- **specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia, dla których zapotrzebowanie na pracowników było znikome w stosunku do rejestrujących się w zawodach przyporządkowanych danej grupie bezrobotnych.**

Należy mieć na uwadze iż przytaczane wyżej dane są wypadkową wyliczeń statystycznych i nie zawsze odzwierciedlają realną sytuację na regionalnym rynku pracy. Fakt pojawienia się w zestawieniu specjalistów nauk fizycznych, matematycznych i pokrewnych wynika z tego, że osoby takie zgłaszają się do Urzędów Pracy mimo stosunkowo dobrej sytuacji i wysokiego popytu na pracowników o takich kwalifikacjach. Natomiast pracodawcy szukający specjalistów w tych dziedzinach stosunkowo rzadko a najczęściej w ogóle nie poszukują pracowników poprzez urzędy pracy. Z tego faktu wynika pewne zakłamanie statystyk, z którego nie należy wyciągać pochopnych wniosków.

Analizując z podanych statystyk sytuację osób o wykształceniu zawodowym zwraca uwagę fakt przede wszystkim znacznej wagi koniunktury w gospodarce krajowej. Globalny kryzys ekonomiczny uderzając w polskie podmioty nastawione na eksport w dużym stopniu odbił się na sytuacji osób z wykształceniem zawodowym na wielkopolskim rynku pracy. Liczne przykłady znacznej redukcji etatów czy zwolnień grupowych w firmach przede wszystkim produkcyjnych w branży metalowej, wydobywczej czy przetwórstwa przemysłowego diametralnie zmieniły sytuację tej grupy zawodowej. Przyczyn takiej sytuacji należy upatrywać w wielu aspektach. Należą do nich takie cechy jak mała elastyczność na zmieniające się zapotrzebowanie na rynku pracy czy mała mobilność osób z wykształceniem zawodowym.

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Osoby o niskich kwalifikacjach znajdują pracę stosunkowo szybko, ale i szybciej ją tracą co związane jest z tym, że pracę podejmują przede wszystkim w zawodach i przy pracach sezonowych, obciążonych dużą rotacją. Po drugie osoby o najniższych kwalifikacjach z reguły jako pierwsze odczuwają pogorszenie się koniunktury gospodarczej. Tak jak miało to miejsce przy okazji kryzysu globalnej gospodarki w roku 2009, kiedy to przedsiębiorstwa głównie nastawione na eksport do krajów zachodnich zwalniały przede wszystkim zawodników bez kwalifikacji. Innym skutkiem podobnych uwarunkowań jest odczuwalny w całej Polsce problem bezrobotnych bez zawodu, którzy stanowią największą liczebnie grupę i najdłużej pozostają bez zatrudnienia.

Kolejnym wnioskiem ogólnym jest bardzo często powtarzający się problem nie dostosowania poziomu kwalifikacji w zawodzie wyuczonym do oczekiwań pracodawcy. Często problem ten wiąże się z przedawnieniem licencji, bądź odbytych kursów. W skrajnych przypadkach jest to też za niski poziom kwalifikacji absolwentów danych kierunków nauczania zawodowego. Dużym problemem wydaje się też fakt że większość osób zostaje tylko wyuczonych w danym zawodzie, nie podejmując dalszej pracy wobec czego postęp technologiczny powoduje nie dostosowanie ich kwalifikacji do potrzeb rynku.

Zawody deficytowe

Jak wynika z rozkładu danych statystycznych zawody deficytowe w I półroczu 2009r. kształtowały się w sposób następujący: największa różnica pomiędzy średnią liczbą zgłaszanych ofert, a średnią liczbą osób bezrobotnych posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe, wystąpiła w przypadku zawodu **robotnik gospodarczy**. Średnio miesięcznie zgłoszono do urzędów pracy 655 ofert, natomiast w tym czasie rejestrowały się średnio miesięcznie 163 osoby. Następnym zawodem w województwie, w którym występuje niedobór bezrobotnych w stosunku do zgłaszanych ofert pracy jest pracownik biurowy

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

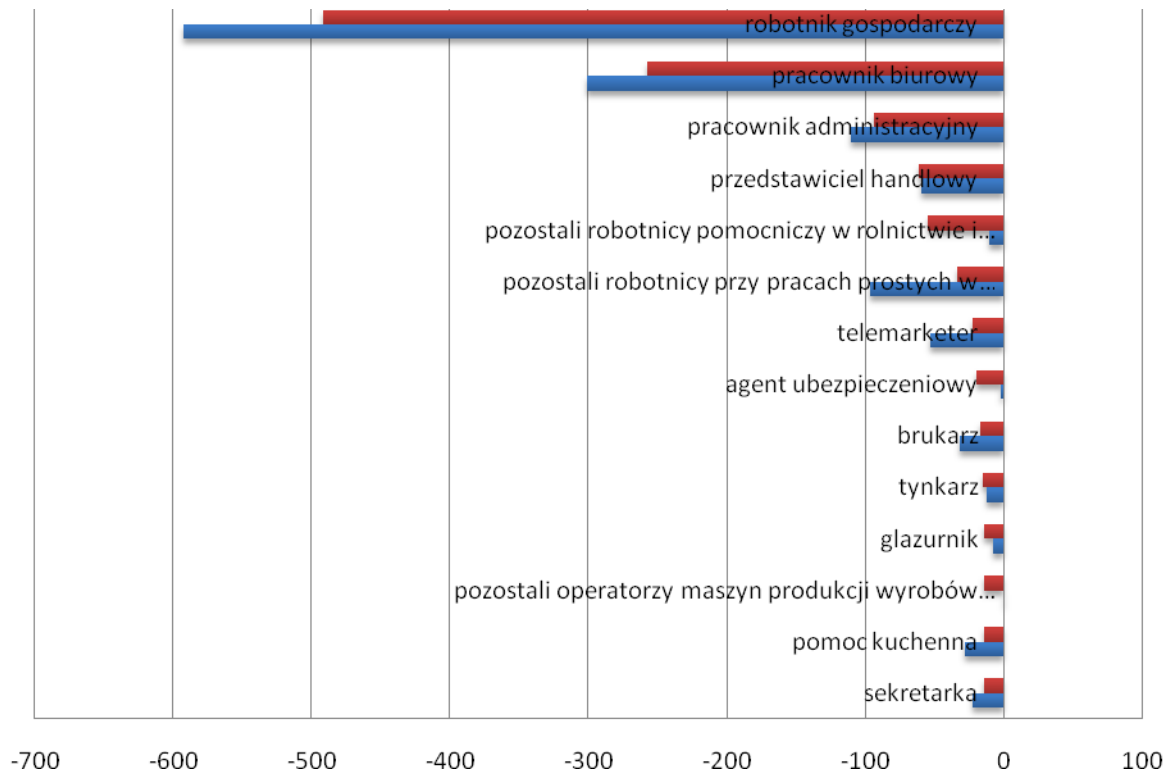
Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

(zawód szkolny: technik prac biurowych). Miesięcznie, na średnio 477 zgłoszonych ofert przypadło 220 osób. Znaczący deficyt występuje w zawodzie pracownika administracyjnego, przedstawiciela handlowego, telemarketera, samodzielnego księgowego, agenta ubezpieczeniowego, **brukarza, tynkarza oraz glazurnika**.

Wykres 24. Porównanie deficytu siły roboczej w I poł 2009r. do I poł. 2008r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

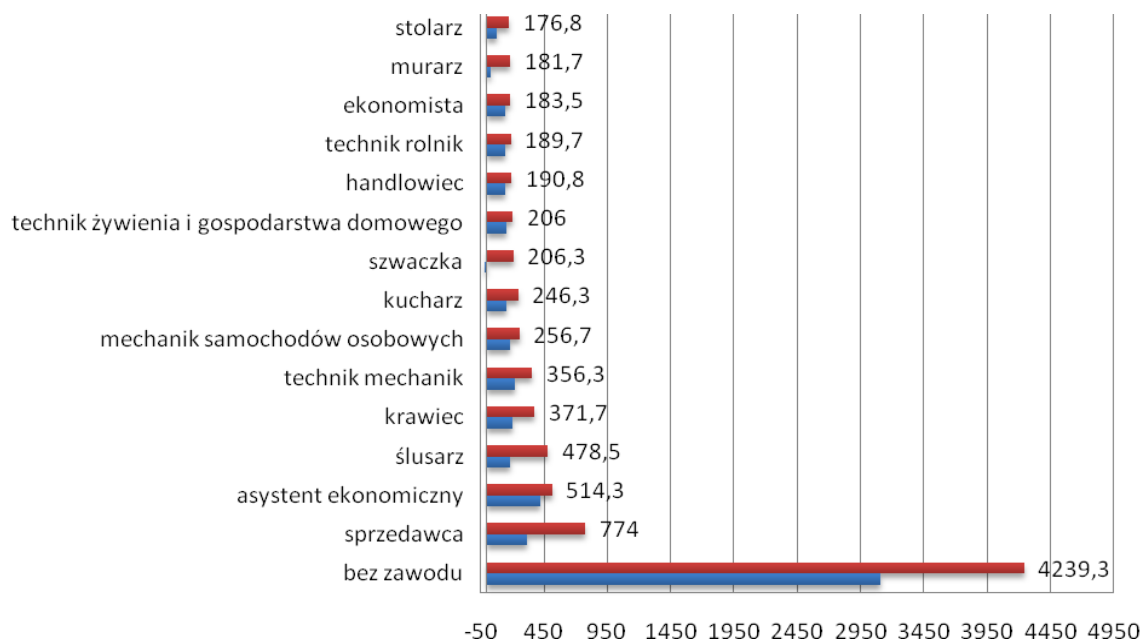

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Zawody nadwyżkowe

Zawody, w których liczba zarejestrowanych bezrobotnych jest wyższa od liczby ofert pracy są określane mianem nadwyżkowych. Największa dysproporcja pomiędzy wymienionymi zmiennymi występuje w kategorii „bez zawodu”. Średnio miesięcznie rejestrowało się 4 328 osób bezrobotnych nie posiadających kwalifikacji do wykonywania zawodu. Osoby takie miały w badanym półroczu do wykorzystania zaledwie średnio 89 ofert miesięcznie. Na czele rankingu zawodów nadwyżkowych znalazły się profesje: **sprzedawca** (więcej zarejestrowanych o 774 osób od przyjętych ofert), asystent ekonomiczny (nadwyżka osób zarejestrowanych nad ofertami wyniosła 515), **ślusarz** (średnia miesięczna nadwyżka 479), **krawiec** i technik mechanik.

Wykres 25. Porównanie nadwyżki siły roboczej w I poł. 2009r. do I poł. 2008r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

W województwie wielkopolskim – według danych statystycznych – zagrożeniem długotrwałego bezrobocia są objęte zawody sklasyfikowane w grupach:

- przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy, zawodowi działacze,
- nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy,
- pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów,
- pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach,
- leśnicy i rybacy,
- pracownicy obsługi biurowej,
- rolnicy,
- modelki, sprzedawcy i demonstratorzy,
- kierownicy dużych i średnich organizacji,
- ogrodnicy,
- **robotnicy zawodów precyzyjnych, ceramicy, wytwórcy wyrobów galanteryjnych, robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni,**
- pracownicy usług osobistych i ochrony,
- rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby,
- kierownicy małych przedsiębiorstw.

Spowolnienie gospodarcze w kraju spowodowane ogólnoświatowym kryzysem ekonomicznym skutkowało zahamowaniem rozwoju większości przedsiębiorstw, ograniczeniami produkcji oraz zatrudnienia, co w konsekwencji doprowadziło do gwałtownego wzrostu bezrobocia, również w województwie wielkopolskim. W porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego liczba bezrobotnych wzrosła o 25 361 osób tj. o 28,6%. Wzrost bezrobocia odnotowano we wszystkich wielkich grupach zawodowych, z czego największy tj. o 51,3% wśród **robotników przemysłowych i rzemieślników** oraz o 48% wśród **operatorów i monterów maszyn i urządzeń**. W grupie wielkiej „robotnicy

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805, fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

przemysłowi i rzemieślnicy” był zarejestrowany co czwarty bezrobotny, co szósty w grupie „technicy i inny średni personel”, natomiast co siódme bezrobotnego sklasyfikowano w grupie „pracownicy usług osobistych i sprzedawcy”.

W Wielkopolsce nadal 20% osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy nie posiadała kwalifikacji do wykonywania pracy zawodowej. W trudnej sytuacji są osoby zarejestrowane do 12 m-cy od dnia ukończenia nauki, wśród absolwentów wchodzących na rynek pracy aż 44% również nie posiadała kwalifikacji do wykonywania zawodu. Połowa populacji bezrobotnych w Wielkopolsce posiadała kwalifikacje do wykonywania 16 zawodów lub znajdowała się w grupie bez kwalifikacji zawodowych. W rejestrach urzędów pracy dominowali sprzedawcy, asystenci ekonomiczni, pracownicy biurowi, technicy mechanicy i handlowcy. Wysoki poziom bezrobocia wystąpił również w zawodach ślusarz, krawiec, kucharz, szwaczka i murarz. Osoby zarejestrowane w wymienionych zawodach cechował również długi okres pozostawania bez zatrudnienia. Znaczny wzrost w porównaniu z końcem I półrocza 2008r. wystąpił wśród zarejestrowanych absolwentów szkół w zawodach asystent ekonomiczny, ekonomista, specjalista ds. marketingu i handlu, technik mechanik i technik informatyk. Najwięcej ofert pracy w I półroczu wpłynęło do urzędów pracy dla robotników gospodarczych, pracowników biurowych, sprzedawców, pracowników administracyjnych, robotników budowlanych i murarzy. W porównaniu z I półroczem 2008r. wzrosło zapotrzebowanie na przedstawicieli handlowych, znacznie natomiast zmalało na sprzedawców, robotników budowlanych, sprzątaczkę, szwaczki, magazynierów, kierowców samochodów ciężarowych i stolarzy. W Wielkopolsce w porównaniu z rokiem poprzednim o 115 zmniejszyła się liczba zawodów deficytowych, o 142 wzrosła liczba zawodów nadwyżkowych. Spowolnienie gospodarcze i związane z tym problemy rynku pracy najbardziej odczuły się na osobach bez wykształcenia oraz osobach z wykształceniem zawodowym, co znajduje swoje odzwierciedlenie w przytaczanych danych statystycznych. Właśnie te grupy są najbardziej narażone na wahania trendów ekonomicznych, czego

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

przejawem jest sezonowość niektórych zawodów czy duża rotacja na stanowiskach zajmowanych przez najniżej wykwalifikowanych pracowników.

Charakterystyka rynku pracy w poszczególnych subregionach

Subregion kaliski

Subregion kaliski to osiem powiatów w których mieszka ponad 660 tys. osób, co stanowi około 20% mieszkańców Wielkopolski. Ze względu na swoje tradycje historyczne, jak i teraźniejszy obraz lokalnej gospodarki czy potencjału ludnościowego stanowi drugi co do znaczenia obszar regionu. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego obszar koncentrujący się wokół Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego jest określany jako strefa przyspieszonego rozwoju społeczno-gospodarczego i intensywnej urbanizacji. Natomiast same miasta oznaczone zostały jako ponadregionalne ośrodki równoważenia rozwoju. Znaczna koncentracja przemysłu na obszarze subregionu kaliskiego głównie w strefach kalisko-ostrowskiej oraz kępińsko-ostreszowskiej przekłada się na swoisty charakter subregionu.

Rynek pracy jest wyraźnie funkcjonalnie skierowany do wewnątrz. Głównym ośrodkiem jest Kalisz, gdzie odnotowuje się największe saldo dodatnie codziennych dojazdów do pracy. Oprócz M. Kalisza powiatem o dodatnim saldzie jest powiat kępiński gdzie duże znaczenie ma przemysł meblarski o rozproszonym charakterze. Należy mieć na względzie, że wiele osób mieszkających w powiatach pleszewskim i jarocińskim pracuje w najsilniejszym ośrodku regionu, a więc Poznaniu. Warto w tym miejscu przytoczyć w celach porównawczych skalę wskaźników dla obydwu dużych miast Wielkopolski. Jeżeli dla Kalisza wskaźnik salda dojazdów wynosi około 5 tys. to dla stolicy regionu Poznania poziom ten przekracza 40 tys.

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805, fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Większa mobilność dotyczy przede wszystkim osób o wyższym statusie społecznym, najczęściej posiadających wyższe wykształcenie i pracujących na stanowiskach kierowniczych. W Polsce charakterystyczną cechą rynku pracy jest mała mobilność w kontekście rynku pracy. Szczególnie zauważalne jest to wśród osób o wykształceniu zawodowym. W przypadku tej grupy należy rozpatrywać przede wszystkim powiat zamieszkania i powiat sąsiedni – przy czym najczęstszym kierunkiem migracji będzie Kalisz.

Mimo dużego salda dodatniego dojazdów do pracy w Kaliszu liczba podmiotów gospodarczych jest niewiele większa, oznacza to że przyciągają przede wszystkim duże zakłady zatrudniające stosunkowo dużą liczbę osób. Stosując podobną analogię można stwierdzić z kolei, że w powiecie kępińskim jest zarejestrowanych stosunkowo dużo podmiotów gospodarczych, ale są to najczęściej małe zakłady zatrudniające od kilku do kilkunastu pracowników. Zdecydowanie najsłabszymi powiatami subregionu pod względem gospodarki czy szeroko pojmowanej przedsiębiorczości są powiaty kaliski (ziemski) i jarociński. To przekłada się z kolei na słabość rynku pracy, który nie jest na tyle chłonny by zagospodarować potencjał siły roboczej, która musi szukać zatrudnienia w innych powiatach.

Należy zaznaczyć te wpisujące się w szersze tendencje rynku pracy w ujęciu regionalnym i krajowym. Główny wniosek to ten mówiący o tym, że osoby o niskich kwalifikacjach znajdują pracę stosunkowo szybko, ale i szybciej ją tracą co związane jest z tym, że pracę podejmują przede wszystkim w zawodach i przy pracach sezonowych, obciążonych dużą rotacją. Po drugie osoby o najniższych kwalifikacjach z reguły jako pierwsze odczuwają pogorszenie się koniunktury gospodarczej. Tak jak miało to miejsce przy okazji kryzysu globalnej gospodarki w roku 2009, kiedy to przedsiębiorstwa głównie nastawione na eksport do krajów zachodnich zwalniały przede wszystkim zawodników bez kwalifikacji. Innym skutkiem podobnych uwarunkowań jest odczuwalny w całej Polsce problem bezrobotnych bez zawodu, którzy stanowią największą liczebnie grupę i najdłużej pozostają bez zatrudnienia.

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Kolejnym wnioskiem ogólnym jest bardzo często powtarzający się problem nie dostosowania poziomu kwalifikacji w zawodzie wyuczonym do oczekiwań pracodawcy. Często problem ten wiąże się z przedawnieniem licencji, bądź odbytych kursów. W skrajnych przypadkach jest to też za niski poziom kwalifikacji absolwentów danych kierunków nauczania zawodowego. Dużym problemem wydaje się też fakt, że większość osób zostaje tylko wyuczonych w danym zawodzie, nie podejmując dalszej pracy wobec czego postęp technologiczny powoduje niedostosowanie ich kwalifikacji do potrzeb rynku.

Wśród osób posiadających zawód najwięcej bezrobotnych jest wśród sprzedawców. Zauważalny jest też problem osób z wykształceniem rolniczym z odnalezieniem się na rynku pracy w poszczególnych powiatach. Najczęściej w wypadku tych osób najlepsze wyjście stanowi przekwalifikowanie się. Problemem jest stosunkowo wysoka wartość środków pomocy socjalnej która wobec niskich i niepewnych zarobków oraz wysiłku podejmowanego dla zdobycia nowych kwalifikacji działa demotywująco.

Poza pracami subsydiowanymi najczęściej zgłaszano zapotrzebowanie z firm sektora przetwórstwa przemysłowego, budownictwa i handlu. Najczęściej poszukiwanymi zawodami byli: monterzy-elektrycy, robotnicy gospodarczy, sprzedawcy. Na szczególną uwagę zasługują przy tym oferty z sektora budowlanego i handlowego oraz przetwórstwa przemysłowego, gdzie zatrudnienie ma charakter najbardziej koniunkturalny i sezonowy. Pracownicy tam podejmujący pracę po kilku bądź kilkunastu tygodniach ponownie rejestrowali się jako bezrobotni. Właśnie wśród tych grup odnotowuje się największą ilość bezrobotnych ponownie rejestrowanych. Pracowników w subregionie kaliskim szuka się najczęściej do prac prostych, fizycznych, często na świeżym powietrzu.

Wyjątek stanowi powiat kępiński, który można traktować jako zagłębie przemysłu meblowego, o czym świadczy zapotrzebowanie na zawody związane z tą branżą. Widoczna jest też tendencja do rozwoju tej branży, co wywołuje w następstwie popyt na pracowników o bardziej wyspecjalizowanych kwalifikacjach.

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Natomiast w powiatach krotoszyńskim i ostrzeszowskim zwraca uwagę fakt deficytu pracowników w zawodach związanych przetwórstwem spożywczym, głównie rzeźników, masarzy i pokrewnych, co spowodowane jest głównie dużym popytem na pracowników ze strony licznych firm z branży spożywczej na tym obszarze.

Subregion pilski

Subregion pilski a więc powiaty: pilski, czarnkowsko-trzcianecki, wągrowiecki, chodzieski i złotowski to najmniej zaludniona część Wielkopolski. Jest to obszar o stosunkowo dużym udziale lasów i małym stopniu zurbanizowania, będący w pewnym oddaleniu od głównych szlaków komunikacyjnych.

Większość gmin subregionu jest w stosunkowo niekorzystnych jak na warunki wielkopolskie układach społeczno-gospodarczych jak wynika z opracowań Wielkopolskiego Biura Planowania Przestrzennego. Na taki obraz składa się z jednej strony niska dostępność do szkół, z drugiej stosunkowo duży udział rolnictwa i mały usług w gospodarce. Subregion pilski od wielu lat stanowi także część województwa o jednej z największych stóp bezrobocia rejestrowanego. Pozostałe problemy rynku pracy to duży udział kobiet oraz osób młodych (najczęściej absolwentów i osób z praktyką zawodową w wymiarze nie przekraczającym 5 lat stażu).

Głównym ośrodkiem miejskim jest Piła (74,5 tys.) tam też największy jest udział przemysłu. Największym zakładem jest Philips Lighting Poland S.A. Na mapie gospodarczej tego miasta znaczącą pozycję zajmują też trzy inne firmy: Przedsiębiorstwo Projektowo-Inżynieryjne „Ekolog”, Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. - Oddział Poszukiwań Nafty i Gazu, a także drukarnia Winkowski spółka z o.o.,.

W powiecie pilskim funkcjonuje wiele zakładów produkcyjnych, rzemieślniczych, usługowych, placówek handlowych i gastronomicznych. W warunkach gospodarki rynkowej

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

nastąpiła duża dynamika w rozwoju przedsiębiorczości indywidualnej. Statystyka jest tu szczególnie wymowna: na terenie powiatu zarejestrowano blisko 10 tysięcy podmiotów gospodarczych, z których zdecydowana większość, bo ponad 7 tysięcy, prowadzi działalność na terenie Piły.

Mocne strony powiatu pilskiego to silne rzemiosło²², powierzchniowo duże gospodarstwa rolne i dobre warunki produkcji rolnej. Wymieniane w strategii rozwoju lokalnego szanse to dalszy rozwój przez wspieranie małej i średniej przedsiębiorczości. Pewnym zagrożeniem może być odpływ młodych osób szukających z jednej strony podnoszenia kwalifikacji (migracja do ośrodków akademickich takich jak Poznań, Szczecin, Bydgoszcz) z drugiej strony szukających zatrudnienia na terenach gdzie podaż pracy jest większa.

Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia osób bezrobotnych należy zauważyć, że w powiecie pilskim w 2008r. przeważały osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne i niższe 30,1% ogółu, oraz osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe 29,5%. Wykształcenie policealne i średnie zawodowe posiadało 23,9%.

Powiat złotowski. Transformacja gospodarcza²³ spowodowała, iż w końcu 1993 roku liczba bezrobotnych na terenie dzisiejszego powiatu złotowskiego wynosiła prawie 9500 osób. Likwidacji przedsiębiorstw państwowych towarzyszyło powstawanie firm prywatnych i tworzenie nowych miejsc pracy. Liczba bezrobotnych w okresie 1993-1998 zmalała o prawie 4500 osób. Obecnie (stan na koniec I połowy 2009r.) liczba bezrobotnych kształtuje się na poziomie około 27 procent i jest to jedna z największych stóp bezrobocia w województwie wielkopolskim. Przemysł bazuje głównie na surowcach lokalnych, a więc na drewnie, produkcji rolnej, surowcach budowlanych. Znaczący udział ma także produkcja metalowa, papiernicza i odzieżowa. W powiecie przeważają duże gospodarstwa rolne, o powierzchni

²² Dane: Starostwo Powiatowe w Pile

²³ Źródło: PUP Złotów

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

ponad 20 hektarów. Stanowią one 24,3 procent ogółu gospodarstw, zajmując 69,3 procent powierzchni zajętych przez gospodarstwa indywidualne. Warto zwrócić uwagę na rolniczą specyfikę powiatu gdzie większość bezrobotnych stanowią osoby o wykształceniu zawodowym nie mogący znaleźć pracy w sektorze produkcyjnym czy przetwórczym, a osoby o najniższych kwalifikacjach bardzo często zatrudniane są w szarej strefie związanej z sezonowymi pracami rolnymi. Należy przypuszczać że również osoby z wykształceniem zawodowym podejmują podobną pracę.

Powiat czarnkowsko-trzcianecki. Przemysł powiatu zlokalizowany jest w dwóch największych miastach Czarnkowie i Trzciance. Czarnków stanowi lokalne centrum gospodarcze dla otaczających go gmin. Miasto²⁴ politykę inwestycyjną ukierunkowało na modernizację i unowocześnianie istniejącej już bazy dla prowadzenia działalności gospodarczej. Ponadto Czarnków to ośrodek przemysłu drzewnego (Steico S.A. największy producent płyt izolacyjnych z włókna drzewnego), spożywczego (Browar Czarnków, Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska,) i metalowego (Seaking, Dora-Metal producenci mebli kuchennych, stalowych, wyposażenia statków) . Rozwój gminy Trzcianka opiera się na polityce ekorozwoju, zakładającej rozwijanie i promowanie funkcji zgodnych z predyspozycjami środowiska, kształtowanie racjonalnej struktury funkcjonalno-przestrzennej w nawiązaniu do systemów ekologicznych z rozwijaniem dziedzin najmniej uciążliwych dla środowiska. Trzcianka jest znaczącym ośrodkiem przemysłowym i usługowym obsługującym tereny dalece wykraczające poza teren powiatu. Dwóch głównych ośrodkach powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego jest stosunkowo duża baza i potencjał rynku który w sektorze przemysłowym i przetwórczym, a więc w sektorach gdzie najczęściej znajdują zatrudnienie osoby z wykształceniem zawodowym. W tym kontekście zwraca uwagę fakt stosunkowo znacznego ujemnego salda wyjazdów do pracy do innych powiatów (najniższy w całym subregionie), tym bardziej mimo dużego oddalenia i nie korzystnych połączeń

²⁴ Źródło: Starostwo powiatowe w Czarnkowie

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu

**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

komunikacyjnych. Z powodu braku wystarczająco dokładnych danych nie można tego stwierdzić jednoznacznie, jednak charakter gospodarki lokalnej wyraźnie preferuje osoby o wykształceniu zawodowym i technicznym kosztem osób o wykształceniu wyższym które mogą być zmuszone szukać pracy w innych ośrodkach – Pile i Poznaniu. Wśród absolwentów szkół zawodowych dominowały – jak wynika z danych PUP Czarnków za rok 2009 - osoby w zawodach: sprzedawca, stolarz, kucharz małej gastronomii, ślusarz, mechanik samochodów osobowych, piekarz, fryzjer. Osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym stanowiły 29,9%. Wśród dziesięciu zawodów które są najliczniej reprezentowane przez bezrobotnych znalazły się takie jak: ślusarz, murarz, krawiec, kucharz i mechanik samochodów osobowych jednak dla żadnego z tych zawodów wartość procentowa w grupie bezrobotnych nie przekroczyła 3,1%. Najwięcej ofert pracy w 2008r. zanotowano m.in. dla robotników gospodarczych (16%) i ślusarzy (3%), pozostałe zawody nie miały w tym zestawieniu więcej niż 2%. Analiza przytoczonych wyżej danych jednoznacznie kieruje do sformułowania wniosku o dużej rotacji w zawodach które są stosunkowo często wybierane przez młodzież – ślusarz i mechanik. Szczególnie ciekawym jest przypadek zawodu ślusarza, ponieważ w powiecie przemysł drzewny jest jednym z lepiej rozwiniętych.

Powiat chodzieski. Działalność podmiotów gospodarczych w powiecie chodzieskim obejmuje przede wszystkim handel i naprawy, przemysł - w tym przetwórstwo przemysłowe oraz obsługa nieruchomości. Największą liczbę bezrobotnych w 2009 roku stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Mimo, że na terenie powiatu znajduje się jedna zasadnicza szkoła zawodowa skupia ona aż 25,09% ogółu uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Najliczniej wybieranymi zawodami w analizowanym roku były: sprzedawca – 16,3%, mechanik pojazdów samochodowych – 14,2%, tapicer – 13,5% i stolarz – 10,6%. Odzwierciedla to uwarunkowania lokalnego rynku pracy, gdzie istnieje duże zapotrzebowanie na mechaników samochodowych, w związku z dobrze rozwiniętym w

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

regionie sektorem motoryzacyjnym²⁵. Ponadto popularność zawodów tapicer i stolarz, łącznie 24,1% udziału w kształceniu zasadniczym zawodowym, zdeterminowana jest wpływem na rynek pracy największego lokalnego przedsiębiorstwa przemysłu meblowego – Europol. Redukcja zatrudnienia i spadek znaczenia chodzieskiej porcelany również jest odzwierciedlony w szkolnictwie zawodowym - w zawodzie operator urządzeń przemysłu ceramicznego w roku szkolnym od 2006/2007 nie prowadzono kształcenia²⁶.

Powiat wągrowiecki. Bezrobocie na terenie Powiatu Wągrowieckiego należy do jednych z najwyższych w województwie wielkopolskim: stopa bezrobocia na koniec grudnia 2008 roku wynosiła 12,6%. Wyższa stopa bezrobocia występowała tylko w powiecie konińskim 13,3%, słupeckim 13,4% i złotowskim 17,2%. Na podstawie danych statystycznych GUS trzeba stwierdzić, że w ostatnich latach maleje liczba zarejestrowanych bezrobotnych, a jednocześnie wzrasta liczba ofert pracy. Niemniej jednak w dalszym ciągu ilość ofert pracy jest nieadekwatna do zapotrzebowania. Oferty pracy nie zawsze też mogą być skutecznie zrealizowane ze względu na rozbieżności między oczekiwaniami i możliwościami pracodawców i bezrobotnych. Główne problemy lokalnego rynku pracy to zwiększająca się liczba osób w określonych grupach zawodowych, uznawanych za nadwyżkowe : sprzedawcy, asystenci ekonomiczni, technicy rolnicy, mechanicy samochodów osobowych, kucharze; duża liczba długotrwale bezrobotnych niechętnych do zmiany swoich kwalifikacji; nieoptymalność w podejmowaniu aktywności zawodowej przez osoby bezrobotne, ze względu na bardzo niskie zarobki; niski wskaźnik zawierania umów o pracę z osobami bezrobotnymi odbywającymi staż, przygotowanie zawodowe, prace społecznie użyteczne; niski poziom wykształcenia i kwalifikacji osób bezrobotnych; oraz odpływ osób o najwyższych kwalifikacjach zawodowych do Poznania. Z analizy salda wyjazdów do pracy wynika, że powiat wągrowiecki ma stosunkowo znaczny bilans ujemny. Zapewne jest to skutek z jednej

²⁵ PUP Chodzież

²⁶ tamże

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

strony niskiej chłonności lokalnego rynku z drugiej zaś strony bliskości Poznania. Zawody deficytowe w powiecie wągrowieckim w 2008r. to między innymi: brukarz, betoniarz zbrojarz, tapicer meblowy i robotnik gospodarczy. Zaś zawody nadwyżkowe to: mechanik samochodów osobowych, stolarz, kucharz. Jak wynika ze sprawozdań PUP Wągrowiec²⁷ analiza gromadzonych danych statystycznych w kontekście rzeczywistych doświadczeń jest dalece nie miarodajna. Nie wszyscy bezrobotni rzeczywiście są zainteresowani i zmotywowani do podjęcia pracy, w tym także pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami. Nie istnieją skuteczne i wiarygodne metody weryfikacji tego zjawiska. Mimo iż takie stwierdzenia znalazły się w ledwie kilku sprawozdaniach wielkopolskich powiatowych urzędów pracy nie będzie bezzasadne stwierdzić, że podobne zależności w różnym natężeniu występują w całym województwie.

Subregion leszczyński

W subregionie leszczyńskim mieszka 543 tys. osób co stanowi 16% ludności województwa. Leszno obok Konina, Piły i Gniezna stanowi jeden z ośrodków sieci równoważenia rozwoju. Subregion w swojej znacznej części leży w korytarzu transportowym północ-południe a więc między Poznaniem i Wrocławiem, natomiast kilka powiatów w części północno zachodniej w paśmie korytarza wschód-zachód w ramach międzynarodowej trasy autostradowej A2 Poznań-Berlin. Poza Lesznie największymi miastami subregionu są Rawicz, Wolsztyn, Kościan, Nowy Tomyśl i Grodzisk Wielkopolski. W Gostyniu, Nowym Tomyślu i Rawiczu dominuje produkcja, w pozostałych większych miastach w tym i w Lesznie przewagę ma sektor usług. Subregion leszczyński ze względu na dobrą jakość gleb i stosunkowo dobre usytuowanie gospodarstw ma charakter w dużej mierze rolniczy. Powiaty takie jak gostyński, leszczyński i rawicki charakteryzują się największą intensyfikacją

²⁷ Dane: PUP Wągrowiec

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

produkcji rolniczej, znacznie przekraczając poziomy średniej kraju i województwa. Znaczna część subregionu leszczyńskiego znajduje się według opracowania WBPP w obszarze koncentracji niekorzystnych zjawisk społeczno-gospodarczych, choć z wyłączeniem powiatu międzychodzkiego odnotowują się stosunkowo niską stopę bezrobocia.

Miasto Leszno i powiat leszczyński. Głównym ośrodkiem subregionu jest Leszno gdzie koncentrują się główne funkcje rynku pracy, sektora gospodarczego i naukowego (włącznie ze szkołami wyższymi). Funkcjonuje tutaj 6 szkół zasadniczych zawodowych (ze specjalnymi) w których uczyło się w 2008r. łącznie 938 osób co stanowi 13% ogółu liczby uczących się w szkołach ponadgimnazjalnych. W ostatnich latach notuje się spadek liczby uczniów we wszystkich, poza technikami typami szkół w tym w ZSZ. Najwięcej osób pracuje w przetwórstwie przemysłowym: 38,6% ogółu zatrudnionych, kolejnym działem pod względem liczby pracujących osób jest handel i naprawy – 13,6% oraz edukacja– 9,3% (podobnie jak w latach poprzednich). W porównaniu z 2007 rokiem w pięciu działach nastąpił spadek liczby pracujących osób. Największy był w Transporcie, gospodarce magazynowej i łączności (o 168 osób) oraz w Obsłudze nieruchomości, wynajmie, nauce i usługach związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – o 158 osób. Największy wzrost, podobnie jak w roku poprzednim, nastąpił w przetwórstwie przemysłowym – o 1 088 osób. Wskaźnik bezrobocia w 2008r. dla Leszna i powiatu leszczyńskiego jest niższy od wskaźnika dla Polski o 4,2 pkt. Najliczniejszą grupę bezrobotnych ze względu na wykształcenie stanowią osoby o wykształceniu zawodowym (28% w 2008r.). Leszno charakteryzuje stosunkowo wysoki poziom drobnej przedsiębiorczości (93,5%) i wysoka podaż pracy (najwięcej ofert pracy zgłoszonych w 2008r. do PUP zaraz po Poznaniu). Jednak nastawienie gospodarki lokalnej głównie na usługi oraz duża liczba osób z wykształceniem ogólnym i wyższym powoduje stosunkowo małe zapotrzebowanie na osoby o wykształceniu zawodowym, co odzwierciedla się w ilości uczniów w szkołach tego typu jak i najwyższym wskaźniku bezrobocia wśród osób o właśnie takich kwalifikacjach.

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Należy zaznaczyć, że subregion nie jest strukturą jednorodną. Po pierwsze ze względu na swoje położenie które jest sprawia że wyróżnić można część południową skupioną wokół Leszna Rawicza i Wolsztyna i część północno-zachodnią głównie – Nowy Tomyśl i Międzychód. Części te są ze sobą słabo połączone węzłami funkcjonalnymi, jak było to zaznaczone wcześniej leżą w innych korytarzach komunikacyjnych, według których następuje rozwój społeczno-gospodarczy. Należy zaznaczyć że o ile część południowa wyraźnie ciąży ku Lesznie to część zachodnia i północna jest wyraźnie lepiej połączona funkcyjnie z Poznaniem przykładem jak te determinanty oddziałują na rynek pracy jest chociażby analiza salda dojazdów do pracy gdzie poza Leszkiem saldo dodatnie odnotowano dla powiatu międzychodzkiego. Nie zmienia to jednak faktu, że poza Leszkiem i pozostałymi miastami powiatowymi obszar ma cechy typowo rolniczego.

Powiaty w których występuje przemysł charakteryzowały się jednymi z najniższych poziomów bezrobocia w 2008r. wśród nich rawicki (4,6%), grodziski (6%), wolsztyński (7%), kościański (7,1%). Z drugiej strony w powiatach subregionu w porównaniu z innymi częściami województwa notuje się dużą liczbę ofert pracy zgłaszanych do PUP. Subregion wyróżnia się na tle województwa pod względem udziału absolwentów w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych, jedne z najniższych poziomów odnotowano dla powiatów: kościańskiego (11%), leszczyńskiego i m. Leszna (13%), rawickiego (15%).

Zwraca uwagę fakt, że chociaż w samym Lesznie sytuacja osób z wykształceniem zawodowym jest raczej zła to w samym subregionie (ujmując zbiorczo) jest lepsza niż w województwie. W subregionie leszczyńskim 23,6 % uczniów szkół ponadgimnazjalnych uczęszcza do szkół zawodowych (więcej odnotowano tylko w podregionie poznańskim). Natomiast napływa absolwentów tego typu szkół na rynek pracy jest w liczbach bezwzględnych największy spośród wszystkich subregionów w Wielkopolsce (2 128 osób w 2005r., 2 023 osób w 2006r., 1 740 osób w 2007r., 1 810 w 2008r.) – corocznie dwa do trzech razy więcej niż na przykład w Poznaniu. Jednocześnie liczba bezrobotnych osób z

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805, fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

wykształceniem zawodowym utrzymuje się w kolejnych latach na niskim poziomie (4 470 osób w 2008r.) na tle wojewódzkim, jest też dużo lepsza niż w subregionach konińskim (8 360 osób w 2008r.), kaliskim (6 179 osób w 2008r.) czy pilskim (5 090 osób w 2008r.) ustępując w tym względzie jedynie obszarowi poznańskiemu (2 712 osób w 2008r. w podregionie poznańskim oraz 1 018 osób w 2008r. w Poznaniu).

Subregion koniński

Atutem subregionu konińskiego jest bardzo korzystne położenie w Polsce centralnej, na sieci kolejowej i połączeniach dróg krajowych. Przede wszystkim położenie na osi wschód-zachód przy autostradzie A2 oraz w niewielkiej odległości od osi północ-południe (autostrada A1) stanowi fundament rozwoju gospodarczego regionu i otwiera szanse na intensyfikację kontaktów gospodarczych na poziomie ogólnokrajowym i międzynarodowym. Również zwraca uwagę fakt dobrze rozwiniętej sieci dróg lokalnych i powiatowych stanowiących odpowiednie zaplecze gospodarki w regionie i przyczynia się do poprawy jakości życia mieszkańców.

Pozytywnym zjawiskiem na tle Wielkopolski i całego kraju jest wysoki odsetek absolwentów ze specjalistycznym wykształceniem zawodowym (o czym świadczyć może coraz niższy odsetek osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym wśród zarejestrowanych bezrobotnych). Zarazem zwraca uwagę fakt niskiego odsetka szkół ogólnokształcących, które według badań dostarczają na rynek pracy osoby, którym najtrudniej znaleźć pracę i które corocznie stanowią duży odsetek wśród zarejestrowanych bezrobotnych.

Należy także wskazać na wyraźny spadek w ostatnich 4 latach odsetka młodych bezrobotnych (do 24 roku życia), osób długotrwale bezrobotnych oraz ze stażem pracy

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

poniżej 1 roku, które z punktu widzenia prowadzonej polityki rynku pracy stanowią grupy najbardziej zagrożone bezrobociem.

Atutem subregionu jest stosunkowo duża liczba osób z wykształceniem technicznym i zasadniczym zawodowym na rynku pracy, która ma odzwierciedlenie we wskazywanej przez konińskich pracodawców dostępności dobrze przygotowanej i licznej kadry pracowniczej²⁸. Dotyczy to także innych branż, m.in. handlowej i motoryzacyjnej. Pomimo dosyć wysokiego bezrobocia mocną stroną jest także stabilna sytuacja zatrudnieniowa w konińskich przedsiębiorstwach. Dodatkowo nakłada się na to aktywna i dobrze oceniana działalność powiatowego urzędu pracy, a bez wątplenia ważnym czynnikiem w kontekście rozwoju kapitału ludzkiego jest wzrost aktywności i kompetencji organizacji pozarządowych działających w regionie.

W subregionie konińskim od kilku lat odnotowywane jest ujemne saldo migracji zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych, które w największym stopniu dotyczy młodszych kategorii wiekowych w wieku produkcyjnym (w wieku 20-30 lat). Czynnikiem przyczyniającym się do takiego stanu rzeczy jest wysoki odsetek bezrobotnych z wykształceniem wyższym i brak wystarczającej liczby ofert pracy dla młodych osób, które decydują się na migracje do większych miast oraz wyjazdów zagranicznych. Ponadto należy wskazać na niewielką liczbę nowych miejsc pracy i stosunkowo mały rynek zbytu dla części towarów i usług przy jednoczesnym braku inwestycji zagranicznych i relatywnie niewielkiej skali kooperacji gospodarczej z podmiotami zagranicznymi. Bariery dla tej kooperacji jest m.in. niski poziom kapitału społecznego i ograniczenia współpracy pomiędzy trzema sektorami (władzą publiczną, przedsiębiorcami i związkami przedsiębiorców oraz sektorem pozarządowym) oraz niskim rozwojem instytucji otoczenia biznesu w regionie.

²⁸ DSiG, Raport z badań: *Rewitalizacja, czyli co zrobić przed zamknięciem ostatniej kopalni?* Projekt „Partnerstwo lokalne szansą na rozwój gospodarczy regionu konińskiego”

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Rynek pracy subregionu konińskiego charakteryzuje stosunkowo wysoki odsetek (utrzymujący się od wielu lat) zatrudnionych w sektorze publicznym oraz sektorze rolniczym z drugiej zaś strony niski w sektorze usług – wyjątek tu stanowią powiaty gnieźnieński a przede wszystkim wrzesiński.

Obraz rynku pracy to także wysoki odsetek kobiet wśród zarejestrowanych bezrobotnych co najpewniej spowodowane jest charakterem gospodarki nastawionej na przemysł wydobywczy i energetyczny – powiat koniński, turecki, kolski. Elektrownie i kopalnie (węgiel brunatny i sól) a więc najwięksi pracodawcy w subregionie oferują stabilną pracę i bardzo dobre zarobki co przekłada się na duże uznanie społeczne i prestiż. Warto jednak przy tej okazji wspomnieć o niebezpieczeństwach które wiążą się z tak bardzo skoncentrowanym charakterem rynku pracy – pogorszenie sytuacji finansowej przedsiębiorstw bezpośrednio odbija się na pracownikach i często znajduje odzwierciedlenie w zwolnieniach grupowych. Poza tym przyzwyczajeni mieszkańcy do skoncentrowanego charakteru rynku pracy wykazują małą mobilność i aktywność – co odzwierciedla się w najwyższych poziomach bezrobocia i najniższych wskaźnikach przedsiębiorczości mieszkańców.

Subregion koniński jest największym zagłębiem rolniczym w Wielkopolsce, głównie powiaty słupecki, koniński. Stosunkowo wysoki odsetek osób zatrudnionych w sektorze rolniczym, który przy dużym rozdrobnieniu struktury gospodarstw rolnych w subregionie nie może stanowić podstawy zarobkowania to także kolejna słaba strona regionu. Ponadto stosunkowo wysokie wskaźniki bezrobocia występuje równolegle z dosyć dużą liczbą osób pracujących w „szarej strefie”. Na wzrost zatrudnienia w nierejestrowanym obrocie gospodarczym mają także wysokie oczekiwania finansowe osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz niewielka liczba nowych miejsc pracy. Stosunkowo niewielka liczba miejsc pracy ma też bezpośredni związek z kolejnym negatywnym zjawiskiem w subregionie -

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

niskim poziomem przedsiębiorczości mieszkańców i relatywnie małą liczbą małych i średnich przedsiębiorstw.

W odniesieniu do sytuacji na rynku pracy, kwalifikacji i umiejętności pracowników oraz wydajności i efektywności pracy słabą stroną jest stosunkowo niski poziom gotowości do inwestowania w rozwój kapitału ludzkiego przez konińskich pracodawców przy jednoczesnym braku przekonania o efektach inwestycji w podnoszenie kwalifikacji wśród pracowników. Jak wykazały przeprowadzone badania²⁹, znaczący odsetek konińskich przedsiębiorców nie docenia realnego przełożenia jakości kapitału ludzkiego na efektywność funkcjonowania przedsiębiorstwa, co w warunkach gospodarki opartej na wiedzy stanowi fundamentalną barierę rozwoju gospodarczego.

Niedopasowanie oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych (zarówno w sensie jakościowym, jak i ilościowym) do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy jest elementem niepokojącym. Wpływ na tą sytuację ma m.in. niedostateczna informacja na temat sytuacji na rynku pracy oraz nieskuteczne doradztwo zawodowe kierowane do uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Na te niekorzystne zjawiska nakłada się ponadto wskazywany przez konińskich pracodawców³⁰ deficyt pracowników lub dobrze przygotowanych pracowników, który dotyczy przede wszystkim branży usługowej, budowlanej i przetwórstwa przemysłowego. Słabą stroną jest także wskazywana przez pracodawców niska motywacja do pracy oraz brak profesjonalizmu wśród znacznej części pracowników, co jest w dużym stopniu efektem funkcjonowania na terenie regionu dużych państwowych zakładów przemysłowych.

Ponadto należy zwrócić uwagę na tendencję spadkową wartości PKB per capita w odniesieniu do wartości PKB per capita dla województwa. Silny wpływ na gospodarkę i rynek pracy regionu głównie jednego sektora - paliwowo-energetycznego, duża część ludności

²⁹ tamże

³⁰ tamże

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

pracująca w rolnictwie (nie zawsze legalnie) oraz deficyt oddolnych inicjatyw gospodarczych i niski poziom innowacyjności przedsiębiorstw to największe problemy wschodniej części Wielkopolski.

Odczuwalny w ostatnich latach spadek udziału w rynku przedsiębiorstw z branży wydobywczej (kopalnia) oraz produkcyjnej związany jest z brakiem nowych i zamykaniem dotychczas eksploatowanych odkrywek oraz coraz wyższymi kosztami produkcji (głównie wynagrodzenia i ich pochodne), które stanowią kolejne słabe strony subregionu. Inne to restrukturyzacja i spadek liczby miejsc pracy w dominujących sektorach oraz wysokie koszty pozapłacowe związane z zatrudnianiem pracowników stanowiące barierę dla wzrostu zatrudnienia i przyczyniają się do wzrostu zatrudnienia w „szarej strefie”. Ma to ścisły związek z brakiem wypracowania przez długie lata alternatywnych dla przemysłu paliwowo-energetycznego rozwiązań służących rozwojowi gospodarstwu a w mniejszym stopniu także brak ścisłego współdziałania gospodarczego pomiędzy hutą a elektrownią (np. w postaci jednej spółki, która pozwoliłaby ograniczyć koszty funkcjonowania obu zakładów).

Subregion poznański i miasto Poznań

Choć ze względów statystycznych (liczba mieszkańców) Poznań oraz subregion poznański są traktowane jako dwie oddzielne jednostki należy dla potrzeb analizy traktować je łącznie, ze względu na funkcjonalne połączenia i wzajemne przenikanie się obu jednostek na wielu płaszczyznach w tym na płaszczyźnie gospodarki i rynku pracy. Mówiąc o podregionie poznańskim trzeba analizować powiaty obornicki, szamotulski, śremski, średzki. Obszar subregionu jest skupiony wokół największego ośrodka miejskiego w regionie, oddziaływanie Poznania jest na tyle duże że o pewnych tendencjach można mówić łącznie – przykładem są procesy metropolizacji które odbijają się zarówno na samym mieście jak i jego obrzeżach. Rynek pracy aglomeracji poznańskiej charakteryzuje się bardzo dużym

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

zróżnicowaniem strukturalnym. Trzeba mieć też na uwadze że oddziaływanie Poznania jako głównego regionalnego ośrodka rynku pracy przekłada się też na inne subregiony – przykładem jest zatrudnienie mieszkańców innych subregionów w stolicy Wielkopolski. Odzwierciedlenie tego znaleźć można we wskaźniku salda dojazdów do pracy gdzie Poznań uzyskuje jeden z najwyższych poziomów w Polsce – ponad 47 tys. Kolejną cechą charakterystyczną rynku pracy subregionu poznańskiego jest bardzo niski poziom bezrobocia – dla większości (wyjątek stanowi powiat obornicki 10,5%) z powiatów wchodzących w skład subregionu stopa bezrobocia rejestrowanego nie była wyższa w 2008r. niż 8%, a w samym Poznaniu wyniosła 4,2%. Rejon poznański charakteryzuje się dużą podażą pracy co znajduje swoje odzwierciedlenie w najwyższej liczbie oferowanych posad zgłaszanych do powiatowych urzędów pracy. Negatywnym zjawiskiem jest stosunkowo wysoki odsetek absolwentów w strukturze bezrobotnych – problem ten dotyka powiatów średzkiego (28%), szamotulskiego (24%) i obornickiego (23%).

System edukacyjny w Poznaniu i podregionie poznańskim pełni wobec siebie funkcje uzupełniające – jeżeli w Poznaniu 56% uczniów uczęszcza do liceów ogólnokształcących, 25% do techników i 8% do szkół zawodowych to proporcja dla subregionu wynosi odpowiednio – 32% licea, 37% technika i 24% szkoły zawodowe. Niemniej jednak badając napływ absolwentów szkół zawodowych na rynek pracy w poszczególnych subregionach trzeba stwierdzić, że dla Poznania i subregionu poznańskiego odnotowano niższe poziomy niż na pozostałym terenie województwa Wielkopolskiego. Prawidłowość ta odbija się na liczbie zarejestrowanych bezrobotnych z wykształceniem zawodowym – najniższa w Poznaniu i podregionie poznańskim. Na podstawie danych statystycznych trzeba stwierdzić, że sytuacja osób z wykształceniem zawodowym w rejonie poznańskim jest na tle regionu jak i całego kraju jest bardzo dobra. Na taki stan wpływają przede wszystkim korzystny bilans popytu i podaży na pracę; szeroka oferta i wysoka jakość kształcenia zawodowego; duża ilość zakładów produkcyjnych i przetwórczych w różnych branżach; bogate tradycje rzemieślnicze.

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Podsumowanie

Wielkopolski rynek pracy charakteryzuje się jednym z najniższych poziomów bezrobocia w Polsce. Z drugiej strony region jest dość znacznie pod tym względem zróżnicowany. Spowolnienie gospodarcze w kraju spowodowane ogólnoswiatowym kryzysem ekonomicznym skutkowało zahamowaniem rozwoju większości przedsiębiorstw, ograniczeniami produkcji oraz zatrudnienia, co w konsekwencji doprowadziło do wzrostu bezrobocia, również w województwie wielkopolskim. W porównaniu z analogicznym okresem roku 2008 liczba bezrobotnych w 2009 wzrosła o 25 361 osób tj. o 28,6%. Wzrost bezrobocia odnotowano we wszystkich wielkich grupach zawodowych, z czego największy tj. o 51,3% wśród robotników przemysłowych i rzemieślników oraz o 48% wśród operatorów i monterów maszyn i urządzeń. W grupie wielkiej „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” był zarejestrowany co czwarty bezrobotny, co szósty w grupie „technicy i inny średni personel”, natomiast co siódme bezrobotnego sklasyfikowano w grupie „pracownicy usług osobistych i sprzedawcy”. W 2009 roku w Wielkopolsce nadal 20% osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy nie posiadała kwalifikacji do wykonywania pracy zawodowej. W trudnej sytuacji są osoby zarejestrowane do 12 m-cy od dnia ukończenia nauki, wśród absolwentów wchodzących na rynek pracy aż 44% również nie posiadała kwalifikacji do wykonywania zawodu. Połowa populacji bezrobotnych w Wielkopolsce posiadała kwalifikacje do wykonywania 16 zawodów lub znajdowała się w grupie bez kwalifikacji zawodowych. Wysoki poziom bezrobocia występuje głównie w zawodach takich jak: ślusarz, krawiec, kucharz, szwaczka i murarz. Osoby zarejestrowane w wymienionych zawodach cechował również długi okres pozostawania bez zatrudnienia.

Najwięcej ofert pracy w I półroczu wpłynęło do urzędów pracy dla robotników gospodarczych, pracowników biurowych, sprzedawców, pracowników administracyjnych,

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

robotników budowlanych i murarzy. W porównaniu z I półroczem 2008r. wzrosło zapotrzebowanie na przedstawicieli handlowych, znacznie natomiast zmalało na sprzedawców, robotników budowlanych, sprzętaczkę, szwaczki, magazynierów, kierowców samochodów ciężarowych i stolarzy. W Wielkopolsce roku 2009 w porównaniu z rokiem poprzednim o 115 zmniejszyła się liczba zawodów deficytowych, o 142 wzrosła liczba zawodów nadwyżkowych.

Według badań Manpower Polska w 2009 roku wśród 10 najbardziej poszukiwanych zawodów w Polsce były zawody takie jak: wykwalifikowani pracownicy fizyczni, menadżerowie projektów, przedstawiciele handlowi, kierowcy, niewykwalifikowani pracownicy fizyczni, pracownicy sekretariatu i asystenci, kucharze/szefowie kuchni, pracownicy produkcji, pracownicy działu obsługi klienta.

Większa mobilność dotyczy przede wszystkim osób o wyższym statusie społecznym, najczęściej posiadających wyższe wykształcenie i pracujących na stanowiskach kierowniczych. W Polsce charakterystyczną cechą rynku pracy jest mała mobilność w kontekście rynku pracy. Szczególnie zauważalne jest to wśród osób o wykształceniu zawodowym.

Wśród wniosków ogólnych należy zaznaczyć te wpisujące się w szersze tendencje rynku pracy w ujęciu regionalnym i krajowym. Główny wniosek to ten mówiący o tym, że osoby o niskich kwalifikacjach znajdują pracę stosunkowo szybko, ale i szybciej ją tracą co związane jest z tym, że pracę podejmują przede wszystkim w zawodach i przy pracach sezonowych, obciążonych dużą rotacją. Po drugie osoby o najniższych kwalifikacjach z reguły jako pierwsze odczuwają pogorszenie się koniunktury gospodarczej. Tak, jak miało to miejsce przy okazji kryzysu globalnej gospodarki w roku 2009, kiedy to przedsiębiorstwa głównie nastawione na eksport do krajów zachodnich zwalniały przede wszystkim pracowników bez kwalifikacji. Innym skutkiem podobnych uwarunkowań jest odczuwalny w całej Polsce

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu

**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

problem bezrobotnych bez zawodu, którzy stanowią największą liczebnie grupę i najdłużej pozostają bez zatrudnienia.

Kolejnym wnioskiem ogólnym jest bardzo często powtarzający się problem niedostosowania poziomu kwalifikacji w zawodzie wyuczonym do oczekiwań pracodawcy. Często problem ten wiąże się z przedawnieniem licencji, bądź odbytych kursów. W skrajnych przypadkach jest to też za niski poziom kwalifikacji absolwentów danych kierunków nauczania zawodowego. Dużym problemem wydaje się też fakt że większość osób zostaje tylko wyuczonych w danym zawodzie, nie podejmując dalszej pracy wobec czego postęp technologiczny powoduje niedostosowanie ich kwalifikacji do potrzeb rynku.

Wśród osób posiadających zawód najczęściej bezrobotnych jest wśród sprzedawców, zawodów związanych z ekonomią, marketingiem i handlem. Zwraca uwagę fakt, że nadwyżka osób wykształconych w tych zawodach wobec popytu rynku dotyka wszystkich szczebli zarówno tych z wykształceniem zawodowym, technicznym jak i po studiach wyższych.

Zauważalny jest też problem osób z wykształceniem rolniczym z odnalezieniem się na rynku pracy w poszczególnych powiatach. Najczęściej w wypadku tych osób najlepsze wyjście stanowi przekwalifikowanie się. Problemem jest stosunkowo wysoka wartość środków pomocy socjalnej, która wobec niskich i niepewnych zarobków oraz wysiłku podejmowanego dla zdobycia nowych kwalifikacji działa demotywiąco.

Najliczniejszą grupę rejestrujących się bezrobotnych absolwentów stanowią specjaliści administracji publicznej, marketingu i handlu.

Wśród zawodów najczęściej oferowanych znajdują się te tworzone poprzez subsydia z Funduszu Pracy i mają charakter doraźny, czasowy. Najczęściej jest to fizyczna praca interwencyjna. Rzadziej praca biurowa i administracyjna.

Poza pracami subsydiowanymi najczęściej zgłaszano zapotrzebowanie z firm sektora przetwórstwa przemysłowego, budownictwa i handlu. Najczęściej poszukiwanymi zawodami byli: monterzy-elektrycy, robotnicy gospodarczy, sprzedawcy. Na szczególną uwagę zasługują

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

przy tym oferty z sektora budowlanego i handlowego oraz przetwórstwa przemysłowego, gdzie zatrudnienie ma charakter najbardziej koniunkturalny i sezonowy. Pracownicy tam podejmujący pracę po kilku bądź kilkunastu tygodniach ponownie rejestrowali się jako bezrobotni. Właśnie wśród tych grup odnotowuje się największą ilość bezrobotnych ponownie rejestrowanych.

Z badań instytutu BIEC (*Bureau for Investments and Economic Cycles*) wynika, że w styczniu 2010 poziom Wskaźnika Rynku Pracy (WRP) informującego z wyprzedzeniem o zmianach poziomu bezrobocia kolejny miesiąc z rzędu spada. Według autorów³¹ oznacza to, że w nadchodzących miesiącach nie powinno dochodzić do znaczącego wzrostu bezrobocia, z wyjątkiem bezrobocia sezonowego. Stopa bezrobocia rejestrowanego wzrosła w grudniu 2009 r. do 11,9% w porównaniu do 11,4% w listopadzie. Po wyeliminowaniu czynników o charakterze sezonowym stopa bezrobocia wyniosła 11,8% i wzrosła o 0,2 punktu procentowego w porównaniu do miesiąca poprzedniego. Grudzień był szóstym miesiącem z kolei, kiedy bezrobocie wzrastało relatywnie stabilnym tempem.

Od dawna obserwowany jest niedobór kandydatów i zainteresowanie pracodawców wykwalifikowanymi stanowiskami fizycznymi. Jest to wynik likwidacji szkół zawodowych oraz popytu na kształcenie średnie ogólnokształcące. W dobie przemian ustrojowych spadająca liczba absolwentów zasadniczych szkół zawodowych mogła być postrzegana pozytywnie. W dłuższej perspektywie i przy dodatkowym uwzględnieniu procesów demograficznych, skutki odczują wszystkie sektory.

W swoim opracowaniu eksperci PARP zwracają uwagę³² na zestaw cech, które niezbędne będą do utrzymania atrakcyjnej pozycji na rynku pracy. Dla menedżerów najważniejsze będą umiejętność funkcjonowania w otoczeniu międzynarodowym, praca

³¹ <http://www.biec.org/> z dnia 9.01.10

³² „Determinanty rozwoju innowacyjności firmy w kontekście poziomu wykształcenia pracowników”
<http://www.parp.gov.pl> z dnia 11.01.10

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu

**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

zespołowa, kreatywność czy komunikacja interpersonalna. Wśród pracowników szeregowych w lepszej sytuacji będą ci, którzy posiadają lepsze umiejętności zmiany kwalifikacji i będą mobilni. Premiowane będą także znajomość technologii informatycznych i języków obcych. Wszystko to niezależnie od zajmowanego stanowiska i branży.

Podobnie jak w innych regionach kraju zauważalny jest wielomiesięczny trend poszukiwania przez pracodawców pracowników fizycznych o określonych kwalifikacjach. Niedobór tej grupy osób na rynku pracy spowodowany jest przede wszystkim reformami szkolnictwa związanymi z modyfikacją systemu kształcenia. Nowy system skutkuje zamykaniem szkół zawodowych, co przekłada się na zwiększenie ilości osób o wykształceniu ogólnym. Nie dostosowanie kwalifikacji osób młodych wchodzących na rynek pracy do jego potrzeb wywołuje efekt masowej ilości bezrobotnych absolwentów, z drugiej strony pracodawcy skarżą się na brak kompetencji wśród nowo przyjmowanych pracowników bez stażu pracy.

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu
**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805, fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

Załączniki

Tabela 1. Wykaz zasadniczych szkół zawodowych w Wielkopolsce

L.p.	Miejscowość	Nazwa	Ulica	Nr	Kod
1	Bojanowo	Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Dorosłych	DWORCOWA	29	63-940
2	Borek Wielkopolski	Zasadnicza Szkoła Zawodowa			63-810
3	Brenno	Zespół Szkół im. Powstańców Wielkopolskich Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Brennie	Kościelna	1	64-150
4	Brzezie	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna w Brzeziu	Brzezie	40	63-800
5	Buk	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Mury	28	64-320
6	Cerekwica Nowa	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna w Cerekwicy Nowej	-	1	63-233
7	Chodzież	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Prymasa S. Wyszyńskiego	2	64-800
8	Czarnków	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Chodzieska	29	64-700
9	Czarnków	Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Dorosłych	Chodzieska	29	64-700
10	Czarnków	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Harcerska	4	64-700
11	Damaśławek	ZSP im. Pierwszych Piastów-Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Damaśławku	Słoneczna	4	62-110
12	Gębice	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna	Polna	1	64-700
13	Gniezno	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 14 Specjalna	Powstańców Wlkp.	16	62-200
14	Gniezno	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Handlowa	Chrobrego	23	62-200
15	Gniezno	3 letnia Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Sobieskiego	20	62-200
16	Gniezno	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Cieszkowskiego	17	62-200
17	Gniezno	ZSZ	Sienkiewicza	6	62-200
18	Gniezno	ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA	Gdańska	106	62-200

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu

**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**

61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

19	Gołańcz	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Walki Młodych	35	62-130
20	Gostyń	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Tuwima	44	63-800
21	Grabonóg	Zasadnicza Szkoła Zawodowa		63	63-820
22	Grodzisk Wielkopolski	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Bukowska	18	62-065
23	Grodzisk Wielkopolski	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 1	Żwirki i Wigury	2	62-065
24	Jarocin	Niepubliczna Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Dorosłych w Jarocinie	Waryńskiego	11	63-200
25	Jarocin	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Franciszkańska	1	63-200
26	Jarocin	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna	Franciszkańska	1	63-200
27	Jarocin	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 2	Franciszkańska	2	63-200
28	Jastrowie	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 1 w Jastrowiu	Kieniewicz	35	64-915
29	Jutrosin	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Wrocławska	39	63-930
30	Kalisz	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna	Handlowa	30	62-800
31	Kalisz	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 2	Legionów	6	62-800
32	Kalisz	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 6	Wodna	11- 13	62-800
33	Kalisz	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Budowlano- Elektryczna	Rzemieślnicza	6	62-800
34	Kalisz	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 7	Wąska	13	62-800
35	Kalisz	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 3	3-go Maja	18	62-800
36	Kalisz	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 4	Częstochowska	99	62-800
37	Kalisz	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 8	Żwirki i Wigury	10	62-800
38	Kępno	ZSZ	Sienkiewicza	25	63-600
39	Kępno	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Przemysłowa	10c	63-600
40	Kleczew	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Wilczogóra	7	62-550
41	Kłodawa	Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Kłodawie	Adama Mickiewicza	4	62-650

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu

**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**

61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

42	Kobylin	Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Kobylinie	Krotoszyńska	49	63-740
43	Koło	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna	Mickiewicza	14	62-600
44	Koło	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	KOLEJOWA	11	62-600
45	Konin	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Kaliska	19	62-500
46	Konin	Zasadnicza szkoła zawodowa	Budowlanych	6	62-510
47	Konin	Zasadnicza Szkoła Zawodowa ZS CKU	Wodna	1	62-500
48	Konin	ZSGE/ZSZ	kard. S. Wyszyńskiego	3	62-510
49	Konin	Zespół Szkół im. M. Kopernika - Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Aleje 1 Maja	22	62-510
50	Konin	ZSZ	Kolska	1	62-500
51	Kościan	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Wielichowska	43a	64-000
52	Kościan	zasadnicza szkoła zawodowa specjalna	M. Konopnickiej	1	64-000
53	Kościelec	Zasadnicza szkoła zawodowa	Kościelna	2	62-604
54	Koźmin Wielkopolski	Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Koźminie Wielkopolskim	ul. Zamkowa	1	63-720
55	Krajenka	ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA	STANISŁAWA POLAŃSKIEGO	3	77-430
56	Krobia	Zasadnicza Szkoła Zawodowa ZSZ	Ogród Ludowy	2	63-840
57	Krotoszyn	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 1 w Krotoszynie	Zdunowska	81	63-700
58	Krotoszyn	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 3 Specjalna w Krotoszynie	Ostrowska	49	63-700
59	Krzywiń	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Gen. Dezyderego Chłapowskiego	34	64-010
60	Krzyż Wielkopolski	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Sikorskiego	15	64-761
61	Leszno	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Poniatowskiego	2	64-100
62	Leszno	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Poniatowskiego	2	64-100
63	Leszno	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 5	Kilińskiego	4	64-100

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu

**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**

61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

64	Leszno	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Pl. Metziga	25	64-100
65	Leszno	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	1 Maja	1	64-100
66	Leszno	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna	Aleje Jana Pawła II	10	64-100
67	Leszno	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 1	Narutowicza	74a	64-100
68	Lisków	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Twórców Liskowa	1	62-850
69	Lubasz	ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA W LUBASZU	CHROBREGO	33	64-720
70	Łobżenica	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Złotowska	14	89-310
71	Marszew	Zasadnicza szkoła zawodowa		22	63-300
72	Miejska Górka	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Marii Konopnickiej	3	63-910
73	Międzychód	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Gwardii Ludowej	6b	64-400
74	Międzychód	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 2	BOLEŚLAWA CHROBREGO	13	64-400
75	Mosina	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna nr 2	Kościelna	2	62-050
76	Mosina	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Topolowa	2	62-050
77	Nietążkowo	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Dudyczna	4	64-030
78	Nowe Miasto nad Wartą	Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Zespole Szkół w Nowym Mieście nad Wartą	Szkolna	1	63-040
79	Nowy Tomyśl	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	SCZANIECKIEJ	1	64-300
80	Nowy Tomyśl	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	os. Północ	37	64-300
81	Objezierze	Zasadnicza Szkoła Zawodowa		3	64-600
82	Oborniki	Zasadnicza szkoła zawodowa	Szymańskiego	5	64-600
83	Odolanów	Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Odolanowie	Bartosza	14	63-430
84	Opalenica	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Gimnazjalna	1	64-330
85	Opatówek	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Parkowa	1	62-860
86	Ostrów Wielkopolski	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 3	Wolności	23	63-400

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu

**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**

61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

87	Ostrów Wielkopolski	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 5	Partyzancka	29	63-400
88	Ostrów Wielkopolski	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 1	Poznańska	43	63-400
89	Ostrów Wielkopolski	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 4	Kantaka	6	63-400
90	Ostrów Wielkopolski	Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Dorosłych	Wolności	12	63-400
91	Ostrów Wielkopolski	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 2			63-400
92	Ostrów Wielkopolski	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna			63-400
93	Ostrzeszów	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna	Gen. Sikorskiego	19	63-500
94	Ostrzeszów	Zespół Szkół Nr 2 im. Przyjaźni Polsko-Norweskiej w Ostrzeszowie - Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 2	KRAŃCOWA	7	63-500
95	Ostrzeszów	ZS po gimnazjum 2 letnia	Generała Sikorskiego	9	63-500
96	Ostrzeszów	ZS po gimnazjum 3 letnia	Generała Sikorskiego	9	63-500
97	Owińska	Zasadnicza szkoła zawodowa	Plac Przemysława	9	62-005
98	Piła	Zasadnicza Szkoła Zawodowa - Specjalna	Sikorskiego	73	64-920
99	Piła	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 5	Sikorskiego	73	64-920
100	Piła	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 1 w ZSP nr 1	Ceglana	4	64-920
101	Piła	ZSZ w zespole	Teatralna	1	64-920
102	Piła	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 4	Jana Kilińskiego	16	64-920
103	Piła	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Warsztatowa	6	64-920
104	Pleszew	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Stowarzyszenia "Edukacja - Młodzież"	ALEJE WOJSKA POLSKIEGO	21	63-300

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu

**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**

61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

105	Pleszew	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 2 im H.Cegielskiego	Poznańska	36	63-300
106	Pniewy	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Wolności	10	62-045
107	Pogorzela	Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Pogorzeli	Krobska	19	63-860
108	Powiercie	Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Powierciu		31	62-600
109	Poznań	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna nr 4	Szamarzewskieg o	78/8 2	60-569
110	Poznań	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna	Bydgoska	4a	61-127
111	Poznań	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 40	Wagrowska	9	61-372
112	Poznań	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 28	Raszyńska	48	60-135
113	Poznań	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Grunwaldzka	152	60-309
114	Poznań	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 27	Świt	25	60-375
115	Poznań	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 3	Podkomorska	49	60-326
116	Poznań	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 18	Szamotołska	33	60-365
117	Poznań	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 4	Śniadeckich	54/5 8	60-771
118	Poznań	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 5	Łozowa	77	61-448
119	Poznań	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 34	Przełajowa	4	61-622
120	Poznań	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 29	Świerkowa	8	61-472
121	Poznań	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 23	Kazimierza Wielkiego	17	61-863
122	Poznań	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 8	Warzywna	19	61-658
123	Poznań	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 9	Zamenhofa	142	61-139
124	Poznań	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna nr 5	Swoboda	41	60-389
125	Poznań	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna	Przełajowa	6	61-622
126	Poznań	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 6	Św. Floriana	3	60-536
127	Poznań	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 2	Żniwna	1	61-663
128	Poznań	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna nr 1	Żniwna	1	61-663
129	Poznań	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 7	Działyńskich	4/5	61-727
130	Przemęt	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Powstańców	1	64-234

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu

**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**

61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

			Wlkp.		
131	Przygodzice	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	PTR	6	63-421
132	Rataje	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna	Chodzieska	9	64-800
133	Rawicz	Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Dorosłych	17 stycznia	28	63-900
134	Rawicz	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna w Rawiczu	Gen. Grota Roweckiego	9F	63-900
135	Rawicz	Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Rawiczu	Hallera	12	63-900
136	Rogoźno	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	II ARMII WOJSKA POLSKIEGO	1	64-610
137	Rokietnica	Zasadnicza szkoła Zawodowa w Murowanej Goślinie	Szamotulska	24	62-090
138	Rychwał	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna	Konińska	46	62-570
139	Rydzyca	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna	Plac Zamkowy	2	64-130
140	Skoki	Zasadnicza Szkoła Zawodowa			62-085
141	Słupca	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna	Plac Szkolny	14	62-400
142	Słupca	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Kopernika	11 A	62-400
143	Sompolno	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Gimnazjalna	2	62-610
144	Stara Łubianka	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Kościuszkowców	2A	64-932
145	Swarzędz	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Mielżyńskiego	5a	62-020
146	Swarzędz	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna	Mielżyńskiego	5a	62-020
147	Szamotuły	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Mickiewicza	4	64-500
148	Szamotuły	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna	Mickiewicza	4	64-500
149	Śrem	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 1	Józefa Wybickiego	2	63-100
150	Śrem	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 3	Ks. J. Popiełuszki	30	63-100
151	Śrem	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 2	Staszica	3	63-100
152	Środa Wielkopolska	ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA NR 2	KOSYNIERÓW	2B	63-000
153	Środa Wielkopolska	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 1	Paderewskiego	27	63-000

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu

**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**

61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

154	Trzcianka	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Sikorskiego	36	64-980
155	Trzcianka	Szkoła zawodowa	27-go Stycznia	100	64-980
156	Trzemeszno	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 2 w Trzemesznie	Mickiewicza	35	62-240
157	Trzemeszno	ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA	MICKIEWICZA	33	62-240
158	Turek	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna	Aleja Józefa Piłsudskiego	5	62-700
159	Turek	Zasadnicza szkoła zawodowa	Milewskiego	3b	62-700
160	Wągrowiec	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Kcyńska	48	62-100
161	Wągrowiec	Zasadnicza Szkoła Zawodowa-Specjalna	Kcyńska	48	62-100
162	Witkowo	Szkoła Zawodowa	Park Kościuszki	9	62-230
163	Witkowo	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Wielozawodowa 2 i 3 letnia	Warszawska	29	62-230
164	Włoszakowice	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Karola Kurpińskiego	30	64-140
165	Wolsztyn	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna	5 Stycznia	14	64-200
166	Wolsztyn	ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA	KUSOCIŃSKIEGO	1	64-200
167	Wolsztyn	ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA SPECJALNA	KUSOCIŃSKIEGO	1	64-200
168	Wronki	ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA	POWSTAŃCÓW WLKP.	25	64-510
169	Wronki	Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Dorosłych	Partyzantów	1	64-510
170	Września	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 1 we Wrześni	Wojska Polskiego	1	62-300
171	Września	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna Nr 3	Batorego	8	62-300
172	Września	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Rzemieślnicza nr 2	Koszarowa	12	62-300
173	Wyrzysk	Zasadnicza szkoła zawodowa	Wiejska	1	89-300
174	Zagórz	Zasadnicza Szkoła Zawodowa 3	Pyzderska	75	62-410
175	Zbąszyń	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	17 Stycznia	27	64-360

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Doradztwo Społeczne i Gospodarcze
ul. Św. Wojciech 22/24 m. 7, 61-749 Poznań
tel.: 603/ 933 732, 609/499 230
www.dsig.pl, e-mail: dsig@dsig.pl

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza
w Poznaniu

**WIELKOPOLSKA IZBA RZEMIEŚLNICZA
W POZNANIU**
61-874 Poznań, al. Niepodległości 2
tel. (+48 61) 8 537 805 , fax. (+48 61) 8 521 316
e-mail: irpoznan@irpoznan.com.pl, www.irpoznan.com.pl

			1920r.		
176	Zduny	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	STRZELECKA	10	63-760
177	Złotów	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 2	8 Marca	5	77-400
178	Złotów	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 1	Norwida	10	77-400
179	Żychlin	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Parkowa	2	62-571

Źródło: Dane identyfikacyjne szkół i placówek według danych SIO z 3. stycznia 2010 r. Nr 2008.09.30/03,
www.men.gov.pl

Człowiek najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego